Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 48 (1919) 1986 LAPKRITIS-NOVEMBER 25 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Ir kaimynai, ir broliai

Latvijos nepriklausomybės dieną – lapkričio 18 palydint

Iš istorijoje žinomos aisčių-baltų giminės, kadaise plačiai besireiškusios Europos plotuose, išlikome iki šiol tiktai mes, lietuviai, ir latviai. Kitos šakos nugrimzdo praeityje, palikusios tiktai nežymius pėdsakus ir vardus. Dalykai taip susiklostė, kad su latviais esame ir kaimynai, ir broliai kilmine prasme. Jei praeities politiniai veiksniai lenkė latvius į Vakarus, o lietuvius į Rytus, tai dvidešimtas šimtmetis lėmė abiem šakom vienodą likimą. Ir latviai, ir lietuviai džiaugėsi savo valstybine nepriklausomybe du dešimtmečius, susilaukė tokios pat vokiečių okupacijos ir pagaliau vienodo sovietinio jungo, kuris abi tautas lygiai slegia. Vienodas pastarųjų dešimtmečių atneštas likimas privertė abi tautas suartėti tiek okupacijoje, tiek išeivijoje. Nepriklausomybės laikais veikė lietuvių-latvių draugija, kuri siekė vispusiško suartėjimo. Buvo taipgi ir bendros federacinės valstybės šalininkų. Bet tai daugiau paskirų asmenų siekiai, neradę plačiosios visuomenės pritarimo, nes anuomet ir latviai, ir lietuviai rūpinosi visų pirma savo nepriklausomybės įtvirtinimu, savo krašto gerove ir į tolimesnius politinius laukus nesileido. Dabar, po daugelio metų, nuotaikos yra gerokai pasikeitusios.

KOVOJE už prarastos nepriklausomybės atgavimą svarbus yra kiekvienas kovotojas. Ir juo daugiau jų atsiranda, juo geriau. Didesnės tautos, ateinančios į pagalbą, turi daugiau svorio tarptautinėje plotmėje, tačiau mažosios tautos, kovojančios su didesniu užsidegimu, gali net daugiau laimėti. Pavyzdžiui, 1985 m. Laisvės žygyje į Skandinaviją ir Baltijos jūrą stipriai pasižymėjo latviai, kurių Skandinavijos kraštuose yra žymiai daugiau nei lietuvių. Šiais metais surengtame žygyje į Austrijos sostinę Vieną, kur prasidėjo trečioji Helsinkio akto peržiūros konferencija, vadovavo lietuviai, talkinami latvių, estų ir austrų. Tame pasauliniame forume buvo laimėta nemažai dėmesio sovietų pavergtom Baltijos tautom. O Kanados baltiečių federacijos pirmininkas dr. G. Silinš, dalyvavęs tarptautinėje spaudos konferencijoje Vienoje, kietu savo sankirčiu su sovietų atstovu susilaukė gana plataus atgarsio pasaulio spaudoje, kurioje buvo minimos visos baltiečių tautos. Šie faktai rodo, kad mažų brolіškų tautų kovotojai savo ryžtu bei užsidegimu gali daug pasiekti. Ta linkme mūsų pastangos turėtų eiti ir toliau. Reikia rengti bendromis jėgomis politinius žygius į pasaulio forumus ir ten reikalauti grąžinimo išplėštos Baltijos valstybių nepriklausomybės.

TAIGI daromės vis artimesni ne tiktai kilmės, bet ir bendros kovos broliai. Politinio pobūdžio artėjimas turėtų vesti mus į glaudesnį kultūrinį suartėjimą. Nors esame kaimynai, bet vieni kitus mažai pažįstame. Taip buvo nepriklausomybės laikais, taip yra ir dabar. Mažai težinome apie latvių meną, literatūrą, istoriją. Kažkodėl mus vilioja didžiųjų kaimynų kultūra, o mažasis kaimynas nelabai imponuoja. Stoka vieni kitų pažinimo tolina mus. Esame tokie kaimynai, kaip didmiesčio gyventojai, kurie nesirūpina vieni kitų pažinimu. Tai sunkina ir bendrą politinę veiklą. Be to, geriau pažindami vieni kitus kultūrinėje srityje, galime praturtinti vieni kitus savo kūryba. Reikšmingas žingsnis ta linkme buvo padarytas Čikagoje, kur lietuvių Jaunimo centro patalpose buvo surengta latvių meno paroda su atitinkama informacija apie latvių dailę. Tokia paroda atskleidžia bent iš dalies kultūrinį latvių tautos veidą. Panašias parodas latviai galėtų rengti savo patalpose ir jose atskleisti lietuvių kūrybą. Aplamai, abiejų tautų kultūrinis bendravimas išeivijoje būtų abiem pusėm naudingas. Mokslinėje srityje tą funkciją iš dalies atlieka Baltistikos studijų draugija. Kultūriniam bendravimui reikėtų žymiai platesnio forumo, pasiekiančio plačiąją abiejų tautų visuomenę.

LINAS KOJELIS, Amerikos Baltųjų rūmų pareigūnas, 1986.XI.25 sveikina Religinę lietuvių katalikų šalpą Niujorke jos 25-rių metų veiklos sukakties iškilmėje JAV prezidento R. Reagano vardu. Tai organizacija, kuri yra daug padėjusi okupuotos Lietuvos tautiečiams Nuotr. V. Maželio

PRANEŠIMAS Iš AUSTRIJOS

"Geležies rūda iš Rytų, grandinės – iš Vakarų"

Helsinkio akto peržiūros konferencija Vienoje, pamaldos, seminarai, spaudos konferencijos, disidentų pareiškimai, demonstracijos

1986 m. lapkričio 4 d. prasidėjo Europos bendradarbiavimo ir saugumo konferencija Vienoje. Jau pati konferencijos data, sutapdama su sovietinės invazijos Vengrijoje 30-mečiu, kvietė visus geros valios žmones tarti žodį prieš žmogaus teisių pažeidimus Rytų Europoje. Todėl gausios kovotojų už žmonių teises organizacijos, disidentai ir pabėgėliai iš sovietų okupuotų ir valdomų šalių aktyviai reiškėsi šios konferencijos aplinkoje.

Vengrų pamaldos

Dieną prieš atidarymą, pirmadienį, vengrų "Žmogaus teisių gynimo įstaiga" iš Niujorko, Vienos Šv. Karolio šventovėje surengė Mišias už "žuvusius vengrų kovoje už laisvę 1956 m." Jas celebravo austrų kardinolas dr. Franz Koenig. Jis taip pat pakvietė visų pasaulio tikybų atstovus pirmadienio vakare ekumeniném pamaldom už taiką į Vienos UNO-City. Savo kalboje kardinolas, "Pax Christi International" pirmininkas, pabrėžė, kad visos žmonijos moralinės pajėgos turi būti panaudotos taikos išlaikymui pasaulyje. Pamaldose dalyvavo vyriausias Vienos rabinas Paul Eisenberg, budistų atstovas dr. Jesse Lyon, mahometonų atstovas dr. Ahmad Abdel Rahimsai, evangelikų vyskupas dr. Dieter Knoll, sirų, bulgarų, rusų, graikų-ortodoksų, bei armėnų apaštalinės bendrijos ir metodistų atstovai. Tuo būdu Viena tapo pasaulinių religijų maldos už taiką vieta, kaip prieš savaitę Italijos Assisi mieste, vadovaujant popiežiui Jonui-Pauliui II.

Lygiagrečiai vyko ir kiti parengimai. Seminaras "Suimtos ir persekiojamos moterys Sov. Sąjungoje", spaudos konferencija apie padėtį Ukrainoje, kur į klausimus atsakinėjo žymus sovietinis disidentas, buvęs psichiatrinių klinikų kalinys Leonid Pliušč.

Austrų PEN klube buvo surengtas kolokviumas tema "Įsitikinimų laisvės priespaudos metodai".

Spaudos konferencija

Didelio susidomėjimo susilaukia "Sacharovo komiteto" ir "Rezistencijos internacionalo" Vienos parodų rūmuose sušaukta spaudos konferencija. Joje dalyvavo žymūs veikėjai. Yves Montand iš Paryžiaus per telefoną pareiškė: "Yra dar daug galimybių paspausti Sov. Sąjungą ir nesugriovus Helsinkio sutarčių". Garsus dramaturgas ir siurrealistas Eugene Ionescu: "Komunizmo ideologija — tai pridengtas siekis užkariaujant pasaulį".

Tremtyje gyvenantis sovietinis rašytojas Vladimir Maksimov karčiai pastebėjo: "Rytai tiekia Vakarams geležies rūdą, o Vakarai Rytams — grandines, 'made in USA'. Rytai tiekia Vakarams gamtines dujas, o atgal grįžta ašarinės dujos, panaudojamos lenkų darbininkų demonstracijoms išsklaidyti. Vakarai siunčia į Rytus studentus ir mokslininkus, o Rytai — kvalifikuotus teroristus ir šnipus. Todėl nereikia tikėtis, kad tokios konferencijos pakeis ką nors šioje apgailėtinoje Vakarų politikoje".

Jurij Orlov, tik ką paleistas iš sovietinio lagerio, optimistiškai manė: "Sovietų Sąjunga yra suinteresuota sudaryti sau gerą vardą. Todėl yra būtina Vakarams atvirai kritikuoti žmogaus teisių pažeidimus Sovietijoje". Toliau jis pridūrė: "Antra vertus, su sovietais neįmanoma džentelmeniškai susitarti, nes jie elgiasi ne kaip džentelmenai. Tai rodo Afganistano pavyzdys".

Deja, organizatoriai, nesitikėdami tokio didelio žurnalistų spiečiaus, deramai nepasiruošė. Trūko mikrofonų, neužteko sėdimų vietų, buvo parinkti nekvalifikuoti ir per tyliai kalbantys vertėjai, žmonių spūstis ir karštis kambaryje privedė prie to, kad jau po pusvalandžio didesnė korespondentų dalis dingo. Gaila, kad toks geras sumanymas nebuvo profesionaliai įvykdytas.

Paroda

Visai šalia, tose pačiose Parodų rūmuose, Vienos viceburmistras Erhard Busek atidarė parodą apie žmogaus teisių pažeidimus sovietinėje imperijoje. Kambaryje nr. 02 plaka kraujuojanti, už tiesą ir savo teisę kovojančių žmonių širdis. Tai sukrečiantis, gyvas, žmogiškas "realiai egzistuojančio socializmo" liudininkas. Ten matyti tikroji situacija, kurioje gyvena 400 milijonų žmonių tarp Berlyno ir Vladivostoko. Salė yra padalinta į mažus skyrius, kuriuose skaitai: "Afganistanas: visi kalba apie karą — ir mes patys kariaujame!"; "Bulgarų išsivadavimo sąjūdis — 17,000 politinių kalinių 20-tyje lagerių ir kalėjimų"; "ČSSR: Soviet Army, leave our country!", "Fidel Castro — tropikinis GULAGas", "Solidarnosc", "Laisvė Lietuvai" ir t.t. Čia nemažai lankytojų. Nors jie kalba skirtingomis kalbomis, visi turi tą patį negailestingą "didįjį brolį".

Konferencijos atidarymas

Antradienis. Saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos atidarymas. 35 šalių atstovai (iš jų 28 užs. reikalų ministeriai) renkasi 9 v.r. Vienos Hofburgo rūmuose. Prie įėjimo juos pasitinka tankios demonstrantų eilės. Protestuojančių reikalavimų spektras apima: "Nepriklausomybė Slovakijai!", "Laisvė Baltijos valstybėms!", "Teisė žydam emigruoti iš Sov. Sąjungos!", "Laisvė Hari Krišna pasekėjams Sov. Sąjungoje!", "Kanados indėnai reikalauja savo teisių!" ir t.t.

Konferenciją pradeda Austrijos kancleris Uranickis. Jau po pirmų jo sakinių sovietų užsienio reikalų ministerio, buvusio Gruzijos saugumiečio Ševardnadzės veidas suakmenėja. Jis demonstratyviai nusiima ausinius ir nebesiklauso kalbėtojo. Savo kalboje Uranickis reikalavo vykdyti Helsinkio nutarimus. Jis kelis kartus pabrėžė: negerbiant pagrindinių žmogaus teisių, neįmanomas joks taikos procesas ar nusiginklavimo derybos. Baigdamas Uranickis pareiškė: šiuo metu egzistuojančios sienos Europoje tarp žmonių ir valstybių yra istorinis anachronizmas. Dialogui tarp šalių neturi būti jokių apribojimų. Į dialogą reikia įtraukti plačias žmonių mases.

Baltiečių demonstracija

Debatams vykstant, 12 v. prasideda VLIKo ir Pasaulio baltiečių santalkos organizuota demonstracija pačiame Vienos centre. Maždaug 500 lietuvių, latvių ir estų iš įvairių pasaulio kraštų su tautinėmis vėliavomis ir daugybe plakatų bei transparentų susirenka ties garsiąja Vienos opera.

Eitynių priekyje žygiuoja vėliavnešiai. Juos seka tautiniais drabužiais apsirengę latvių ir lietuvių gimnazijų šokėjai. Skaitai šūkius: "Sovietai lauk iš Lietuvos!", "Homo balticus nėra homo sovieticus!", "Tikėjimo laisvės visiems lietuviams!", "Latvija nori būt laisva kaip Austrija!"

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

AUKŠČIAUSIASIS SOVIETAS PATVIRTINO REFORMAS, kurios nuo 1987 m. gegužės 1 d. leis privačią darbų ir paslaugų iniciatyvą Sovietų Sąjungoje, apimančią 29 sritis. Privatus darbas bus leidžiamas automobilių ir namų remonte, baldų gamyboje, paslaugose turistams, muzikos, kalbų, stenografijos pamokose ir netgi privačių automobilių panaudojime taksiais. Tikimasi, kad šiomis galimybėmis savo pajamas bandys pasidinti šeimas auginančios moterys, invalidai ir studentai. Gyvenama viltimi, kad valdinius darbus turintys žmonės jų neatsisakys, privačiai iniciatyvai skirdami tik savo laisvalaikius. Naujasis kompartijos vadas M. Gorbačiovas, suvaržęs darbininkų girtavimus, nedaug tepadidino jų darbingumą. Nuolatiniams trūkumams pašalinti dabar įvedama privati iniciatyva, primenanti 1921 m. V. Lenino paskelbtą Naująjį ekonomijos planą, vadintą NEPu, kurio buvo atsisakyta 1930-40 m. Kitos ekonominės reformos numatomos po 1987 m. sausio 1 d. Jos palies atlyginimų už darbą sutvarkymą. Lig šiol aukščiausiai atlyginami būdavo sunkūs ir nemėgstami darbai, kad jiems nepritrūktų darbininkų. Daugeliu atvejų susidarė juokinga nelygybė: geriau yra atlyginamas autobuso vairuotojas negu sudėtingas operacijas atliekantis chirurgas. Inžinierius, suprojektavęs sudėtingą aparatą, turėdavo tenkintis prastesniu atlyginimu už tuos aparatus gaminantį darbininką.

Parama iš užsienio

Sumažintos centrinės kontrolės prekyboje su užsieniu susilauks apie 70 sovietinių gamyklų. Joms pačioms bus leista tvarkyti savo reikalus. Pvz. "Lados" automobilių gamykla juos galės pardavinėti užsienyje savo iniciatyva, ten užsisakydama pataisymui reikalingas dalis. Sovietinės įmonės galės vykdyti bendrus projektus su vakarietiškomis pačioje Sovietų Sąjungoje. Tokiu būdu tikimasi pasinaudoti aukštesne Vakarų pasaulio technologija ir pagerinti sovietinių gaminių kokybę, kad jie galėtų varžytis užsienio rinkose. Tokios reformos reikalauja gerokai sumažėjusios užsienio valiutos įplaukos Sovietų Sąjungon. Net 60% viso Sovietų Sąjungos eksporto sudarydavo dujos ir nafta. Pajamas sumažino naftos kainų kritimas pasaulinėje rinkoje. Tų pajamų dabar nepakanka įsivežti moderniem įrenginiam, kurių reikia sovietinei pramonei stiprinti. Reformas paskatino satelitinėse Vengrijos ir R. Vokietijos šalyse pasiekti ekonominiai laimėjimai. M. Gorbačiovo pradedamos privačios iniciatyvos ir bendradarbiavimo su užsieniu reformos betgi yra pavojingos, nes jos gali pažeisti sovietinės sistemos pamatus.

Grįžta Europon

Helsinkio sutarties peržiūros konferencijose neužmirštama pabrėžti, kad ją 1975 m. pasirašė JA Valstybės, Kanada ir visos Europos šalys, išskyrus komunistinę Albaniją. Ją visiškai izoliavo 1946 m. prezidentu pasiskelbęs kompartijos vadas E. Hoxha, ištikimas Stalino garbintojas. Ryšius su Jugoslavija jis nutraukė 1948 m., su Sovietų Sąjunga — 1961 m., su komunistine Kinija — 1978 m. Iki savo mirties 1985 m. E. Hoxha Albaniją ir jos beveik tris milijonus gyventojų laikė visiškoje atskirtyje nuo Europos ir pasaulio. Albaniją dabar Europon bando sugrąžinti E. Hoxhą pakeitęs Ramizas Alia, atsisakęs stalinistinių savo pirmtako kvailiojimų. Ryšius su Europa jis atnaujino neseniai su Jugoslavija atidaryta geležinkelio linija. Per Jugoslavijos Montenegro respubliką Albanijos eksportas dabar pasieks V. Europą. Albanija planuoja kasmet išvežti apie 700.000 tonų geležies rūdos bei kitų mineralų ir žemės ūkio gaminių. Atidarytas ir sausumos kelias Graikijon. Albanija pakankamai užsiaugina maisto, bet jos žemės ūkis tebėra primityvus, stokojantis modernių mašinų.

Tyli parama

Jordanijos karalius Huseinas pradėjo teikti finansinę paramą 1,2 palestiniečių Gazos juostoje ir Izraelio okupuotoje vakarinėje Jordano upės pakrantėje. Praėjusią savaitę šarvuotu automobiliu iš Jordanijos pasienin buvo atgabentas milijonas amerikietiškų dolerių. Pinigus suskaičiavo juos perimantys Izraelio atstovai, persinešdami savo automobilin. Tai buvo pirmoji dolerių siunta iš karaliaus Huseino $3,5 milijono fondo, kuris yra skirtas pagerinti palestiniečių gyvenimui Gazos juostoje ir vakarinėje Jordano pakrantėje. Atrodo, šia įsileista finansine parama norima sustiprinti karaliaus Huseino populiarumą Izraelio okupuotų palestiniečių eilėse. Izraelis sutinka pradėti taikos derybas dėl palestiniečių likimo su karaliaus Huseino delegacija, jeigu joje nebus PLO atstovų, o pastarųjų dalyvavimo nori okupuotose srityse gyvenantys palestiniečiai.

KANADOS ĮVYKIAI

Įtampa liberalų partijoje

Kanados liberalai kadaise priekaištaudavo savo vadus dažnai keičiantiems konservatoriams. Oficialiai buvo teigiama, kad liberalai gerbia vadus ir jiems leidžia patiems pasitraukti, kai ateina laikas ir noras. Taip iš tikrųjų buvo pasielgta su P. E. Trudeau, kuriam netgi buvo dovanota už liberalų pralaimėjimą konservatorių vadui J. Clarkui ir vėl buvo patikėta laimėti rinkimus. P. E. Trudeau pats pasitraukė iš politikos, matydamas savo politinio liepto galą, ir buvo pakeistas politikon vėl susigrąžintu J. Turneriu. Buvo tikėtasi, kad J. Turnerio vadovybėje liberalai laimės rinkimus prieš B. Mulronio vadovaujamus konservatorius. Triuškinančios pergalės betgi susilaukė konservatoriai. Skaudus pralaimėjimas liberalus ištiko net ir jų tvirtove laikomam Kvebeke.

Tada buvo gyvenama viltimi, kad liberalai atgaus prarastą savo populiarumą, o politika nelabai besidomintys kanadiečiai nusivils ministeriu pirm. B. Mulroniu ir jo konservatoriais. Viltis pasiteisino — viešosios nuomonės tyrimuose jau keli mėnesiai iš eilės pirmauja liberalai. Gallupo instituto tyrimuose lapkričio 6-8 d.d. liberalus žadėjo remti 39% apsiprendusių kanadiečių, konservatorius — 31%, NDP socialistus — 29%. Atrodė, kad tik reikia laukti sekančių parlamento rinkimų liberalų pergalei susigrąžinti. Abejones sukėlė jau anksčiau Gallupo instituto atlikti partijų vadų populiarumo tyrimai. Iš jų paaiškėjo, kad socialistų vadą E. Broadbentą remia 27% kanadiečių, konservatorių B. Mulronį — 26%, o liberalų J. Turnerį — vos 16%. Pasigirdo nuomonės, kad liberalai su taip nepopuliariu vadu negalės laimėti rinkimų, remdamiesi vien tik partijos populiarumu. Pirmiausia pasklido gandai, kad politikon

(Nukelta į 8-tą psl.)

Šiame numeryje:

Ir kaimynai, ir broliai
Vis labiau jungiantis bendras latvių ir lietuvių likimas
"Geležies rūda iš Rytų, grandinės – iš Vakarų"
Helsinkio akto peržiūros konferencija ir sovietų disidentai
Lietuvos nepriklausomybė tikybinėje srityje
Prisimintina Lietuvos bažnytinės provincijos 60 metų sukaktis
Siaubo ir nevilties dienos
Lietuvių būrelis sovietų-vokiečių kariniame fronte
Lietuvių-lenkų dialogas
Lietuvių autorių straipsniai lenkų žurnale ir jo komentarai
Pagalba Lietuvai per ketvirtį šimtmečio
Religinės lietuvių katalikų šalpos iškilmės Niujorke
Vėjai iš sovietinių kalėjimų
Susitikimas su sovietų disidentu Orlovu ir baltiečių rūpesčiai
Branduolinė grėsmė Baltijos kraštams
Paskaitų mintys Toronto universitete surengtose svarstybose
Baudžia ir už badavimą
Profesoriaus Vytauto Skuodžio laiškas iš pogrindžio spaudos
Išvežtųjų Sibiran brolių takais
Rašytojo Požėros romanas "Žuvys nepažįsta savo vaikų"

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — $20, pusmetinė — $11, rėmėjo — $25 (Amerikoj - JAV doleriais).
Pavieniai numeriai - 50 ct.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $20.00 per year, $11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Lietuvos nepriklausomybė tikybinėje srityje

Lietuvos Katalikų Bendrijos savarankiškumui 60 metų

IGNAS MEDZIUKAS

Spaudoje buvo pranešta, kad okupuotos Lietuvos vyskupai (dėl nežinomų priežasčių vysk. J. Steponavičius nedalyvavo) ir vyskupijų valdytojai 1986 m. rugpjūčio 25 d. Kauno arkikatedroje bazilikoje koncelebracinėmis Mišiomis iškilmingai paminėjo bažnytinės Lietuvos provincijos įsteigimo 60 metų sukaktį.

I D. karo metu Lietuvos etnografiniame plote buvo 3 vyskupijos: Seinų, Žemaičių ir Vilniaus. Vykstant kovoms dėl nepriklausomybės atstatymo, nepajėgėme apginti visų etnografinių žemių. Lenkai, okupavę Seinus, kur kadaise buvo lietuvybės židinys, privertė vyskupą A. Karosą palikti šį miestą su visa kunigų seminarija, klierikais ir profesoriais. Iš pradžių vysk. A. Karosas apsigyveno Punsko klebonijoje, bet ir čia jo nepaliko ramybėje. 1920 m. jis, ištremtas į nepriklausomą Lietuvą, apsigyveno Marijampolėje, o vėliau Vilkaviškyje.

Vilniaus vyskupu nuo 1918 m. buvo Jurgis Matulaitis. Vilniui patekus lenkų okupacijon, dėl jų šovinizmo lietuvio vyskupo padėtis buvo labai sunki. Lenkijai pasirašius konkordatą su Šv. Sostu (1925 vasario 10), vyskupas J.Matulaitis atsisakė Vilniaus vyskupo pareigų ir apsigyveno Romoje, kur buvo paskirtas apaštališkuoju vizitatorium Lietuvai ir pakeltas tituliniu arkivyskupu.

Prisimintina, kad 1921 m. lapkričio 6 d. apaštališkuoju vizitatorium Lietuvai buvo paskirtas arkiv. A. Zecchini. Lenkijai pasirašius konkordatą, kuriuo Vilniaus vyskupija buvo priskirta bažnytinei Lenkijos provincijai, sukėlė lietuvių didelį nepasitenkinimą su demonstracijomis prieš Šv. Sosto atstovą Zecchini.

Žemaičių vyskupija su kurija Kaune, buvo valdoma didžiojo Lietuvos patrioto vysk. P. Karevičiaus. Jam 1919 m. buvo paskirtas koadjutorium vysk. J. Skvireckas, pasižymėjęs kaip Šv. Rašto vertėjas į lietuvių kalbą. Vysk. P. Karevičiui atsisakius vyskupijos ir įstojus į marijonų vienuoliją, vysk. J. Skvireckas buvo paskirtas arkivyskupu metropolitu.

Apaštališkojo vizitatoriaus arkiv. J. Matulaičio ir Lietuvos vyskupų pastangomis, pritariant Lietuvos valdžiai, kurios prezidentu tada buvo A. Stulginskis, užsienio reikalų ministeriu kun. M. Reinys, įsteigta bažnytinė Lietuvos provincija.

1926 m. balandžio 4 d. bule "Lituanorum gente" popiežius Pius XI Lietuvos valstybės administracijos ribose gyvenančius katalikus apjungė į bažnytinę provinciją, tiesiogiai priklausančią Apaštalų sostui, susidedančią iš 5 vyskupijų: Kauno, Vilkaviškio, Telšių, Panevėžio ir Kaišiadorių.

1. *Kauno metropolinė arkivyskupija,* valdoma arkivyskupo Juozapo Skvirecko, sudaryta iš 10 dekanatų, turinčių apie 430,000 katalikų.

2. *Vilkaviškio vyskupijos* sudėtin įėjo Seinų vyskupijos dalis, likusi nepriklausomoj Lietuvoj, susidedanti iš 12 dekanatų su 330,000 katalikų. Vyskupu paskirtas buvęs Seinų vyskupas Antanas Karosas, kuriam koadjutorium konsekruotas vysk. Mečislovas Reinys, teologijos magistras, filosofijos daktaras, profesorius, 1922 m. lenkų ištremtas iš Vilniaus, pasižymėjęs savo šventu ir disciplinuotu gyvenimu.

3. *Telšių vyskupija* sudaryta iš 12 dekanatų, turinčių 330,000 tikinčiųjų dar pridėjus Klaipėdos prelatūrą su 8000 katalikų. Vyskupu konsekruotas prel. Justinas Staugaitis, Lietuvos nepriklausomybės akto signataras, seimo pirmininkas, redaktorius, daugelio knygų autorius.

4. *Panevėžio vyskupija* apėmė 10 dekanatų ir apie 400,000 tikinčiųjų. Vyskupu konsekruotas Kazimieras Paltarokas, Žemaičių vyskupijos kapitulos kanauninkas, parašęs daugelį veikalų religinėmis, pedagoginėmis ir socialinėmis temomis. Kai kas jį lygina su Vokietijos kardinolu Faulhaberiu, pasižymėjusiu K. Bendrijos reikalus ginant nacių laikais.

5. *Kaišiadorių vyskupijai* teko Vilniaus vyskupijos dalis, likusi nepriklausomoj Lietuvoj, 9 dekanatai ir 220,000 tikinčiųjų. Vyskupu konsekruotas Vilniaus katedros kanauninkas Juozapas Kukta, teologijos magistras, didelis Lietuvos patriotas, 1922 m. lenkų kalintas Lukiškių kalėjime ir po to ištremtas į nepriklausomą Lietuvą.

K. Bendrijos ir valstybės santykių sunormavimas užbaigtas konkordatu, kuris buvo pasirašytas 1927 m. rugsėjo 27 d. ministerio pirmininko A. Voldemaro ir kardinolo Gasparri.

PADĖKA

A. a. JUOZUI SAMUŠIUI

iškeliavus amžinybėn 1986 metais spalio 21 dieną,

nuoširdžiai dėkojame kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, prelatui Juozui Tadarauskui, kun. Jonui Staškui už maldas šventovėje, kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, ir kun. Liudui Januškai, OFM, už maldas koplyčioje, kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, už religines apeigas kapinėse. Dėkojame už gražų giedojimą p.p. Paulioniams.

Tariame ačiū karsto nešėjams ir visiems, kurie užprašė šv. Mišias, gausiai lankė velionį koplyčioje ir palydėjo į amžino poilsio vietą — kapines.

Dėkojame M. V. Krikščiūnams ir M. S. Jakubauskams už atsiųstas gėles. Ypatinga padėka Jonui Urbonui ir jo žmonai Gražinai, iš Detroito atvežusiems gražių gėlių, nepagailėjusiems darbo dienų. Ačiū B. Stanulienei už skoningai bei rūpestingai paruoštus pietus, visoms ponioms už skanius pyragus.

Sesuo Ona ir Petras Karaliūnai

Siaubo ir nevilties dienos

Likimas lietuvių pabėgėlių, patekusių į Raudonąją armiją Vokietijoje

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Vejamės vokiečius

Visas dienas pašėlusiu tempu žygiuojam pirmyn, besivydami besitraukiančius vokiečius. Dienomis vargstam nuo saulės kaitros, o naktį keletui valandų sustoję miškuose drebam nuo šalčio. Žmonės nuo įtempto žygiavimo nežmoniškai pavargę, bet ir ligonių gurguolės neveža, nes pilnos amunicijos.

Ypatingai liko atmintyje viena beveik sunkiausia naktis. Žygiavom visą dieną be maisto. Atėjus vakarui, pradėjo smarkiai lyti, perlijo visus iki paskutinio siūlo. Poilsio nėra, vis genami einam ir einam. Nors ir pavargę, bet valgyti pašėlusiai norime. Pečiai nuo kulkosvaidžio beveik kruvini, kojos pūslėtos. Esame alkani ir peršlapę. Už ką taip sunkiai kenčiame? O lyja visą naktį be sustojimo. Galop gaunam prie vieno miesto poilsio. Tačiau mūsų neleidžia eiti į namus pastogėn, turim sugulti ant plento. Plentas vandenyje mirksta, mes šlapi, o dar atsigulus ir iš viršaus vienodai pila. Būdami nežmoniškai pavargę ir tokioje lovoje užmiegam keletui minučių. Pabundam dar labiau sušalę ir pavargę. Tiktai paryčiui gaunam įsakymą žygiuoti tolyn. Nuostabu, kad to tokios nakvynės niekas nesusirgom.

Apie pietus sustojam dideliame dvare; na, tikimės, gausime šiek tiek poilsio. Nespėjam kojų perauti, mūsų visą kuopą išsiunčia už kelių kilometrų žvalgybon. Vėl apsikrovę amunicija per laukus ir pievas einam tolyn. Pirmą sykį gaunam pereiti per ūkininkų namus, nes lig šiol griežtai draudė. Randame šiek tiek maisto, kurį godžiai likviduojam.

Beeidami tolyn, miške randame keletą pabėgėlių vežimų. Leitenantas įsako iškratyti. Tai ne krata, o grobimas, geresnių drabužių, maisto, laikrodžių ir arklių, su kuriais grįžtame atgal.

Grįžę iš žvalgybos, bataliono jau nerandam — nužygiavęs tolyn. Vejamės susėdę vežimuose, kiti raiti, o treti ant pavogtų dviračių. Ateina naktis, pasiklystam. Turime pamiškėje laukti aušros, o čia šalta, vėjai švilpia.

Nustumia nuo gurguolės

Vėl visą dieną važiuojam Pomeranijos laukais tolyn. Per pietus vienas rusas piktai nutraukia mane nuo vežimo ir liepia važiuoti blogu jo dviračiu. Mat rusai nekenčia lietuvių, visaip pravardžiuoja ir stengiasi kuo nors įkąsti. Ir dabar seržantas, tai matydamas, nė vienu žodeliu neįsiterpia, palikdamas vieną ant kelio. Dviratis senas, atsireguliavęs pedalus vos gali pasukti. Supykęs dviratį numetu į griovį ir einu pėsčias; gerai nors tiek, kad kulkosvaidžio nereikia vilkti — pasiliko vežime. Vežimas greitai nutolsta, o aš lieku vienas miške. Pasilieku nuo pirmo bataliono antros kuopos nežinia kuriam laikui, bet dėl to nesuku galvos.

Netrukus prieinu miestuką. Stovinčias sargybas klausiu, kur nuvažiavo gurguolė, bet kas žinos, — jų čia važiuoja šimtai. Einu šen ir ten, niekas nežino. Dabar mane jau ima baimė, kad nepalaikytų dezertyru. Pagaliau randu mūsų divizijos štabą, kuris nurodo už 5 km stovint pulką miške. Nueinu į tą mišką, bet surasti tarp daugybės dalinių nepavyksta. Pavargęs grįžtu atgal. Divizijos štabas jau išsikraustęs kitur. Mane perima "kontvarvietka" ir pasodina ant karinio tribunolo gurguolės. Išsigąstu, kad nepakliūčiau į teismą. Taip važiuoju tris dienas, prašydamas leisti grįžti į savąjį pulką. Tačiau manęs vieno neleidžia, nes sako vienam vistiek nepavyks surasti.

Priskirtas prie divizijos štabo

Važiuoju vis su gurguole. Po tų prakeiktų žygiavimų tai tikras poilsis. Tačiau kol žygiuodavau, būdamas mirtinai pavargęs, mažai ką begalvodavau. Vienintelis troškimas buvo tik poilsis ir miegas. Miego visai beveik negaudavom, nes dieną ir naktį žygiavom. Vokiečiai smarkiai traukėsi, o mes paskui tankus nespėdavom žygiuoti. Vos baigi prieiti fronto linijas, žiūrėk vėl pranešė, kad vokiečiai atsitraukė už 30 km ir vėl reikia skubotai genamiems naują barą užimti.

Dabar jau pailsėjau, pečių neslegia kulkosvaidis, bet už tai širdis pavargo, mintys negailestingai kankina. Baigia pjauti ta šiurkšti ir kieta aplinka. Čia nėra jokio švelnumo ar užuojautos, vien pikti žodžiai ir bjaurūs rusiški keiksmai lydi visas dienas.

Po ilgesnės pertraukos nusiprausęs, šiek tiek barzdą apkarpau, nes fronte būnant nei prausdavomės, nei skusdavomės. Iš karinio tribunolo buvau perduotas į mokomąją kuopą prie divizijos štabo. Čia pirmą kartą gaunu sėsti į sunkvežimį ir pilnu tempu važiuojam pirmyn paskui bėgančius vokiečius. Pakliūnu tarp rusų, nors ir tų mažai — tai iš Kaukazo ir Azijos tamsiaveidžiai. Nėra nė vieno lietuvio. Ilgu ir nuobodu. Vakare sustojus, turime paruošti divizijos ponams nakvynės vietas ir per naktį eiti sargybas. Naktys vėl prasideda be miego ir poilsio. Karininkai visur vakarais girti, kareiviai irgi, gyvenimas čia dar bjauresnis negu pulke.

Susitinkam su anglais

Gegužės 3 d. nuo ankstyvo ryto važiuojam. Pavakaryje važiuojąs kartu majoras, pasižiūrėjęs į žemėlapį, pranešа, kad nuo anglų pozicijų esam tik už 8 km. Beveik netikime tuo, bet toliau jau nevažiuojam. Vietovės tikrai neįsidėmėjau, bet buvom jau netoli Meklenburgo srities Gustrowo apylinkėje.

Vakare sustojam mažam kaimelyje, kuriame pirmą kartą pamatom anglų karius. Koks didelis skirtumas tarp jų ir mūsų! Jie gražiai apsirengę, švarūs ir nusiskutę. Mes gi skarmalais aprengti, visi purvini ir barzdom apžėlę, dargi apnikti parazitų — utėlės tiesiog per sprandus ropoja. Greit gaunam įsakymą laikytis toliau nuo jų ir nesileisti į kalbas. Ot tau ir sąjungininkai!

Reiškia fronto žygis baigiasi. Gal nebeteks daugiau tų žiaurių scenų matyti, kurios taip kankinančiai veikia. Dažnai nebetikiu, kad iš ruso kareivio fronte toks bjaurus žvėris pasidaro. Jautresniam ir žmoniškesniam čia labai sunku. Grasu matyti žuvusių iškreiptus veidus, tankų sutraiškytus lavonus, kraujo latakus. Dažnai pro akis praslenka matyti vaizdai ir darosi bloga. Kodėl toks žmoniškumo paniekinimas? Kodėl tokia baisi neapykanta ir kerštas? Kodėl toks turto plėšimas, daužymas ir deginimas? Kodėl toks žvėriškas moterų prievartavimas? Kai pirmą kartą išgirdau moterį klykiant, nejučiom pakilau gelbėti, vos už tai negaudamas kulkos.

Visas šias dienas po susitikimo su anglais stovėjom vietoje: fronto žygis pasibaigė, liko tik vietinis kariuomenės judėjimas ir belaisvių rinkimas. Vokiečių belaisviai patys susirikiavę į kolonas savų karininkų vedami ėjo pasiduoti iškėlę baltas vėliavėles.

Rusai pirmiausia atimdavo laikrodžius, žiedus, pinigines. Vėliau numaudavo batus ir atiduodavo savuosius. Mums visą laiką nedavė batų, reikėjo patiem susiorganizuoti. Dabar jau nebėra nė vieno ruso klumpėmis avinčio — visi blizgančiais batais apsiavę . . .

Kapituliacija

Per tą laikotarpį mes pakeitėme kelias stovėjimo vietas kaimuose. Dienomis teko dažniausiai divizijos vadui ruošti nakvynę, surasti namus, padaryti juose "švarą" ir naktimis eiti sargybą. Tos švaros darymas užimtuose puikiuose namuose padarydavo baisią netvarką. Sunku tai aprašyti bei apibūdinti, reikia pačiam tą chaotišką tvarką pergyventi. Tiek teprisimenu, kad darbo nedaug buvo, beveik visą laiką išstovėdavau sargybose. Su lietuviais nesusitikdavau, ir visokios mintys kankino mane. Labai į savo dalinį troškau grįžti, bet manęs vis neleidžia. Jau ir nebesitikiu, kad galėsiu grįžti. Žinau, pabėgs mano draugai, o paskiau jau nebus įmanoma pabėgti. Nėra nei su kuo pasikalbėti, pasidalinti lūkesčiais bei vargais.

Gegužės 8 d. oficialiai pranešė, kad vokiečiai kapituliavo. Rusai tiesiog padūko, pakvaišo begerdami ir triukšmą keldami. Dūko rusai plėšdami vagonus, imdami laikrodžius, prievartaudami moteris, dabar šėlsta apsvaiginti pergalės džiaugsmo.

Beveik visą dieną išstovėjau sargyboje prie divizijos štabo, nes nebuvo kam pakeisti. Pilnos gatvės girtų bei pusgirčių kareivių ir karininkų. Šiandien jie visi pametė saiką ir nebežino kaip džiaugtis. Sveikina vienas kitą, bučiuojasi ir glebėsčiuojasi. Gal gale pakeičia mane sargyboje ir grįžęs gaunu davinį — 100 gramų degtinės pergalės proga. Išgėrus tą normą, nuotaika ne tik nepagerėjo, bet dar daugiau pablogėjo.

Grįžtu į savo dalinį

Praslinkus keletui dienų, pagaliau po ilgų prašymų ir melavimų kuopos vadas leido nueiti į pulką pasimatyti su broliu. Išdavė raščiuką, bet neleido pasiimti kuprinės, nes griežtai įsakė grįžti atgal. Kuo skubiausiai su džiaugsmu išeinu turėdamas viltį, kad neteks grįžti atgal. Nujautimas neapgavo manęs. Velnių gavau pakankamai, bet į mokomąją kuopą neleido grįžti.

Draugai mane sutiko šaltai, ir tai mane blogai nuteikė, nes su tokiu pasiilgimu ėjau pas juos. Dėl šalto sutikimo nenusiminiau. Svarbu, kad visus radau, nė vienas nepabėgęs. Jei bėgsim, tai visi drauge.

Visą kuopą radau miške kasančius duobę palapinei, kurioje reikės gyventi. Nusiskundė visi buvusiu nežmoniškai sunkiu žygiu. O atžygiavus be poilsio reikėjo naktimis kasti apkasus. Naktimis kasė, kad nepastebėtų anglai. Nors ir pavargusiems švysteli didesnės viltys: jei kasa apkasus, gal naujas karas įvyks . . .

Rusai intensyviai ruošiasi. Tai matyti iš skubotų darbų. Lietuviais dabar ypač nepasitiki, nes iš trečio bataliono du lietuviai pabėgo pas anglus.

Man sugrįžus visi labai nustebo ir tuojau pasiuntė pas bataliono vadą. Tas tikrai rusiško tipo sutiko su įvairiausiais keiksmais. Stoviu prieš jį išsitempęs ir laukiu kada plūdimas pasibaigs. Tiek tesupratau, kad perduos teismui. Paduodu raščiuką ir pasiaiškinu, kad nė vienos dienos nebuvau pasišalinęs, pasilikęs tuojau prisistačiau "kontravietkon". Tai galite patikrinti, kad sakau teisybę. Dar pakoliojęs perduoda kuopos vadui saugoti. Tas perduoda būrio vadui, o šis pristato du kareivius saugoti. Na, manau, teismo neišvengsiu, nes kaltina dezertyravimu. Tai nuotaiką labai sugadino ir gailėjausi iš divizijos štabo su prašymais išsiveržęs. Čia dabar, jei pakliūsiu į teismą, tai per savo nekantrumą. Ne tik negalėsiu pabėgti, bet dar įkiš į drausmės dalinius, kur galėsiu cypti. O čia dar ir draugai paantrina, sakydami: jei turėjai neblogai, tai kurių kelmų čia veržeis į tą peklą, kur gali labai nukentėti.

Na, bet kaip bus, taip bus gerai. Jau ir "učevnoj rotoj" (mokomoj kuopoj) prisisielojau pakankamai: lietuvio nė vieno, rusų ir tų mažai, visokie kalmukai ir kirkizai, juodi kaip kelmai, rusiškai nemoka, o pikti kaip velniai. O tos ilgos sargybų valandos stovint išsitempus prie divizijos štabo iš proto varydavo. Jei ką nors dirbi, tai pavargsti, bet įvairios mintys taip vienodai nekankina.

(Bus daugiau)

Dr. Gina J. Gincauskaitė
optometristė
1551 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
tel. 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Mūsų mielam draugui
A†A
ADOLFUI SIMONAVIČIUI
staigiai ir labai netikėtai mus palikus,
žmonai IZABELEI, artimiesiems ir bičiuliams skausmo valandoje mūsų nuoširdžiausia užuojauta –
Šveicarija *J.H.J.P. Paberžiai,*

Mylimam tėveliui
A†A
KONSTANTINUI VAIČIULIUI
atsiskyrus su šiuo pasauliu,
dukrą ONUTĘ AŽUBALIENĘ su šeima ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –
J. J. Kamaičiai *T. P. Kareckai*
O. A. Dziemionai *B. F. Ankudavičiai*
B. Rukšėnienė

Brangiam Tėveliui
A†A
KONSTANTINUI VAIČIULIUI,
užbaigusiam žemės kelionę,
jo dukrai ONUTEI AŽUBALIENEI su šeima, vaikaitei DANUTEI NAUDŽIŪNIENEI Toronte bei visai šeimai Punske reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime –
E. Ažubalienė *S. O. Kiršinai*
J. G. Bacevičiai *J. A. Kuncaičiai*
J. O. Dirmantai *S. E. Tolvaišos*
P. O. Derliūnai *V. O. Marcinkevičiai*
A. J. Pliopliai *P. J. Gurkliai*

Brangiam tėveliui
A†A
KONSTANTINUI VAIČIULIUI
Suvalkų trikampyje mirus,
dukrą ONUTĘ AŽUBALIENĘ su šeima bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –
J. A. Bacevičiai *I. V. Pečiuliai*
B. Degutis *A. K. Pajaujai*
N. J. Kaleinikai *A. A. Stunguriai*
L. A. Krakauskai *S. A. Zimnickai*

PADĖKA
Mūsų mamai, seseriai ir tetai
ALDONAI KARPIENEI
po ilgos ir sunkios ligos
1986.X.28 mirus, reiškiame padėką:
kun. Pijui Šarpnickui, OFM, ir kun. J. Staškui už jos lankymą bei už visus religinius patarnavimus – nuo sakramentų ligoninėje ligi palydėjimo į kapines; visiems Aldoną mylėjusiems draugams ir pažįstamiems, lankiusiems ją namie ir ligoninėje; visiems, dalyvavusiems šermenyse, užprašiusiems šv. Mišias ir puikiomis puokštėmis reiškusiems savo meilę bei pagarbą velionei; vyrams už karsto nešimą, ponioms už pyragus, visiems už talką ir pareikštas užuojautas.
Už ypatingas mums žinomas paslaugas ačiū Elenai Namikienei, Vytautui Skrinskui, Jonui Aukštaičiui, Aldonai ir Petrui Dranginiams, Birutei ir Pranui Čeponkams.
Jonas, Rimas ir Pranas Karpiai
Ona Šilėnienė su šeima

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas – St. Prakapas. Tel.233-4486

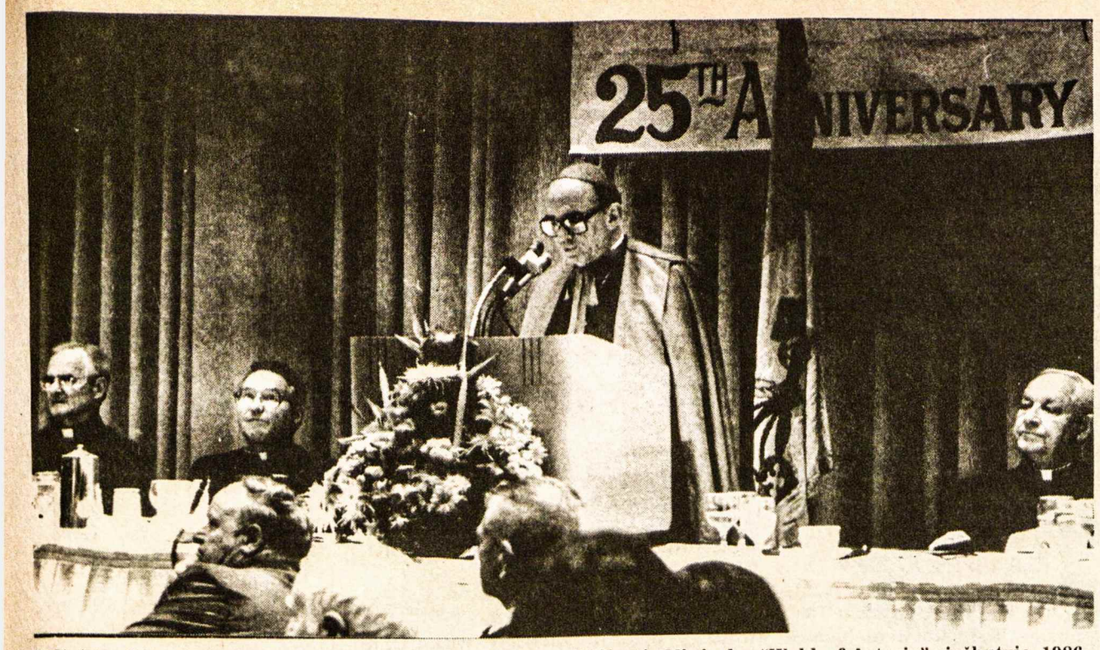

Religinės lietuvių katalikų šalpos 25-rių metų sukakties iškilmėje Niujorke, "Waldorf-Astoria" viešbutyje, 1986. XI.25 kalba Čikagos kardinolas JOSEPH BERNARDIN. Sėdi iš kairės: arkiv. CHARLES A. SALATKA, vysk. PAULIUS BALTAKIS, vysk. VINCENTAS BRIZGYS
Nuotr. V. Maželio

Lietuvių - lenkų dialogas

Lenkų veikėjas ir publicistas, perskaitęs lietuvių straipsnius "Tėviškės žiburiuose", nusivylė ir pasitraukė iš dialogo

Daug vietos Paryžiaus lenkų žurnalas "Kontakt" 1986 m. liepos-rugpjūčio laidoje paskyrė lietuvių-lenkų pokalbiams ir lietuvių šiuo klausimu pasisakymams. "Kontakt" bendradarbis J. Darski išvertė beveik visą A. Gurecko straipsnį "Vilniaus sritis tebėra rakštis", visą J. Prunskio straipsnį "Laikas lietuvių-lenkų dialogui?" ir visą A. Balašaitienės straipsnį "Apie dialogą su lenkais". Be to, jis paminėjo Stp. Varankos straipsnį "Lenkų ir lietuvių santykiai dabarties politikoje". Visi šie straipsniai buvo spausdinti 1986 m. "Tėviškės žiburiuose". J. Darskis taip pat išvertė beveik visą J. Vitėno straipsnį "Ar Vilniaus reikalas apgintas?", tačiau nenurodė kur šis straipsnis buvo išspausdintas.

Kadangi J. Darskis daug pasidarbavo versdamas "TŽ" straipsnius į lenkų kalbą, teisinga būtų atsilyginti jam tuo pačiu. Čia yra pateikiamas J. D. straipsnis, išskyrus tą dalį, kurioje jis polemizuoja su Stp. Varanka.

Lenkas sąmokslauja, lietuvis demaskuoja

Čia yra pateikta plati diskusijų apžvalga lietuvių-lenkų santykių tema, kurios vyksta Kanados lietuvių savaitraščio "Tėviškės žiburiai" skiltyse. Ji čia yra pateikta todėl, kad autorius išvengtų priekaištų, esą polemizuoja su įsivaizduojamomis pažiūromis. Lietuvių emigrantų politiniai sumanymai lenkui yra tiesiog nesuprantami. Juos vienok skelbia asmenys, kurie taip pat politiškai veikia ir, kas svarbiausia, turi sąlygas lenkų bylai pakenkti, todėl negalime neanalizuoti jų politinės minties logikos.

A. Gurecko ir J. Vitėno polemikoje atsispindi Lenkijos teisės į nepriklausomybę paneigimas, nes tikrumoje jie abu skelbia dėsnį, kad mūsų krašto likimą (taip pat kitų kraštų, pvz. Lietuvos) gali ir turi spręsti didžiosios valstybės, o jų sprendimai, jeigu palankūs lietuviams, turi didesnę vertę negu pačių lenkų valia, netgi tada, kai ji atitinka Mindaugo palikuonių pageidavimams.

A. Gureckas, greičiausiai su telepatijos pagalba, surado, kad lenkai gyvena viltimi, esą Jaltos sutarimų atšaukimas palankiose geopolitinėse sąlygose sudarys pagrindą naujam rytinių žemių prie Lenkijos prijungimui. Laimei Pasaulio Lietuvių Bendruomenė budėjo ir laiku užkirto kelią niekšingiems Vyslos vikruolių kėslams, savo krūtine gindama Jaltos Stalino laimikius.

Lenkai vis dėlto niekad nepripažins Jaltos ir su ja nesutiks, nes tai reikštų sutikimą su mūsų krašto likimo sprendimu, neatsižvelgiant į mūsų valią ir tautų apsisprendimo principą. Jeigu mūsų politinis elitas šiuo metu užima dabartinių sienų išlaikymo poziciją, tai jis tai daro ne todėl, kad laiko dalį Jaltos sprendimų teisingais arba pripažįsta jų įteisinimą, bet todėl, kad dabartinių sienų priėmimas visuomenėje ir teisinis jų pripažinimas ateityje, t. y. nepriklausomos Lenkijos seimo patvirtinimas, sudaro pastovios taikos sąlygas tarp Lenkijos ir jos kaimynų. Tai sudaro taip pat pagrindą kovai su Sov. Sąjunga, o komunizmui žlugus — tarpjūrio srities pertvarkymui. Tai būtų taip pat demografinių pasikeitimų pripažinimo išraiška: lenkų skaičiaus sumažėjimo rytuose ir vakarinių bei šiaurinių žemių apgyvendinimo lenkais. Tai nereiškia, kad sutinkama su "nurašymu į nuostolius" rytuose gyvenančių lenkų ir jų nutautinimu.

Tokia pat yra ir "Niepodleglosc" organizacijos pozicija, apie kurią A. Gureckas rašo.

Ar lenkai sieks kada nors atgauti Vilnių, priklauso grynai nuo jų valios ir jiems naudingos geopolitinės padėties. Pastaroji tikriausiai kada nors atsiras, nepaisant be mūsų sutikimo pasirašytų sutarimų. Jėgų apskaičiavimas rodo, kad lenkai gali ateityje Vilniaus pareikalauti. Čia svarbiausias dalykas, panašiai kaip 1920 m., yra visuomenės valia, o ne svetimas diktatas. Kai kurie lietuviai mano, kad geriau remtis garantuojančią jų vergiją sutartimi, negu lenkų tautos valia.

Naujas lenkų elito uždavinys būtų įtikinti savo visuomenę, kad dėl minėtų priežasčių nereikalautų Vilniaus, (tai galėtų padaryti). Lietuviai turi tačiau apsispręsti, ar jie nori sąjungos su šios krypties lenkų opozicija. Tokiu būdu po daugelio metų dar kartą grįžta maršalo Juozapo Pilsudskio klausimas: "Taika ar karas?", nors pasikeitusios sąlygos daro visą padėtį tragikomiška.

Lietuviai kol kas nesako "ne". Jie bijo, kad Jaltos atmetimas netaptų vidurio-rytų ir pietų Europoje teritorinių ginčų atgimimo priežastimi ir tuo pačiu pripažįsta, kad, jų nuomone, tarpjūrio tautos nesugeba sugyventi be sovietiško žandaro, ir kad tik vergija gali juos sutaikinti. Taigi lenkai pirmieji nori įrodyti, jog tokio reikalo nejaučia, netgi priešingai — nori, kad Lenkija būtų laisva netgi be Vilniaus ir Lvovo.

J. Vitėnas, kuris pasisako už Jaltos atmetimą, faktinai atstovauja tokiai pačiai pozicijai, kurią gina A. Gureckas. Dabartinė siena yra jam galiojanti, kadangi ją pripažino suvereni ir nepriklausoma Bieruto valdžia, kuriai niekas jokio spaudimo nedarė.

Jeigu komunistinė Bieruto agentūra, vadinama laikinąja tautinės vienybės vyriausybe, buvo suvereni, o jos veikla laisva ir nepriklausoma, tai lygiai taip pat suvereni J. Vitėnui turi būti ir kažkokio J. Paleckio valdžia, kuris buvo toks pat, lietuvių patriotas, kaip Bieruto lenkų, ir kuris (Paleckis) taip pat laisvai ir nepriklausomai prašė priimti Lietuvą į Sov. Sąjungą ir, kaip Bierutas sutiko su Jalta. Netgi Krevės-Mickevičiaus vaidmuo Paleckio vyriausybėje buvo panašus į Mikolajczyko vaidmenį Bieruto vyriausybėje. Norėdamas būti nuosekliu, J. Vitėnas turėtų priimti savo "sovietišką pilietybę" ir grįžti į sovietišką tėvynę ir jai ištikimai tarnauti.

* * *

Paviršutiniškai žiūrint atrodo, kad artimiausias sveikam protui yra J. Prunskio pasisakymas. Nėra jokio reikalo diskutuoti su lietuviais sienų klausimo, kai niekas Lenkijoje, dėl įvairių priežasčių, jų neginčija, nebent lietuviai pvz. norėtų prisijungti Gdanską. Todėl pasilieka santykių normalizavimo problema, kuri, kaip jau pabrėžiau, yra lenkams svarbesnė, arba labiau lietuviams reikalingo eventualaus bendradarbiavimo. Prunskio pozicija, su kuriuo diskutavau ("Kontakt" 1/1986), visgi yra pavojinga, nes sukuria precedentą, iš anksto išjungdamas gudus iš tautų, kovojančių dėl laisvės sąjungos.

Taigi, jeigu kiekvieną pietryčių ir Pietų Europos tauta pradėtų organizuoti sąjungas, išjungdama iš jų vieną jai nesimpatingą kaimyną, tai neužilgo mūsų srityje neliktų nė vieno bendradarbiavimui kandidato. Bendradarbiavimo sąlyga turėtų būti suinteresuotų kraštų pripažinimas dėsnio, pagal kurį būtų pripažįstamos dabartinės sienos, kartu atsisakant kurti tautiškai vienalytę valstybę, kuri ne tik toleruotų tautines mažumas, bet ir kartu matytų jų naudingumą visoms srities valstybėms bei tautoms. Tarp kitko tai būtų palankus veiksnys tarpjūrio tautų integracijai.

Kad politinės gudų grupės galėtų pasisakyti apie minėtas problemas, jos turėtų visų pirma atsirasti. Sunku yra diskutuoti su Prunskį kankinančiu vaiduokliu. Tokią kovą su vaiduokliais pradeda A. Balašaitienė. Ji įtikinėja: kam lietuviams yra reikalingi nauji priešai, jeigu jie turi senus, išbandytus — lenkus. Sekimo ir demaskavimo gudrių lechitų srityje autorė pasiekia nemenkų rezultatų. Ji randa, kad mūsų apetitas Vilniui nei pasikeitė, nei sumažėjo. Ji tai tikrai žino, nes stropiai sekė įvykius, straipsnius, pasisakymus ir ypač įtakingų ir aukščiausias pozicijas užimančių lenkų mostus. Su įdomumu norėtume susipažinti su ta medžiaga, nors ir tik tam, kad mokėtume savo tikslus geriau nuslėpti.

Šiandien neabejotinai kiekvienas prie žymiausių lenkų priskirtų popiežių, Bujaką, Bieleckį, Michniką ir Walensą. Nors dauguma jų yra kalėjime (straipsnis rašytas prieš amnestiją, J.B.), vis dėlto visuomenėje jie užima aukščiausias pozicijas ir turi jai didžiausią įtaką. Taigi arba Balašaitienei pavyko išgauti iš aukščiau minėtų asmenų kokius nors slaptus pasisakymus, o gal Vilniaus byloje mostus, kurie daugumai nėra žinomi, arba rado įtakingus lenkus, kurie arčiau lenkams nėra žinomi. Visais atvejais lenkai mielai susipažintų su autorės darbais.

Prie apstulbimo priveda pranašavimas, kad lietuviai dar ilgai turės kovoti su lenkinimu. Kur gi yra lietuvių kultūra ir inteligentija, jeigu 250.000 lenkų sudaro trims milijonams lietuvių pavojų? O gal Balašaitienė tikrumoje yra gudri lenkė, kuri po lietuvės-patriotės skraiste nori skleisti lietuvių tarpe nepasitikėjimą ir abejojimą savo jėgomis?

Tokiai išvadai padaryti taip pat padeda faktas, kad autorė ragina tris milijonus lietuvių kovai su 40 milijonų lenkų.

(Nukelta į 5-tą psl.)

Pagalba Lietuvai per ketvirtį šimtmečio

Religinė lietuvių katalikų šalpa iškiliai paminėjo 25 metų veiklos sukaktį

PETRAS ĄŽUOLAS,
Niujorkas

Rūpestingai suplanuotas Religinės lietuvių katalikų šalpos 25 metų sukakties minėjimas įvyko spalio 25 d. Niujorke. Minėjimas buvo dviejų dalių: pontifikalinės Mišios Šv. Patriko katedroje ir pokylis "Waldorf-Astoria" viešbutyje. Ir, reikia pripažinti, lietuviai jautėsi gerai tiek milžiniškoje gotinėje Šv. Patriko erdvėje, tiek tviskančiose "Waldorf-Astoria" salėse.

Į vakarines šeštadienio Mišias katedroje susirinko per 2000 žmonių, jų tarpe gal 500 lietuvių. Presbiterijoje prie didžiojo altoriaus lietuviškas Mišias ir giesmes giedojo Apreiškimo parapijos choras, vadovaujamas Viktoro Ralio. Katedros šeimininkas kardinolas O'Connor pasveikino, įpindamas lietuviškų žodžių, kurių jis išmoko Pensilvanijoje: "Pasimelskit su manim", sakė jis.

Mišias koncelebravo vyskupai — Vincentas Brizgys, Paulius Baltakis, OFM, Basil Loston, pagrindinis atnašautojas, Oklahoma City arkivyskupas Charles Salatka, apie 20 kunigų. Visų priekyje buvo Čikagos arkivyskupas kardinolas Joseph Bernardin. Pamokslą pasakė įtakingas JAV katalikų vyskupų konferencijos sekr. kun. Bryan Hehir. Jis yra gerai susipažinęs su tikinčiųjų padėtim sovietų okupuotuose kraštuose, pažįsta "LKB kroniką" ir Michael Bordeaux knygą "The Land of Crosses". Jis sakė, kad Amerikos tikintieji nebegali tylėti, kai tikėjimas yra persekiojamas komunistiniuose kraštuose ir varžomos teisės kituose kraštuose.

Po Mišių antroji šventės dalis vyko "Waldorf-Astoria" viešbutyje. Dalyvavo lietuvių iš visos Amerikos, buvo pagrindinių organizacijų vadovai, prez. R. Reagano asistentas Linas Kojelis, Lietuvos atstovas Vatikanui St. Lozoraitis, gen. konsulas Anicetas Simutis, vyskupai, kard. Bernardin ir daug lietuvių iš plačios apylinkės, iš viso art. 250 asmenų.

Svečius pasveikino rengėjų komiteto pirm. dr. Juozas Kazickas. Programos vedėju buvo Queens kolegijos profesorius Thomas Bird. Invokaciją sukalbėjo ukrainiečių katalikų vyskupas Loston. Prezidento Reagano sveikinimą perdavė Linas Kojelis.

Vėliau buvo pagerbti Religinės šalpos steigėjai — vysk. V. Brizgys ir prel. J. Balkūnas (dėl ligos nedalyvavo) ir ilgametis reikalų vedėjas kun. St. Raila. Juos gražiai apibūdino dr. Vyt. Vygantas, žymenis įteikė vysk. Paulius Baltakis, OFM.

Niujorko kvintetas "Harmonija", vadovaujamas Viktoro Ralio padainavo šešias lietuviškas dainas.

Kulminacinis momentas buvo kardinolo Bernardino pagerbimas. Įvadą padarė prof. Bird ir dr. Vygantas. Vysk. Baltakis įteikė pirmąjį kan. J. Končiaus žymenį. Pats kardinolas kalbėjo labai nuoširdžiai apie gilų lietuvių tikėjimą, drąsą ir ištvermę ginant tikėjimą savo tėvynėje. Jis pažadėjo remti vyskupo Baltakio rezoliuciją ryšium su Lietuvos krikščionybės sukaktimi Amerikos vyskupų suvažiavime. Jis taip pat pažadėjo rūpintis, kad prie Amerikos vyskupų konferencijos būtų įsteigta tarnyba, kuri rūpintųsi tikinčiaisiais komunistų kraštuose.

Buvo suminėti Religinės šalpos darbuotojai: direktorius — reikalų vedėjas kun. Kazimieras Pugevičius, skyrių direktorės — Gintė Damušytė ir Marion Skabeikis, Ritonė Ivaškaitė, Asta ir Audrė Lukoševičiūtės, Adams. Puota buvo baigta malda, kurią sukalbėjo Boleslov Hruby "Religion in Communist Dominated Areas" redaktorius.

Kas toji Religinė šalpa, patraukusi hierarchijos ir atsakingų sferų dėmesį? Angliškuose tekstuose ji save vadina "Agency", t. y. agentūra, arba tarnyba, kuriai pavesta teikti materialinę ir moralinę pagalbą tikintiesiems už geležinės uždangos. Religinė šalpa buvo įsteigta Amerikos lietuvių kunigų vienybės rėmuose 1960 m. ir įregistruota Niujorko valstijoje 1961 m. Jos steigėjai buvo — kan. J. Končius, prel. J. Balkūnas ir vysk. V. Brizgys, kuris buvo pirmininku iki 1986 m., kai pirmininkavimą perleido vysk. Baltakiui, pats likdamas tarybos pirmininku. Religinė šalpa yra pasiuntusi liturginių reikmenų, vaistų ir kitų dalykų už milijoną dolerių.

Paskutiniu metu sėkmingai vykdomas kitas uždavinys — informacija apie tikinčiųjų padėtį. Tam reikalui Religinė šalpa suorganizavo informacijos centrą, įsigijo skaitytuvą, "telex" ir kt. priemones, kad galėtų efektingai parūpinti informaciją spaudai, valdžios įstaigoms ir lietuvių atstovams. Informacijos centras įsigijo gerą vardą ir pasitikėjimą, tapo persekiojamų tikinčiųjų balsu.

Be to, Religinė šalpa plačiai paskleidžia "LKB kroniką", kurios kiekvieną naują numerį išverčia į anglų kalbą, išspausdina ir išsiuntinėja po 6000 egzempliorių.

Pradžioje Religinė šalpa yra gavusi paramos iš Amerikos vyskupų, dabar laikosi vien tik iš aukų.

Sukakties proga kun. dr. P. Stravinskas, rašydamas plačiai skaitomam katalikų savaitraštyje "Our Sunday Visitor" pavadino Religinę šalpą unikumu. Tikrai! Joks darbas jai nėra per mažas ar per didelis. Jos sukaktį taip pat plačiai paminėjo ir kiti katalikų laikraščiai, kaip pvz. Bruklyno "The Tablet", Niujorko — "Catholic New York", Čikagos arkivyskupijos laikraštis ir kt.

"Geležies rūda iš Rytų..."

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ir t.t. (Plakatų dauguma vokiečių kalba).

Nužygiavę maždaug 500 metrų pagrindine Vienos gatve, priartėjam prie didingos Šv. Stepono katedros. Visus susirinkusius trumpai pasveikina energingas baltiečių protesto organizatorius ir koordinatorius Algis Klimaitis. Po jo į minią kreipiasi VLIKo pirm. dr. K. Bobelis.

Vasario 16 gimnazistės, orkestro palydimos, šoka "Abrūsėlį". Šiam pasirodymui sutrukdyti bando du, odiniais apsiaustais apsirengę neva sovietinės spaudos atstovai. Vienas jų su video kamera ant pečių įsibrauna į bešokančių mergaičių eiles, stumdo jas, kliudo šokti. Atskubėję demonstrantai, "išrauna" šį "korespondentą" iš šokėjų sūkurio. Vyksta susistumdymas. Žmonės šaukia: "Rusai lauk!" Ir tik energingai įsiterpius A. Klimaičiui, šiedu, vos minios nesudraskyti, pasprunka iš aikštės.

Aistrom nurimus, kalba buvęs Švedijos min. pirmininko pavaduotojas Per Ahlmark ir Prancūzijos parlamento narys Jean-Marie Daillet. Į pabaigą lietuviai gimnazistai pašoka "Audėjėlę" ir latvių gimnazistai savo du tautinius šokius. Visa programa trunka maždaug pusę valandos.

Austrų susidomėjimas didelis. Gerai funkcionuoja informacinių lapelių platinimas. Demonstracija pasibaigia iškilmingomis ekumeninėmis pamaldomis Šv. Stepono katedroje už persekiojamus krikščionis Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Iš lietuvių kunigų jose dalyvauja kun. dr. Justinas Vaišvilas ir kun. Edis Putrimas.

Mažai kas apie mus pateko į austrų spaudą. Atrodo, Austrijos spauda bei televizija vengia supykdyti "didįjį kaimyną". V. Vokietijos televizija parodė demonstracijos ištraukas ir tautinius šokius, o spauda labai palankiai ir šiltai atsiliepė apie baltiečių veiksmus Vienoje. **LNA**

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

DANUTĖ GARBALIAUSKIENĖ, pardavinėjusi vazas Anapilyje kapinių lankymo dieną ir pelną paskyrusi a.a. kun. Stasio Kulbio, SJ, paminklui Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje
Nuotr. St. Dabkaus

Vėjai iš sovietinių kalėjimų

Buvęs sovietų kalinys Ščaranskis lankėsi Londone, kalbėjo apie Viktorą Petkų, o Wiesenthalio centras įteikė Britanijos vyriausybei karo nusikaltėlių sąrašą

STASYS KASPARAS

1986 m. rugsėjo mėnesio pabaigoje Londone apie 10 dienų praleido buvęs Sovietų Sąjungos politinis kalinys Anatolijus Ščaranskis. Jis buvo Maskvoje dr. Jurio Orlovo sudarytos Helsinkio sutarties vykdymo stebėtojų grupės narys. Neseniai matėme televizijoje jį atžygiuojantį į laisvę per Berlyno tiltą... Tuomet nė nepagalvojau, kad kada nors susitiksiu su juo. O, štai dabar per "Amnesty International", britų sekcijos priėmimą teko jam ranką paspausti ir keliolika sakinių pasikeisti apie Viktorą Petkų su kuriuo jis praleido apie pusantrų metų toje pačioje vienutėje. Pastarasis buvęs pats geriausias draugas. Lietuviai esą turėtų energingiau kovoti už Viktoro išlaisvinimą.

Susitikimas su žydais

Rugsėjo 21 d. 35-tasis žydų moterų komitetas gelbėti žydams Sovietų Sąjungoje surengė Londone "Royal Albert Hall" susitikimą su Ščaranskiu. Susirinko apie 5000 žmonių, daugiausia žydų. Jo kalbos tema buvo "Žygiavimas neįmanomo sovietinio sapno link". Jis sakė, kad kiekvieną dieną reikia kovoti ir sapnuoti, kad sovietinės vergijos vartai bus atidaryti. Jeigu mes patys nekovosime ir netikėsime sovietinių vartų atidarymu, tas niekuomet ir neįvyks.

Ščaranskis papasakojo sovietinės valstybės laisvės ir kalėjimo gyvenimo sąlygas. Išvardinęs visą eilę kalinių ir mūsiškį Viktorą Petkų, priminė, kad su juo jam teko kartu būti 16 mėnesių. Jiedu buvo nuteisti tą pačią dieną, tik skirtingose vietovėse. V. Petkus buvo lygiagretės Helsinkio akto vykdymo stebėtojų grupės narys Lietuvoje ir gavo daug ilgesnę bausmę, negu Ščaranskis. "Kartu gyvendamas toje pačioje vienutėje aš jį gerai pažinau. Norėčiau aš jam padėti, kad greičiau galėtų išsilaisvinti, nes tai puikus inteligentas, kuris man padėjo morališkai, kenčiant sunkias kalėjimo kančias". V. Petkus esąs gerai disciplinuotas, garbingas ir rimtas individas, vedąs sunkią, bet garbingą kovą prieš pavergėjus ir jų KGB.

Pabaigoje savo kalbos jis susilaukė ilgų ovacijų, nes visiems atrodė, kad tas žemo ūgio vyras yra didžios dvasios žmogus.

Su anglų visuomene

Rugsėjo 23 d. vakare "Amnesty International", britų skyrius "Friends Meeting House", patalpose, Euston Road, Londone, surengė Ščaranskio susitikimą su angliškąja visuomene. Šį kartą Ščaranaskis kalbėjo tema "Politiniai kaliniai, politiniai kalėjimai, nusikaltimai ir bausmės Sovietų Sąjungoje" apie pusantros valandos. Ir čia jis prisiminė savo kalėjimo vienutės draugą garbingąjį lietuvį Viktorą Petkų...

Po kalbos atsakinėjo į publikos klausimus, kurie dar labiau paįvairino jo kalbą. Salėje dalyvavo apie 1000 asmenų, o lietuvių matėsi tik du.

Rugsėjo 24 d. D. Britanijos min. pirmininkė Margarita Thatcher priėmė Ščaranskį 10 Downing Street rūmuose kaip garbės svečią.

Martin Gilbert, aprašydamas "The Guardian" savaitraštyje 1986. IX. 22 laidoje Royal Albert Hall susirinkimą, irgi minėjo Ščaranskio pareiškimą apie Viktorą Petkų.

Taip pat Martin Gilbert parašė Ščaranskio biografiją "Mūsų laikų didvyris", kurią išleis Macmillan leidykla. Reikia tikėtis, kad mūsiškis Viktoras Petkus nebus užmirštas toje biografijoje.

Dalyvaujant šitokiuose susirinkimuose, širdį suskauda, kad mes, lietuviai, nesame labai pasiryžę dirbti, kovoti ir aukotis dėl mūsų lietuvių politinių kalinių. O jų turime gana daug sovietiniame gulage. Žydai dirba, kovoja, aukojasi ir laimi.

Mėgstame džiaugtis, kai kitataučiai bando gelbėti mūsų politinius kalinius, bet turime nepasilikti nuošaliai ir stipriau kovoti už mūsų tautiečių kalinių išlaisvinimą.

Baltiečių sąrašas

Antroje spalio mėnesio pusėje Simon Wiesenthal centras Los Angeles mieste, vadovaujamas rabino Marvin Hier, įteikė D. Britanijos konsului 17 baltiečių sąrašą su visa medžiaga, liečiančia jų karo nusikaltimus.

"Sunday Times" spalio 26 d. laidoje įdėjo straipsnį "Nacių medžiotojai kaltina pabėgėlį karo nusikaltimais". Straipsnis parengtas dviejų korespondentų Askold Krushelnycky ir Barrie Penrose. Minimas vieno jų pasikalbėjimas su rabinu Marvin Hier, iš kurio paaiškėja Antano Gecevičiaus-Gečo pavardė, o antrojo pasikalbėjimas padarytas su pačiu A. Geču, kuriam jau 71 metai amžiaus. Ten A. Gečas pasisako matęs kaip vokiečiai šaudė žydus, lietuvius ir rusus, o jo dalinys saugodavo vokiečius, kurie vykdė žudymus. Jis pats neprisidėjęs prie šaudymo, nes esąs katalikas.

Toliau sakoma, kad tas sąrašas esąs dabartiniu metu D. Britanijos užsienio reikalų ministerijos žinioje. Paklausta ši ministerija pareiškė: kyla du klausimai, būtent, ar jie yra taip nusikaltę, kad juos būtų galima bausti, ir ar yra prašymas juos perduoti trečiajai valstybei. Abiejų klausimų sprendimas priklausąs vidaus reikalų ministerijai.

"Sunday Times" 1986 m. lapkričio 2 d. laidoje išspausdino rašinį "Whitehall planuoja eigą su nacių sąrašu". Ten sakoma, kad Britanijos valdžia padarys sprendimą, ką daryti su tuo S. Wiesenthal sąrašu, kuriame sakoma, kad tie 17 baltiečių gyvena D. Britanijoje. Sąrašas jau pasiekęs ministerės pirmininkės stalą. Netrukus būsią nuspręsta perduoti kaltinamuosius toms valstybėms, kuriose jie įvykdę karo nusikaltimus. Bet nusikaltimai esą padaryti teritorijose, kurios dalinai priklauso Sovietų Sąjungai. Atrodo, kad A. Gečas ir kiti nebus teisiami užsienyje. Britanija neturi sutarties su Sovietų Sąjunga ir Izraeliu dėl nusikaltėlių išdavimo. Valdžios pareigūnų nuomone, minėtasis sąrašas sudaro teisinę problemą, bet, antra vertus, žydų grupės JAV ir Britanijoje reikalaus akcijos.

Vidaus reikalų ministerija atsisako, bent šiuo metu, paskelbti sąrašo pavardes.

Tas žydų sąrašas sukėlė baltiečių tarpe nepasitenkinimą, kad po tiek metų dėl kelių asmenų netiesiogiai kaltinamos baltiečių bendruomenės. Bent taip atrodo sekant televizijos ir spaudos pranešimus.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MARKSAS MAŽEIKIUOSE

Karoliui Marksui skirto paminklo netikėtai susilaukė naftininkų miestu vadinami Mažeikiai. Paminklą sukūrė ir Mažeikiams padovanojo žymusis rusų skulptorius Levas Kerbelis, Sovietų Sąjungos dailės akademijos narys, susilaukęs premijų ir Sovietų Sąjungos liaudies dailininko titulo. Paminklą spalio 17 d. atidengė vilniškės kompartijos I sekr. P. Griškevičius. Jis džiaugėsi augančia naftos valykla, dėl kurios dabar gerokai padidėjo kitataučių gyventojų skaičius žemaitiškuose Mažeikiuose. Pasak P. Griškevičiaus, čia dabar gyvena ir dirba septyniolikos tautybių žmonės. Matyt, dėl jų ir buvo susilaukta ruso skulptoriaus L. Kerbelio dovanos. P. Griškevičius, padėkojęs paminklo autoriui, kalbėjo apie taiką, kurios esą nuoširdžiai Reikjevike siekė kompartijos vadas M. Gorbačiovas, bet buvo atstumtas prez. R. Reagano, norėjusio vienašališkai karinio Amerikos pranašumo, toliau didinamos politinės įtampos. Esą dabar mažeikiečiai iš K. Markso skulptūros galės semtis "įkvėpimo" kompartijos nubrėžtam revoliuciniam visuomenės pertvarkymui, kovai už jos peršamą taiką. Panašias mintis dėstė ir paminklo autorius L. Kerbelis. Antrosios vidurinės mokyklos abiturientė Eglė Katauskaitė susirinkusiems perdavė Mažeikių moksleivių ir jaunimo "pasiryžimą visada dirbti ir kovoti už didžias marksizmo-leninizmo idėjas..." Tai buvo propagandinė komunistų iškilmė.

PASIKEITĖ VADAI

"Tėviškės" draugijos taryba turi 47 narius. Jos visumos posėdyje 1986 m. spalio 15 d. dalyvavo 35. Ilgametis tarybos prezidiumo pirm. gen. mjr. Pranas Petronis pranešė pasitraukiąs iš šių pareigų. Jį pakeitė Vaclovas Sakalauskas, jaunesnės kartos atstovas, gimęs 1938 m. Gargžduose. Jis yra baigęs Vilniaus universiteto teisės fakultetą, dirbęs prezidiumo pirmininko pavaduotoju sovietinamos Lietuvos ryšių draugijoje su užsieniu. Pastaruosius ketverius metus V. Sakalauskas buvo įsijungęs į Sovietų Sąjungos ambasadą Vašingtone kaip konsulas ir I sekretorius. "Tėviškės" draugijos tarybos prezidiumo narius papildė naujasis "Gimtojo krašto" vyr. red. Algimantas Čekuolis ir vilniškės kompartijos centro komiteto užsienio ryšių skyriaus vedėjo pavaduotojas J. Paleckis. Vyr. red. A. Čekuolis, pakeitęs Vacį Reimerį, yra panevėžietis, gimęs 1931 m. lapkričio 10 d., baigęs Gorkio literatūros institutą Maskvoje 1953 m. Vienuolika metų dirbo jūrininku žvejybos laivuose, 1969-73 m. — sovietinės APN žinių agentūros korespondentu Kanadoje, vėliau — Portugalijoje. "Tėviškės" tarybos narių posėdyje kalbėjo Lietuvos žurnalistų sąjungos valdybos pirm. A. Laurinčiukas, vilniškės kompartijos centro komiteto užsienio ryšių skyriaus vedėjas M. Sadovskis ir naujasis "Tėviškės" tarybos prezidiumo pirm. V. Sakalauskas. Kalbėtojų temos neminimos. Trumpuose aprašymuose pasitenkinama prasitarimu, kad posėdyje buvo svarstytas organizacinis klausimas.

SOVIETINS RAMBYNĄ?

"Komjaunimo tiesa" spalio 23 d. išspausdino pranešimą apie jaunimo šventes ant Rambyno kalno ir joms skirtą scenarijaus konkursą. Jaunimo šventė ten rengiama kasmet, paskutinį birželio sekmadienį: "Tai — pagrindinis Tarybinio jaunimo dienos minėjimo mūsų respublikoje renginys..." Ta sovietinio jaunimo diena į lietuviškąjį Rambyną yra atkeliavusi iš Maskvos ir tarnauja maskvinei propagandai. Scenarijaus konkursą šventės renginiams pagerinti paskelbė sovietinamos Lietuvos kultūros ministerija ir vilniškis komjaunimo centro komitetas: "Jame gali dalyvauti ne tik kultūros darbuotojai, bet ir visi norintieji. Šventės organizatoriai pageidauja, kad scenarijuje politiniai akcentai organiškai derėtų su pramogomis, liaudies sporto žaidimais, kitokiomis varžybomis. Renginyje atsispindi jaunimo kova už taiką, pagerbiami revoliucijos, kovų ir darbo veteranai, jaunieji gamybos ir mokslo pirmūnai..." Iš šios informacijos konkurso dalyviams matyti, kad šventėje vyravo ir turės vyrauti sovietinės propagandos elementai. Tik puse lūpų prasitariama, kad renginio pogramon galima būtų įjungti liaudies apeigų ir papročių. Tada vėl grįžtama partinėn propagandon — siūloma atskleisti tradicinę Sovetsko ir Šilutės rajono "internacionalinę jaunimo draugystę, prisiminti Šilutės rajono revoliucines tradicijas". Skaudu bus Rambynui klausytis draugystės su Sovetsko miestu, kai jis dar nėra užmiršęs istorinių savo ryšių su Tilže. Šventės scenarijus galės turėti atskirų programos dalių, nes ant Rambyno kalno dabar yra Aukuro, Pramogų aikštės ir Centrinė estrada. Konkurso laimėtojams bus paskirtos trys premijos: I — 300 rublių, II — 250 rb., III — 200 rb. Scenarijų konkursui bus laukiama iki 1987 m. sausio 15 d.

AMBULATORIJA KRAŽIUOSE

Pirmuosius pacientus priėmė naujoji ambulatorija Kražių miestelyje, aptarnaujanti Kražių ir Karklėnų apylinkių gyventojus, K. Poželos kolchozo narius. Ambulatorija aprūpinta dabartine medicinos technika, kuri padeda nustatyti diagnozę ir laiku suteikti efektyvią pagalbą. Pacientų paslaugoms — stomotologinis, pediatrinis, procedūrinis ir fizioterapinis kabinetai. Dviejų aukštų pastate įsikūrė vaistinė, įrengti butai medikams.

TEISMO RŪMAI

Centrinėje Panevėžio aikštėje iškilo nauji teismo rūmai, kuriuos suprojektavo Lietuvos miestų statybos Panevėžio skyriaus architektas V. Skokauskas. Naujasis pastatas jau atiduotas šeimininkams. Jame įsikūrė Panevėžio miesto ir rajono liaudies teismų, notarinės kontros darbuotojai. **V. Kst.**

"AUDRA" TRAVEL
CORPORATION
NAUJI METAI LIETUVOJE
Išvyksta gruodžio 26 d., grįžta sausio 9 d.
* * *
EGZOTIŠKA KELIONĖ Į AUSTRALIJĄ!
SAULĖTOS ATOSTOGOS GINTARO KRAŠTE!
Puerto Plata (Dominikos respublikoje)
Kviečiame teirautis smulkesnių informacijų.
Mūsų biuras:
- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas šalis.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Priima užsakymus vertimams į kitas kalbas.
- Tarpininkauja suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą, nuperkant dovanas, automobilius, tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.
Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ, JŪRATĖ ir kiti darbuotojai adresu:
1576 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060 Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Australijos "Svajonių"
KONCERTAS
HAMILTONE
1986 m. gruodžio 4, ketvirtadienį, 7 v.v.,
Jaunimo centro salėje
(56 Dundurn St.N.)
PROGRAMOJE: estradinės ir lietuvių liaudies dainos su pianino ir gitaros palyda.
PELNAS skiriamas VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui.
BILIETAI – $5 asmeniui.
KONCERTĄ RENGIA Aušros Vartų parapijos tarybos visuomeninė sekcija, visus kviečia dalyvauti bei paremti jaunimo kongresą

Hamilton, Ontario

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ dainos trijulė "Svajonės", atvykusi koncertuoti į Š. Ameriką, Hamiltono Jaunimo centro salėje koncertuos š. m. gruodžio 4, ketvirtadienį, 7 v.v. Koncertą rengia AV parapijos tarybos visuomeninė sekcija. Gražiabalsės lietuvaitės iš tolimos Australijos kviečia visus tautiečius dalyvauti koncerte ir tuo būdu paremti pasaulio lietuvių jaunimo kongresą, rengiamą Australijoje 1987 m. **Kor.**

"ŠIRVINTOS-NEMUNO" tunto skautės-tai 1986-87 m. veiklą pradėjo rugsėjo 21 d. iškyla. Iškylos metu paskelbta vienetų sudėtis ir jų vadovai. Mažiausios aguonėlės perkeltos į jaun. skaučių būrelį, vadovė — paskl. Ramona Mačytė; skaučių-tų kandidatų skilties vadovas — ps. J. Gedris; prityrusių skaučių-tų — vyr.sk. vyr. skilt. E. Rukšėnaitė; vyr. skaučių ir sk. vyčių kandidatų būrelio — ps. A. Krivinskaitė; vyr. skaučių ir sk. vyčių — vyr.sk. vyr. skilt. K. Aušrotaitė ir sk. vytis paskilt. L. Stanaitis. Jaunieji vadovai aukoja brangų laisvą laiką, įdeda daug darbo ruošdami sueigas, tačiau jos ne visuomet įvyksta dėl blogo sueigų lankymo. Prašome tėvus jaunimui priminti ir paraginti į sueigas atvykti. Ne vadovų kaltė, jeigu dėl minėtos priežasties programos neišeinamos ir kaklaraiščių spalva lieka ta pati. Renkamas na o mokestis už 1987 metus. Jaun. skautams — $5, visiems kitiems — $10. "Skautų aido" prenumerata įjungta į nario mokestį, ir kiekvienai šeimai jis bus siunčiamas. Laukiame naujų narių tunto eilėse. Priimami vaikučiai nuo 4 m. į aguonėlių-gyliukų parengiamąjį būrelį ir pagal amžių į kitus vienetus. Prašome kreiptis į minėtus vadovus arba skambinti A. Pietrantonio tel. 522-4739.

Skautų Kūčios — gruodžio 14 d., sueiga Vasario 16 proga — vasario 1 d., Kaziuko mugė — kovo 8 d., sueiga Šv. Jurgio šventės proga — gegužės 3 d.

"Širvintos-Nemuno" tunto vadija

PADĖKA

Praėjus sėkmingam parapijos choro koncertui-baliui, choro valdyba dėkoja ypač viešniai iš Montrealio sol. G. Čapkauskienei. Hamiltoniečiai turėjo neeilinę progą pasigrožėti jos talentu. Vakaro akompaniatorius muz. J. Govėdas buvo nepamainomas. Visą šį renginį vežė ant savo pečių choro vadovė D. Deksnytė. Choristai ne tik dainavo, bet ir talkino įvairiuose darbuose. Visiems reiškiame nuoširdžią padėką.

Rengėjai dėkoja taip pat asmenims, kurie prisidėjo lėšomis: J. B. Marlatt Funeral Home Ltd. — $100.00, K. Meškauskienei — $50.00, E. Petrauskienei — $10.00. Kiti aukojo laimės staliukams: E. Apanavičius, A. Liaukų šeima, J. Romikaitis, A. Stasevičius ir I. Vasiliauskienė. Nuoširdus ačiū asmenims, pavadavusiems choristus įvairiose tarnybose: E. Bajoraitienei, J. Deveikiui, K. ir V. Gelžiniams, M. Jonikui, A. Jusiui, P. Sakalui, S. Senkui ir J. Tarvydui.

Choro valdyba

Wasaga Beach, Ont.

PADĖKA

Wasagos Gerojo Ganytojo misijos moterų būrelio ponioms esu ir liksiu nuoširdžiai dėkinga už mielą dovaną ir gėles man grįžusiai po operacijos. Dėkoju ir visiems mane lankiusiems ligoninėje Toronte.

Marija Noreikienė,
Collingwood, Ont.

Winnipeg, Man.

MIELI TAUTIEČIAI, visiems, kurie rūpinosi mūsų mylimo brolio a.a. Kazimiero Blažio laidotuvėmis, palydėjo jį į amžiną poilsį ir užjautė mus skaudžią valandą, siunčiame Jums nuoširdžią padėką.

Juozas, Elena ir Marija Blažiai

TARPKULTŪRĖ MANITOBOS TARYBA (Manitoba Intercultural Council, 500-283 Bannatyne Ave., Winnipeg, Man. R3B 3B2) paskirstė loterijų pelną $259,600 etninėm grupėm, atliekančiom įvairius kultūrinius darbus. Kai kurios grupės gavo dideles sumas – po $20,000-$30,000 (karibiečiai, prancūzai, indėnai), kitos — daug mažesnes sumas. Nei lietuvių, nei latvių, nei estų sąraše nėra. Matyt, jie neprašo paramos kultūriniams savo darbams. Prašymai sekančiam paramos lėšų skirstymui turi būti įteikti iki 1986 m. gruodžio 31 d. Telefonas informacijai: 945-4576. **Kor.**

Lemont, Ill.

KRYŽIUS ATEITININKŲ NAMŲ SODYBOJE. Kai šiltomis rudens spalvomis nusidažė gamta aplink Ateitininkų namus Lemonte, prie jų iškilo lietuvišką sodybą primenantis pakelės kryžius. Ateitininkų namų sodyba pakeitė savo veidą. Atvažiuodamas vingiuotu, medžiais apsuptu keliu į sodybą, staiga išvysti prieš akis tą, taip lietuviškai širdžiai artimą, pakelės kryžių. Stebiesi, kaip iki šiol čia be jo apsieita. Atrodo, kad jo čia visą laiką stovėta. Stebi įeinančius į namus ir išeinančius. Dažnas stabteli ir ne tik pasigroži šiuo nauju meno kūriniu, bet ir pažvelgia į rūpintojėlį, minutei susimąsto, o kai kuris prieina prie kryžiaus ir pagarbiai jį bučiuoja. Tikrai, sodyba nebe ta... Nedaug turime tokių, traukiančių stabtelėti ir susimąstyti vietų...

Kryžius čia atsirado 1986 m. Ateitininkų namų tarybos pastangomis. "Grandies" korporacija davė visą finansinę paramą išlaidoms už kryžiaus medžiagą. Kryžius čia atsirado nagingo lemontiškio, galėtume sakyti dievdirbio, Antano Paskočimo rankų darbo dėka. Kryžiaus kamienui medį padovanojo dr. J. Adomavičius. Tai būta kryžiaus, kuris ilgus metus puošė jo sodybą Čikagoje.

Spalio 12 d., po Mišių, kryžius buvo kun. J. Zarembos, SJ, pašventintas. Reikšmingą žodį šventinimo iškilmėse tarė dr. A. Damušis, primindamas Daumantą ir kitus partizanus, kurių atminimui kryžius yra skirtas.

Kryžiaus šventinimo iškilmių dalyviai buvo pavaišinti skaniais pietumis. **K.**

London, Ontario

NUO ŽVIRBLIO IKI BRIEDŽIO. Algimantas J. Švilpa yra "prisiekęs" medžiotojas ir meškeriotojas. Meškerioti jis pradėjo 8 m. amžiaus ir tebetęsia tą pamėgtą sportą dar ir dabar. Praėjusiame sezone jis pagavo net 33 svarų ežerų upėtekį, o anksčiau — 36 svarų vėgėlę ir t.t. Medžioti pradėjo po II D. karo atvykęs Kanadon. Kasmet jis vyksta 1280 km į Ontario šiaurę, gyvena palapinėje porą savaičių, kęsdamas vėlyvo rudens šaltį, lietų ar sneigą ir pagaliau grįžta... dažnai nė žvirblio nenušovęs, o padaręs net 2560 km kelionę! Taip dažniausiai anksčiau ir būdavo. Draugai patardavo jam parsinešti nors žvirblį ar laukinę antį iš turgaus. Jis nekreipė į tai dėmesio ir toliau tęsė savo pamėgtas medžiojimo išvykas. Užsispyrimas paprastai laimi. Taip ir jam atsitiko: jis parsivežė briedį. Draugai jau kitaip kalba, nes ir jiems šiek tiek to briedžio teko. Pvz. praėjusį sezoną jis parsivežė 1200 sv. briedį. Ir šiemet jis išvyko minėton kelionėn. **D. E.**

Welland, Ontario

PADĖKA

KLB Wellando apylinkės valdybai, p. Tamulėnienei, p. p. Zinaičiams, Wellando lietuvių medžiotojų ir meškeriotojų klubo valdybai, p. Blužienei, p.p. Bersėnams, p.p. Čepukams, p.p. Simonaičiams, p.p. Radvilams reiškiame nuoširdžiausią lietuvišką padėką už suruoštas mums išleistuves iš Wellando, už vaišes, gėles, p. B. Simonaičiui už gražius žodžius, visų vardu išreikštus linkėjimus įsikurti naujoje vietoje Hamiltone.

Su nuoširdžiu dėkingumu –

Vanda ir Petras Šidlauskai

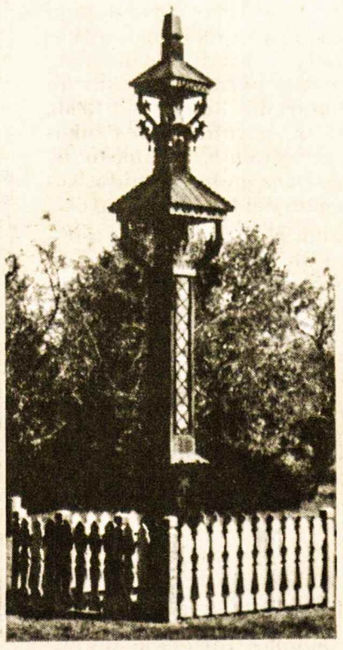

Lietuviškas kryžius prie Ateitininkų namų Lemonte, Čikagos apylinkėse, neseniai pastatytas

A. J. ŠVILPA Ontario Londone su medžioklės laimikio ragais

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.
AKTYVAI PER 24 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	5%	nekiln. turto pask.	9.75%
santaupas	5.75%	asmenines paskolas	12%
kasdienines palūkanas už santaupas	5.25%	Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.	
term. indėlius 1 m.	8.50%		
term. indėlius 3 m.	9.25%	Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000.	
reg. pensijų fondo	7.25%		
90 dienų indėlius (minimum $5.000)	7.50%	Nemokama asmeninių paskolų drauda iki $25.000.	
Reg. pensijų 1 m.	8.25%		

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Simo Sužiedėlio, ilgamečio "Darbininko" redaktoriaus, buvusio Ateitininkų federacijos vado, pirmųjų mirties metinių minėjimą spalio 25 d. surengė Niujorko ateitininkai, vadovaujami Juozo Rygelio. Minėjimas pradėtas velionies intencija atnašautomis Mišiomis Apreiškimo parapijos šventovėje, jo atminimui skirtu Leonardo Andriekaus, OFM, pamokslu. Oficialioji minėjimo dalis įvyko apatinėje Apreiškimo parapijos salėje. Paskaitą apie a.a. Simą Sužiedėlį, jo gyvenimą, mokslinius bei žurnalistinius darbus skaitė kartu su juo 15 metų "Darbininko" redakcijoje dirbęs Paulius Jurkus. Paskaitininkas pasiūlė surinkti istorinius bei kitus S. Sužiedėlio straipsnius ir juos išleisti atskiromis knygomis. Pasiūlymui pritarė minėjimo dalyviai. Iniciatyvos žadėjo imtis dabartinis Ateitininkų federacijos vadas Juozas Polikaitis. Minėjime dalyvavo velionies našlė Jadvyga, Ateitininkų federacijos tarybos narys dr. Adolfas Damušis, "Į laisvę" red. Juozas Baužys iš Čikagos, Juozas Kojelis iš Los Angeles. A. a. S. Sužiedėlis mirė 1985 m. rugsėjo 22 d. Brocktone, Mass.

Ateitininkų namų aikštelė Lemonte pasipuošė gražiu lietuvišku koplytstulpiu, kurį pagamino kryžių meistras Antanas Poskočimas, pašventino kun. Leonas Zaremba, SJ. Koplystulpyje yra Rūpintojėlis su angelų statulomis ir ateitininkų "Grandies" korporacijos emblema. Koplytstulpiu įamžinamas partizano Juozo Lukšos-Daumanto, "Grandies" korporanto, bei kitų žuvusių grandiečių atminimas. Koplytstulpio pastatymu rūpinosi dabartinė "Grandies" korporacijos valdyba: pirm. inž. Arvydas Tamulis, nariai — Vacys Šaulys, Algis Mockaitis, Jonas Šalčius ir Kazys Kriaučiūnas.

Šv. Kazimiero parapija Los Angeles mieste kasmet surengia dvi savo šventes — pavasarį ir vasarą. Pavasarį surengiama Lietuvių diena, o rudenį — parapijos pobūvis su muzikine programa. Šias tradicijas įvedė buvęs ilgametis klebonas prel. Jonas Kučingis, o jų laikosi ir dabartinis klebonas kun. dr. Algirdas Olšauskas. Šiemetinė Šv. Kazimiero parapijos šventė spalio 19 d. buvo pradėta svečio vysk. P. Baltakio, OFM, atnašautomis Mišiomis ir "Darbininko" red. K. Bučmio, OFM, pasakytu pamokslu. Pastarajam jaunystės dienomis teko būti Šv. Kazimiero parapijos vikaru. Giedojo parapijos choras, vargonais palydėtas kompoz. Br. Budriūno. Salėje susirinkusius gausius šventės dalyvius pasveikino lituanistinės mokyklos vedėjas Juozas Pupius, žodį tarė ir maldą sukalbėjo vysk. Paulius Baltakis, OFM. Programą atliko iš sėkmingų gastrolių Australijoje grįžęs Los Angeles lietuvių vyrų kvartetas — E. Jarašūnas, B. Seliukas, A. Polikaitis ir R. Dabšys. Anksčiau kvartetui akompanuodavo ir savo patarimais talkindavo muz. A. Jurgutis. Kai jis staiga pranyko iš kultūrinio lietuvių gyvenimo, šioms pareigoms buvo pakviesta vietinė pianistė Raimonda Apeikytė. Pastarajai susirgus, kvartetui akompanavo jaunasis Rimas Polikaitis. Šventės dalyvių laukė maloni staigmena, nes prie nuolatinių kvarteto narių prisijungė keturi jų sūnūs: Romas ir Auris Jarašūnai, Linas Polikaitis ir Tadas Dabšys. Įskaitant akompaniatorių Rimą Polikaitį, tėvams talkon atėjo penki sūnūs. Kvartetas, išaugęs į oktetą, bendromis jėgomis atliko G. Puogos "Sulaukt negaliu" ir A. Bražinsko "Užustalės dainą". Kvarteto atjaunėjimą ir netikėtą tapimą oktetu šiltai sutiko parapijos šventės dalyviai.

Bostono lietuvių piliečių draugijos namus naktį iš spalio 12 į 13 d. aplankė pastatan įsilaužę vagys. Jie iškrėtė užkandinę bei visus pastato aukštus. Už vagystės nuostolius yra didesni įvairūs apgadinimai. Pvz. pagrindinėje salėje III aukšte išdraskyta garsiakalbių sistema. Tikimasi, kad nuostolius padengs turima drauda.

Brazilija

Sao Paulo lietuvių vasarvietei "Lituanika" lapkričio mėnesį sukako pirmasis dešimtmetis. Jos įsteigimu daugiausia rūpinosi Šv. Juozapo parapijos klebonas kun. Juozas Šeškevičius. Į organizacinį darbą jis bandė įjungti ir lietuvių organizacijas, bet jos atsisakė, sekdamos Brazilijos lietuvių Sąjungos pavyzdžiu. Pagrindiniais kun. J. Šeškevičiaus talkininkais tapo Juozas Petrokas, Petras Šimonis, Jonas Jodelis ir A. Trubienė. "Lituanika" turi 10 akrų plotą — apie 25.000 kv. metrų. Dabar "Lituanikoje" jau yra 22 pastatai. Šv. Juozapo katalikų bendruomenei priklauso koplyčia, virtuvė, didžiulė salė, patalpa archyvui ir du senelių namai. Antroji vieta tenka Brazilijos Lietuvių Bendruomenei, taip pat įsigijusiai pirmuosius pastatus. Visi kiti priklauso lietuviams arba jų šeimoms. "Lituanikon" nuo Sao Paulo prie miesčio Vila Zelina yra tik 80 km. Vasarvietė naudojama ir stovyklavimui bei kitiems bendrinio pobūdžio reikalams. Vasarnamių savininkai "Lituanikon" dažniausiai atvyksta savaitgaliais. Beveik kiekvieną savaitgalį čia pasirodo ir Šv. Juozapo parapijos klebonas kun. J. Šeškevičius.

Argentina

Ateivių šventei Berisso mieste buvo skirta rugsėjo 4 d. Mišias su įvairių tautybių kapelionais atnašavo ir pamokslą sakė La Platos arkiv. A. Quarrancino. Tikinčiųjų maldas skaitė Jurgis Šišlauskas. Ateiviai pamaldose dalyvavo su savo vėliavomis. Lietuviams atstovavo Mindaugo draugijos jaunimas, pasipuošęs tautiniais drabužiais. Po pamaldų visi jų dalyviai nužygiavo prie ateiviams skirto paminklo. Ten buvo padėtas gyvų gėlių vainikas, išklausyti pareigūnų sveikinimai Berisse įsikūrusiems ateiviams.

Senelių židinį Argentinos lietuviai turi prie Buenos Aires esančiame Adrogue mieste. Židinio pirmininku eilę metų išrenkamas stropiai šias pareigas atliekantis Adomas Burba. Neseniai jo iniciatyva buvo pastatyta salė minėjimams bei kitiems renginiams. A. Burba dabar renka aukas vidiniams naujosios salės įrenginiams. Jis taipgi yra ilgametis Argentinos lietuvių organizacijų ir spaudos tarybos iždininkas.

Australija

Tarptautiniame festivalyje Sydnėjuje, Parramatos parko amfiteatre, lietuviams atstovavo Broniaus Kiverio ir Birutės Aleknaitės diriguojamas "Dainos" choras, tautinių grupių koncertą papildęs keturiom lietuviškom dainom. Festivalis buvo skirtas taikai, laisvei ir žmogaus teisėms. Rengėjų komiteto pirm. kun. Fred Nile, kuris yra NSW valstijos parlamento narys ir radijo komentatorius, kalbėjo apie komunizmo grėsmę pasauliui, primindamas pavergtas tautas, negailestingai laužomas žmogaus teises. Pasak jo, pasaulis tik tada susilauks tikros taikos, kai jame nebeliks pavergtų tautų. Kun. F. Nile yra įsteigęs "Festival of Light" ("Šviesos festivalio") organizaciją, kuri padengė šio tarptautinio renginio išlaidas.

Melburno Rosannos priemiestyje statoma $3,8 milijonų gyvenvietė, kurioje įkurti Lietuvių sodybą pasiūlyta Melburno tautiečiams. Jau yra gautas leidimas projektui Rosannoje pastatyti keliasdešimt vieno ir dviejų miegamųjų vilų, vieną didelį pastatą su butais, dviejų aukštų patalpas klubui, valgyklai, poilsio kambariui, skaityklai, gydytojų kabinetams. Lietuvių pasitarimas šiuo reikalu buvo sušauktas rugsėjo 29 d. Bendromis jėgomis lietuvių sodybos projektą būtų galima įgyvendinti. Kalbėta ir apie Lietuvių namų pardavimą, viso lietuviško centro perkėlimą Rosannon. Nutarta sušaukti didesnio masto lietuvių pasitarimą, kai bus išsamiau apsvarstytos visos galimybės.

Britanija

Kalėdinį bazarą Londone kasmet rengia baltietės moterys. Šiemetiniam bazarui gruodžio 6 d. buvo pasirinkti Latvių namai. Lietuviams atstovaus kasmet šiame renginyje dalyvaujanti moterų šalpos grupė "Dainava", savo lėšomis remianti ne tik pagalbos reikalingus tautiečius, bet ir dalį pelno skirianti kultūriniams visų lietuvių reikalams. "Dainava" surengs ir tautodailės parodėlę. Rodiniai jau telkiami iš juos turinčių tautiečių. Dainavietės talkon kviečia Londone gyvenančius lietuvius. Tikimasi, kad jie padės įrengti lietuvišką skyrių. "Dainavos" narės taipgi renka laimikius loterijai bei aukas jiems pirkti. Praktika rodo, kad didžiausio pelno dainavietės susilaukia iš loterijos.

Baltiečių demonstracijoje Vienos mieste 1986.XI.4 Vasario 16 gimnazijos mokiniai neša plakatą su vokišku įrašu: "46 metai sovietinės ištikimybės hitleriniam fašizmui – jau gana!" Nuotr. LNA

Branduolinė grėsmė Baltijos kraštams

Septintasis baltiečių simpoziumas Toronte, gvildenęs Baltijos bei Skandinavijos saugumą ir žmogaus teises

ALGIRDAS VAIČIŪNAS

1986 m. lapkričio 8 d. Baltistikos studijų draugijos Toronto komiteto iniciatyva buvo suorganizuotas simpoziumas. Rytmetinėje dalyje buvo gvildenama "Saugumo problema Šiaurės Europoje ir Baltijoje".

Rengėjų vardu dr. R. Bregzis painformavęs klausytojus apie simpoziumo temas ir tvarką, supažindino su dr. Toivo Miljan, Laurier universiteto politinių mokslų profesorium, kuris buvo pagrindinis šio simpoziumo organizatorius. Jo paskaitos tema — "Skandinavijai pasiskelbus laisva nuo branduolinių ginklų zona, sumažėtų tarptautinė įtampa".

Žvilgsnis praeitin

Nuo pat Maskvos kunigaikštystės įsikūrimo rusai vedė plėtimosi politiką. Petro Didžiojo laikais Rusija išvystė jūrų laivyną ir praplėtė sienas į vakarus, pietus ir šiaurę. 1905 ir 1914 m. karų bei revoliucijos nuvarginta Rusija turėjo atsižadėti dalies užgrobtų Baltijos tautų ir vakarinės Ukrainos žemių, tačiau ji niekada nepakeitė savo grobuoniškų tikslų. Savo jūrų laivyno plėtimu Sovietų Sąjunga 1930-40 m. ėmė stiprintis Kolos pusiasalyje.

Kai Vokietija ir Sov. Sąjunga ginklavosi bei ruošėsi naujam karui, skandinavų ir baltiečių tautos savo valstybių saugumą patikėjo Tautų Sąjungai. Tikros taikos nebuvo. Baltijos valstybės tarpusavyje vaidų neturėjo, tačiau kiekvienai atskirai grėsė pavojus: Lietuvai — iš Lenkijos, Sovietų Sąjungos ir Vokietijos, Suomijai, Latvijai ir Estijai — iš Sovietų Sąjungos, Lenkijai — iš Vokietijos ir Sovietų Sąjungos, Danijai ir Norvegijai — iš Švedijos ir Vokietijos. Nuo 1935 m. Vokietija jau gana drąsiai švaistėsi Šiaurės jūroje, o kai Ribbentropo-Molotovo sutartimi Vokietija užsitikrino rytinių sienų saugumą, karas vakaruose jau buvo neišvengiamas. Sov. Sąjunga gal tik nesitikėjo taip anksti būti užpulta. Jai daug geriau būtų tikę laukti Vokietijos ir Vakarų santarvės valstybių nusilpimo.

Po II D. karo

Karui baigiantis, daugelio valstybių suverenumas pakibo ore. Žlugo Čekoslovakija, Lenkija, Bulgarija, Rumunija ir Vengrija. Ir pačią Vokietiją pasidalino keturi didieji. Lietuva, Latvija ir Estija, nors ir ilgai tęsė partizaninį karą, neteko laisvės. Suomija vos išliko gyva, bet prarado didelius strateginius žemės plotus. Susidarė dvi jėgos grupės: rytuose — Varšuvos sąjungos (Maskvos dominuojamos) valstybės, vakaruose — Šiaurės Atlanto sąjunga (NATO).

Baltijos jūroje ėmė vyrauti Sovietų Sąjungos karo laivynas. Tobulėjant technologijai, šiaurinis klimatas nesudarė didelių kliūčių naudotis Kolos pusiasalio uostais ištisus 12 mėnesių, tad nuo 1945 m. ten vis daugiau buvo plečiami jūrų ir sausumos pajėgų įsitvirtinimai. Šiuo metu Kolos pusiasalyje yra sutelkti du trečdaliai viso Sov. Sąjungos povandeninio laivyno, ginkluoto branduoliniais ginklais, neskaitant žemyninio branduolinių ginklų arsenalo. Be abejonės, Kolos pusiasalis yra pati didžiausia karinių pajėgų bazė pasaulyje.

Grėsmės akivaizdoje

Šiaurės Atlanto sąjunga nėra bejėgė. Jos apsiginklavimas branduoliniais ginklais yra reikalingas atsverti Sovietų Sąjungos grėsmei. Deja, bet koks konfliktas, kuriame būtų panaudoti branduoliniai ginklai, reikštų visišką Skandinavijos ir Baltijos tautų tragediją. Aišku, nė viena valstybė tokios rūšies konflikto nesiruošia pradėti, tačiau bet kokia įtampa tarp Vakarų ir Rytų yra itin pavojinga. Nors Švedija ir Suomija yra neutralios ir branduolinių ginklų neturi, jų rūpestis ir pastangos įjungti Baltijos kraštus, Baltijos jūrą ir Skandinavijos bei Kolos pusiasalius į nebranduolinių ginklų zoną yra labai aktualus.

Pažvelgus į žemėlapį, lengviau galima įsivaizduoti to rūpesčio priežastis. Trumpų, vidutinių ir ilgų nuotolių raketos iš Kolos ir į Kolos pusiasalį skrietų per Suomiją ir Švediją. Bet kokia branduolinių ginklų sandėliavimo nelaimė ar netinkama apsauga gali būti daug baisesnė už Černobilio debesį. Baltijos jūroje esančios Vakarų ir Rytų laivyno pajėgos gali netikėtai susidurti ir net ne iš blogos valios tapti tarptautiniu konfliktu. Net ir oro laivyno praskridimai per neutralų kraštą yra pavojingi jų saugumui. Argi neprisimename Korėjos keleivinio lėktuvo nušovimo?

Šiaurės Amerikos žemyne panašios baimės nejaučiame. Čia yra daug lengviau kalbėti apie ginklų balansą, negu taiką. Suomija ir Švedija, turė-

(Nukelta į 6-tą psl.)

Lietuvių - lenkų dialogas

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Šiuo atveju ji man primena pasisakymą vieno šimtamečio Paryžiaus serbo, kuris po komunizmo žlugimo Jugoslavijoje ruošėsi pradėti kovą prieš albanus, makedoniečius, bulgarus, kroatus ir tuos mahometonus, kurie nenorėtų pasisakyti esą serbais. Laimei, mano didvyris priėjo prie artimiausios kryžkelės ir užduso.

Ponia Balašaitienė pareiškia, kad veikiant mūsų kraštų labui dialogas nėra reikalingas, o tik sutartinė veikla. To pasiekti betgi negalima, kaip liudyja priešnepriklausomybinė PLB veikla, nes anksčiau nebuvo prieita prie lenkų-lietuvių santykių normalinimo, kuris vėl yra negalimas, nes patys lietuviai neatsakė sau į klausimą, ar jų politinis atsargumas pateisintų šį rizikingą žingsnį".

Pagaliau galimas dalykas, kad mano straipsnis visai šauna pro šalį, nes neturėdamas įgimto humoro pajautimo nesitikėjau, kad žymus savaitraštis "Tėviškės žiburiai" taps humoristiniu laikraščiu ir specializuosis lietuviško politinio juodojo humoro srityje. Bet abiem atvejais autorius, nusivylęs "dialogu su lietuviais", palieka šią nedėkingą, nors ir juokingą dirvą, ilgesniam laikui ir "bėga į pietus". Tuo metu lietuviai galės pagalvoti, ar susitarimas su lenkais nėra jiems kartais per ankstyvas.

Josef Darski

"TŽ" bendradarbio pastabos

Perskaičius J. Darskio minėtus "Tėviškės žiburių" straipsnius ir jo komentarus, sunku atsisakyti nuo kai kurių pastabų.

1. Tarpjūriu (Międzymorze) lenkai vadina kraštus tarp Baltijos ir Juodosios jūrų (kartais dar pridedama ir Adrijos jūra). Tie kraštai turėtų sudaryti sąjungą, kad galėtų bendromis jėgomis atsispirti prieš vokiečius ir sovietus-rusus. Ši mintis kilo dar karo metais. Kadangi Lenkija būtų šios sąjungos centre, tai, aišku, jai ir vadovautų.

2. Keista, bet kai kurie mūsų veiksniai nežino, kad Lenkija nėra nepriklausoma valstybė. Lenkijos liaudies respublika yra tik forma, kuria sovietai šį kraštą valdo. Užuot kalbėjus apie "tarptautines plotmes", geriau vertėtų susipažinti su pokario Lenkijos istorija.

3. J. Darski, minėdamas įtakingus lenkus, nepaminėjo dviejų Lenkijos prezidentų tremtyje: Sokolnickio ir Sabbato. Nors juodu pešasi, tačiau abu reikalauja 1939 m. rytinių Lenkijos sienų. Sabbat turi įtakos lenkų emigrantų tarpe.

4. Prieš pradedant galąsti peilį kovai su gudais, pirma reikėtų juos geriau pažinti. Užtenka paimti į rankas vargingus gudų mėnesinius tremties laikraštėlius. Blaiviausiai gudus aprašo K. Podlaski knygoje "Lietuviai, gudai, ukrainiečiai".

5. J. Prunskio tvirtinimas, kad 80% Lietuvos lenkų repatriavo į Lenkiją yra iš piršto išlaužtas.

6. Netiesa, kad Vilniaus žydai, kaip rašo Prunskis, matydami Lenkijoje geresnį "gešeftą", norėjo prie jos prisijungti. Vilniaus žydai, kartu su lietuviais ir dalimi gudų, boikotavo rinkimus į "vidurinės Lietuvos" seimą, kuris turėjo prijungti Vilnių prie Lenkijos. **J.B.**

Tillsonburg, Ont.

OBELIENIŲ PADĖKOJE, išspausdintoje "TŽ" 45 nr. padaryta klaida: turėjo būti L. J. Vitai vietoje Vytai. **Kor.**

Edmonton, Alta.

KAIP KREGŽDĖS rudeniui atėjus skrenda į šiltesnį kraštą, bet pavasarį vėl sugrįžta, taip ir Adomas bei Filomena Kantautai spalio pradžioje žiemos praleisti išvyko į savo rezidenciją White Rock, B.C. Šie septintą dešimtį metų peržengę tautiečiai yra dar judrūs ir žvalūs. Geros sėkmės ir iki malonaus pasimatymo pavasarį Edmontone!

LIETUVIŲ NAMŲ remonto darbai po trumpos pertraukos tęsiami toliau. Norima baigti viršutinę auditoriją. Pastaruoju metu prieš žiemos pradžią buvo sutelktos pajėgos prieangio remontui — įdėtos naujos, masyvios, metalinės durys; lauko pusėje išmūrytas su ornamentais naujas plytų fasadas, išpilti nauji cementiniai laiptai ir kita. Kai kuriuos darbus atlieka samdyti rangovai, kitus — atlieka savos jėgos, vadovaujant nenuilstamam mūsų valdybos pirmininkui Algiui Dudaravičiui.

BRONIUS ŽILINSKAS, ilgametis valdybos narys, išvyko atostogų į Kaliforniją. Ketina aplankyti San Francisko apylinkėje gyvenančias dvi seseris.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS, tapęs tradicija, įvyks Lietuvių namuose, 11629 - 83 St., š. m. gruodžio 31 d. vakarą nepaisant oro ar dalyvių skaičiaus. Valdyba kviečia visus dalyvauti. **Dobilas**

• **Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.**

KALĖDINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Dabar vėl galima paremti savo gimines, pasiunčiant jiems pageidaujamų dovanų. Muitą turi sumokėti patys siuntinių gavėjai.

Siūlome šiuos praktiškus siuntinius, kurie yra siunčiami oro paštu ir pasiekia gavėjus per trumpą laiką.

Siuntinys 10 – 1986.
"Adidas" firmos sportinė eilutė, velvetinės džinso kelnės, vyriški išeiginiai marškiniai, puiki bliuzė.
Siuntinio kaina ..... **$210.**

Siuntinys 11 – 1986.
Sportinio tipo striukė – bliuzonas, "Adidas" firmos, sportiniai batai, vyriškas arba moteriškas nertinis, nailoninė arba vilnonė skarelė.
Siuntinio kaina ..... **$240.**

Persiunčiame palikimus į Lietuvą praktiškiausiu ir naudingiausiu paveldėtojui būdu. Smulkesnių informacijų ir įvairių klausimų prašome teirautis:

Z. Juras,
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England.
Tel. 01-460-2592.

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (convertor) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į ***"House of 220".*** *Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.*

Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

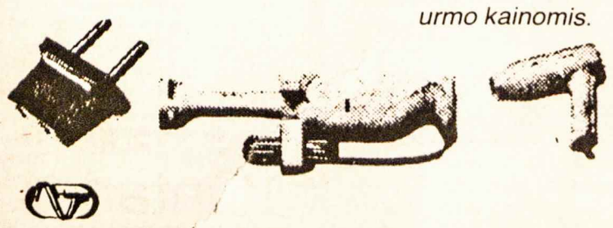

HOUSE OF 220
1444 Gerrard St. E., Toronto
(416)—461-2602

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

ONTARIO ORDINAS

Tie, kurie labiausiai pasižymi, užsitarnauja aukščiausią pripažinimą, kurį Ontario gali duoti

Ontario ordinas yra aukščiausias garbės ženklas, teikiamas Ontario vyriausybės. Jis buvo įvestas pažymėti labai išskirtiniams asmenims, savo darbu esmingai prisidėjusiems prie Ontario gerovės.

Pasiūlyti kandidatai Ontario ordinui bus svarstomi patariamosios tarybos. Garbės pirmininkas šios tarybos yra Didžiai gerbiamas Lincoln M. Alexander, Ontario provincijos leitenantas-gubernatorius. Tarybos nariai yra šie:

Pirmininkas
Didžiai Gerbiamas William G. C. Howland,
vyriausias Ontario teisėjas

Didžiai gerbiamas Hugh Edighoffer,
Ontario parlamento pirmininkas

Robert Carman, ministerių kabineto sekretorius ir
vykdomosios tarybos raštvedis.

Jei norite pasiūlyti asmenį, kuris, jūsų manymu, yra tokiais reikšmingais darbais pasižymėjęs ir kurio įnašas yra prisidėjęs prie Ontario ir kitų sričių visuomenės gerovės, – galite gauti pasiūlos blankus, kreipdamiesi raštu arba telefonu:

The Ontario Honours and Awards Secretariat
Ministry of Intergovernmental Affairs,
5th Floor, Mowat Block,
900 Bay Street, Toronto
M7A 1C1
(416) 963-0559
Pasiūlos turi būti gautos iki 1986 metų gruodžio 31 dienos

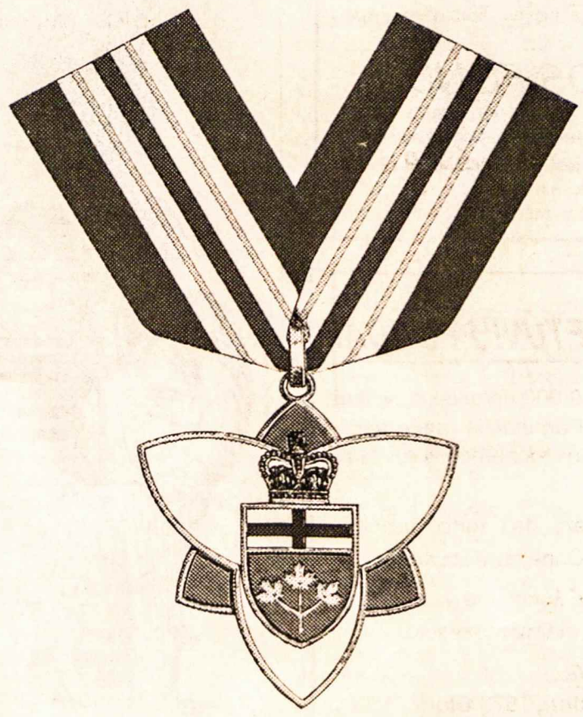

Ontario

Branduolinė grėsmė Baltijos kraštams

(Atkelta iš 5-to psl.)

damos demokratinę valdžią, turi klausyti žmonių valios. Bet koks nusiginklavimo spindulys jiems teikia viltį, kad Baltijos kraštai ir Kola bus laisvi nuo branduolinių ginklų. Sovietų Sąjunga tai gerai žino. Net ir Černobilio nelaimė puikiai tarnauja Gorbačiovo politiniams tikslams, ypač nusiginklavimo derybose.

Politinės derybos

Skandinavijos valstybės negali derėtis, barškindamos ginklais. Vienintelis būdas yra politinės derybos. 1974 m. Jungtinės Tautos buvo Suomijos prikalbintos sudaryti nebranduolinę zoną. 1981 m., kai Atlanto s-gos valstybės mėgino įrengti modernesnes raketas Europoje ir JAV padidino savo karinius dalinius, Jungtinėse Tautose kilo karšti ginčai. Skandinavų kraštai labai ryškiai pasisakė dėl nebranduolinių ginklų zonos. 1983 m. Švedijos ministeris pirmininkas reikalavo į tą zoną įjungti Islandiją ir Baltijos jūrą.

Nepaisant visų pastangų, neatrodo, kad Sov. Sąjunga atitrauktų savo branduolinius ginklus iš Baltijos jūros ir jos kraštų, o juo labiau iš Kolos pusiasalio. Be Atlanto s-gos Europa ir Skandinavijos kraštai patektų į labai pavojingą padėtį. Šiuo metu Skandinavija, nors ir be branduolinių ginklų, nėra visai bejėgė prieš Sov. Sąjungą, ypač kai Europos kraštų ir JAV simpatijos skandinavams yra neabejotinos.

Sovietų ir amerikiečių pažiūros

Antrą paskaitą "Skandinavų nebranduolinių ginklų zona Amerikos ir Sov. Sąjungos požiūriu" skaitė dr. Tonu Parming, Toronto universiteto, estonikos katedros profesorius.

1. Tikros — oficialios ar viešos nuomonės JAV neturi. 2. JAV nuomonė Suomijos atžvilgiu skiriasi nuo kitų skandinavų kraštų.

Aišku, Suomija yra ir turi būti labai atsargi savo santykiuose su Sov. Sąjunga. JAV tai labai gerai supranta. Valstybės ir gynybos departamentai nėra vienodos nuomonės. Deja, Atlanto s-ga nesutinka nė su viena tų nuomonių. Jos yra skirtingos todėl, kad kitaip supranta pasaulinę apsaugą nuo branduolinių ginklų. Atlanto s-ga turi būti vieninga ir užsitikrinti saugumą savo jėgų persvara. Ji laiko Baltijos jūrą tarptautiniais vandenimis.

Nuo 1983 m. vis labiau išryškėjo JAV nuomonė, kad bet koks nusiginklavimas ar jėgų pusiausvyros mažinimas yra žalingas taikai, o branduolinio karo grėsmė tarnauja Sov. Sąjungos propagandai. Taip pat vis daugiau įsitikinama, kad Sov. Sąjungos pažadais ar sutartimis negalima pasitikėti. Tai rodo Helsinkio, Madrido, Stockholmo ir Otavos konferencijose duoti pažadai. Sov. Sąjungoje galima laukti tik griežtesnės ar laisvesnės užsienio bei vidaus politikos, kuri teikia viltį ir vėl ją sužlugdo.

Stockholmo konferencija

Trečiosios paskaitos tema — "Stockholmo konferencija Europos saugumo klausimu". Ją skaitė Andrius Rasiulis — Kanados gynybos departamento atstovas. Toje konferencijoje Stockholme dalyvavo 33 Europos tautų ir JAV bei Kanados atstovai. Ji buvo Madrido konferencijos tęsinys — jieškoti būdų sumažinti karinę konfrontaciją Europoje. Atstovai turėjo būti nepriklausomi nuo jų atstovaujamų valstybių pažiūrų ir reikštis tiktai kaip specialistai.

Ta konferencija nepasižymėjo bendradarbiavimu, nes Sov. Sąjungos atstovai iš konferencijos išėjo. Dėl tos priežasties reikėjo vėliau pradėti ginklavimosi kontrolės derybas.

Konferencijoje buvo nutarta skelbti ginkluotų pajėgų telkimą iš anksto, jei viena iš valstybių sutelkia 13,000 karių arba 300 kovos tankų. Tais atvejais visos pasirašiusios šalys turi teisę atsiųsti po du stebėtojus. Dvejų metų iš anksto pranešimo reikia jei kariuomenės telkime yra įvelta 75,000 karių. Jei tai nėra vykdoma, tai valstybė nustoja pasitikėjimo ir bus atitinkamai elgiamasi.

Vienos konferencija yra Stockholmo konferencijos tęsinys. Ir vienoje, ir kitoje konferencijoje branduolinių ginklų klausimas nebuvo nagrinėjamas. Iš praktinės pusės Stockholmo konferencija pasiekė bent tokio susitarimo, kuris laiduoja galimybę išvengti netikėtumų ir gal dar svarbiau — atsitiktinai įvykstančių pasienio konfliktų.

Paklausimai

Po visų paskaitų buvo paklausimai. Vienas iš įdomesnių buvo: ar Suomija galėtų atsilaikyti prieš Sov. Sąjungą? Suomiai jau parodė savo pajėgumą prieš Sov. Sąjungą. Šiuo metu Suomija kariniams reikalams išleidžia du kartus daugiau negu Kanada. Dėl Baltijos kraštų išskyrimo iš visų konferencijų yra manoma, kad bet koks pasikalbėjimas ir nutarimai, nedarant didelių nuolaidų, yra žingsnis į taiką. Oficialių atstovų iš Baltijos kraštų, bent šiuo metu, nėra. Išeivijoje esą atstovai yra tik kai kurių Vakarų valstybių pripažinti. Reikia laukti, kada jie bus pripažinti kaip stebėjojai Jungtinėse Tautose.

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas – lietuvis.
Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Staion "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTos ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą. Aukas ar palikimus siųskime:

Tautos fondo Toronto apylinkės atstovybė
(Lithuanian National Foundation Inc.)
53 Armadale Ave., Toronto, Ont. M6S 3W9

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

Lietuviški kryžiai Dainavos stovyklavietėje, JAV-se Nuotr. V. Maželio

Pranešimas

A.a. JUOZAS DOMEIKA

prieš metus t.y. 1985 m. gruodžio 9 d. Aukščiausiojo buvo pašauktas amžinybėn. Š. m. gruodžio 13, šeštadienį, 11 valandą ryto, bus atnašaujamos šv. Mišios už jo vėlę Aušros Vartų šventovėje Hamiltone.

Kviečiu visus draugus bei pažįstamus dalyvauti ir prisiminti maldose a.a. Juozo vėlę.

Liūdinti žmona Stefanija

Su meile prisimename savo vyrą ir šeimos tėvą

a. a. PRANĄ ARTIŠAUSKĄ,

mirusį 1982 metų gruodžio 25 dieną, kurio liūdnai pasigendame –

Liūdinti žmona ir šeima

Baudžia ir už badavimą

Pogrindžio "Aušra" 1985 metų 50 numeryje paskelbė Amerikoje gimusio politkalinio prof. Vytauto Skuodžio laišką Sov. Sąjungos prokurorui

MASKVA. GENERALINIAM TSRS PROKURORUI

Š. m. spalio 30 d. aš, V. SKUODIS (pagal gimimo liudijimą Benedict Scott), drauge su kitais buvau 10-čiai parų uždarytas karceryje, iš jų 5 paras be maisto. Oficialiame nutarime parašyta: Už nepagrįstą bado streiko paskelbimą".

Reiškia: 1. Būna ir pagrįsti bado streikai, už kuriuos nebaudžia. 2. Nepagrįsti bado streikai laikomi nusikaltimu.

Ryšium su tuo noriu pareikšti, kad valstybinės valdžios vardu mus valdantys žmonės patys įstatymus ignoruoja. Pvz. pažeidžiant PDK (Pataisos darbo kodeksas) 36 str., pareiškimai ir skundai dažnai neišsiunčiami. M. Rivkino pareiškimas, kurį jis uždaroje formoje siuntė Jums, buvo atplėštas ir už jo turinį jis (Rivkinas) buvo š. m. spalio 30 d. nubaustas 14 parų izoliatoriaus. Dar prieš tai Rivkinui priežiūros prokuroras sakė, kad visus ir visokius jo prieškimus jis perims ir sudegins.

Š. m. rugsėjo pradžioje mane nušalino nuo darbo skalbykloje ir paskyrė dirbti valgykloje indų plovėju ir valytoju be teisės turėti išeigines dienas ir švęsti šventes. Tai prieštarauja RSFR PDK 38 ir 41 str.

Kas dėl mano pareiškimo apie mano bado streiką, tai: 1. Jis buvo adresuotas ne ŽX 385/3 administracijai, o ŽX 385 valdybai. 2. Bado streikas buvo pagrįstas teiginiais, išeinančiais iš mano pažiūrų ir įsitikinimų.

Įstatymais numatytų kaliniams draudžiamų dalykų sąraše bado streikai neįrašyti. Dar ir šiandien lagerio zonoje stovinčiame stende, kuriame surašyti tie draudimai, draudimas badauti neįrašytas.

Įstaigos ŽX 385/3 5-oje zonoje niekada ir niekino nebuvo paskelbtas įsakymas ar VRM parėdymas, draudžiantis bado streikus ar priskiriantis juos prie disciplinos pažeidimų.

Bado streikų draudimas ir baudimas už juos prieštarauja TSRS konstitucijai, garantuojančiai laisves asmenybei visapusiškai reikštis.

Jeigu įsakymas ar potvarkis drausti bado streikus išleistas VRM, o ne lagerio administracijos išmislas, tai jo forma ir turinys turi būti mums žinomi. Slėpimas jo nuo kalinių tik patvirtina jo neteisėtumą. Kitaip ir negali būti, nes protesto bado streikai TSRS valstybės administracijos yra pripažįstami, kas dažnai atsispindi masinės informacijos priemonėse, pvz. išreiškiant užuojautą skelbiantiems protesto bado streikus kitose šalyse ir tuo suteikiant jiems moralinę pagalbą, moraliai juos palaikant.

Baudimas už bado streikus prieštarauja RTFR PDK 54 str. 1 d., nes mano badavimas niekam nepakenkė ir todėl negali būti kvalifikuojamas kaip nusikaltimas, juo labiau sunkus, užtraukiantis pačią griežčiausią bausmę. (Iki to per visą mano buvimo lageryje laiką aš esu gavęs tik papeikimą "už betvarkę darbo vietoje").

Baudimas už bado streiką prieštarauja RTFSR PDK 1 str. Kova su bado streikais karcerio pagalba, be to grasinant už pakartojimą teisti pagal RTFSR BK 188-3 str. (taip buvo man pasakyta), jokiu būdu negali teikti kaliniui teigiamo auklėjamojo poveikio, ypač, jei bado streiku tik įrodinėjamas savas nekaltumas. Pataisos darbo stovyklos juk dar neperkrikštytos į "baudžiamąsias" stovyklas.

Ryšium su aukščiau išdėstytu prašau Jus atkreipti dėmesį ir informuoti TSRS ir RTFSR ministerių tarybas bei TSRS ir RTFSR AT prezidiumus apie tai, kad tiek mums žinomas RTFSR BK 188-3 str., tiek ir galbūt esantis, bet mums nežinomas įsakymas ar direktyva dėl bado streikų suteikia lagerių administracijų valdininkams neribotas galimybes sauvaliauti ir fiziškai susidoroti su kaliniais.

Asmeniškai aš laikiau, laikau ir laikysiu save politkaliniu. (Juk net pavadinimas "valstybinis nusikaltėlis" turi politinę prasmę!). Laikraštis "Sovietskaja Rosija" 1984 m. spalio 12 d. su užuojauta rašė apie Denisą Benksą (JAV). Jis Tarybų Sąjungoje laikomas politkaliniu, nors jis pats ir prisipažįsta, kad jį areštavo ir nuteisė trejiems metams už vagystę. (Benkso žodžiai: "Aš įsiveržiau į maisto parduotuvę ir išnešiau iš ten 16 paketų su produktais. Už tai mane pasodino į kalėjimą"). Mane gi TSRS pasodino už tai, kad gyvenimo prasme ir idealu aš laikiau ir tebelaikau taikią kovą už teises ir pagrindines žmonių laisves Lietuvoje, už laisvę ne tik sąžinės ir tikėjimo, bet ir religijos kaip mokymo, už lietuvių tautos laisvę ir jos teisę pačiai spręsti savo reikalus. Ir už visa tai aš valdžios buvau priskirtas prie kriminalinių nusikaltėlių!

Ir nelaisvėje gyvendamas aš tebelaikau savo moraline pareiga savo įsitikinimus reikšti ir bado streikais, kuriuos aš sklebiau, skelbiu ir skelbsiu: 1. Lietuvos valstybės suvereniteto praradimo dieną (1940 m. birželio 15 d.); 2. TSRS politkalinių dieną (spalio 30 d.); 3. Tarptautinę žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių dieną (gruodžio 10 d.) ir 4. vieną dieną kiekvienoje savaitėje, kol gausiu iš Lietuvos KP CK patenkinamą atsakymą į mano laišką, kuriame aš, remdamasis tarptautinės teisės dokumentais, parodžiau, kad Lietuvos religinių susivienijimų nuostatai yra nerimti ir neteisėti.

Aš prileidžiu, kad lagerio administracija ir ateityje baus mane už bado streikus. Todėl reikalauju politkalinio statuso sau tokiame formulavime, kaip jis suprantamas tarptautinės teisės. Remdamasis SNO rezoliucija, priimta 1973 m. gruodžio 12 d., aš reikalauju sau karo belaisvio statuso kaip kovotojas prieš Lietuvos okupaciją ir už jos laisvę pasirinkti sau santvarką.

Kaip JAV pilietis (atitinkami dokumentai JAV vyriausybės pateikti TSRS vyriausybei) aš prašau Jus padaryti viską, kas nuo Jūsų priklauso, kad būtų atšaukti visi – be išimties – įstatymai, direktyvos ir nutarimai valstybės saugumo ir VRM taikomi kitaminčių ir politkalinių atžvilgiu Tarybų Sąjungoje. Aš įsitikinęs, kad tik taip bus galima pasiekti susitaikymo ir santykių normalizavimo tarp dviejų didžiųjų valstybių — JAV ir TSRS. Be to, aš turiu galvoje ir pasaulio reakciją į žmonių teisių varžymus TSRS.

Baigdamas pabrėžiu, kad šiame laiške išdėstytos mano mintys ir prašymai adresuoti tik Jums, ir jie niekaip neįeina į kompetenciją Mordovijos ATSR prokuratūros, juo labiau priežiūros prokuroro. Todėl prašau Jus šį mano laišką jiems neperduoti.

Priedas: Pareiškimo ŽX 385 valdybai kopija.

V. Skuodis-Benedict Scott
1984 m. lapkričio 25 d.

Apleista krosnis gali būti pavojinga

Geriausias būdas užtikrinti jūsų šildymo krosnies saugumą yra ją reguliariai tikrinti per registruotą šildymo rangovą. Tikrintojo žvilgsnis gali pastebėti mažas problemas, kol jos dar nepasidarė didelėmis.

Užblokuotas dūmtraukis arba sugedusi krosnis gali padaryti rimtos žalos sveikatai ir atnešti netgi mirtį, jeigu smalkės (carbon monoxide) pasklis jūsų namuose. Taip pat, jeigu patalpoje nėra pakankamai oro, reikalingo krosnies degimui, išmetamos dujos negali pakilti bei išeiti dūmtraukiu ir grįžta atgal į jūsų namus. Tai gali įvykti, kur namuose yra įrengtas židinys, virtuvės vėdintuvas arba kiti vėdinimo įtaisai.

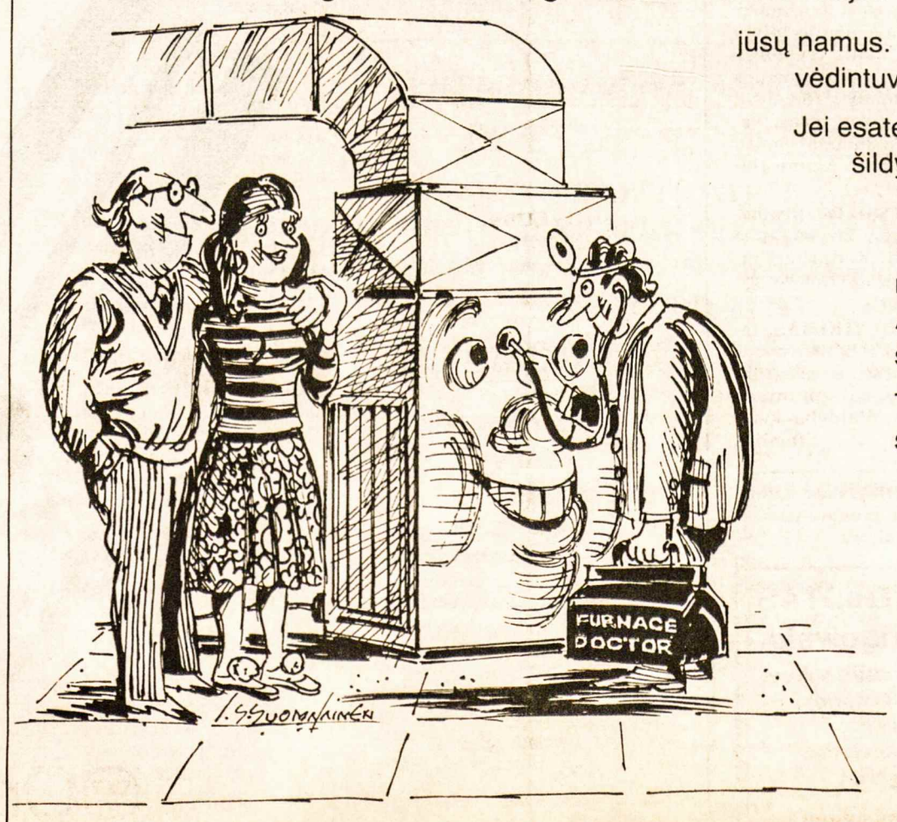

Jei esate namų savininkas, tai jūsų pareiga prižiūrėti, kad šildymo krosnis būtų tvarkoje. Saugi krosnis daro jūsų namus sveikesne vieta gyventi.

Daugiau informacijų gausite kreipdamiesi į savo natūraliųjų dujų, alyvos ar dirbtinių dujų (propane) tiekėją. Arba galite paskambinti artimiausiam registruotam šildymo rangovui.

Tai Vartotojų ir komercinių reikalų ministerijos degalų saugumo skyriaus perspėjimas.

Ministry of Consumer and Commercial Relations
Ontario
Minister, Hon. Monte Kwinter
Premier, Hon. David Peterson

Bruklyne surengtoje Lietuvių tautodailės instituto parodoje Toronto skyriaus narės su savo rodiniais. Iš kairės: Greta Baltaduonienė, Ona Taseckienė, parodos rengėja Lilė Milukienė – Niujorko skyriaus pirmininkė, Aldona Vaitonienė, Aldona Zanderienė 1986.X.19 Nuotr. V. Maželio

Išvežtųjų Sibiran brolių takais

Juozo Požėros romanas "Žuvys nepažįsta savo vaikų"

VINCAS KAZĖNAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Prie pažintinės reikšmės dalykų (mums įdomiausių) priklauso pagaliau ir Juliaus Šerkšno atsiradimo Sibire istorija, patiriama iš jo išsipasakojimų. Šiuokart labai niežėtų prikišti Požėrai užglostymus bei pertempimus, kaip pvz. pernelyg atkištinį geradario Jegoro idealizavimą. Jo dėka naujieji ateiviai įsikuria, prasigyvena, nors vėliau dėl Juliaus motinos gobšumo susirieja su sibiriečiais, viską praranda ir ištremiami krašto gilumon. Naujoje vietovėje jie aptinka stambesnę lietuvių nausėdiją. Čia Julių moko kalbos ir istorijos tautietis Stašys, čia giedamas Tautos himnas. Nemažiau kaip juodom spalvom užmurzintas Juliaus motinos paveikslas, to kaimelio gyventojai pavaizduojami pasipūtėliais, užsikirtusiais savo pranokume prieš ruselius-sibiriečius.

Tenka pripažinti tačiau, kad Požėra sugeba savo piešinį niuansuoti, šešėliuoti. Kaip bebūtų, aišku, kad lietuviškas nagingumas, darbštumas yra prisidėjęs prie Šerkšnų išgujimo iš vietinių kaimelio. Pagaliau ksenofobija nėra vienos kokios tautos dvasinis bruožas; verta prisiminti išeivijos literatūrą, Jurgio Jankaus noveles.

Požėros aprašyme esama puikių scenų (kaip peralkę vaikai vogė mėsą) ir spalvingų, įdomių personažų. Bene meniškiausi puslapiai, kuriuose vaizduojama karvutės pirkimo, vėliau jos plukdymo plaustu epopėja. Itin išradingas rašytojiškas triukas yra taip pat intrigos supynimas. Skaitytojas nujaučia, kad anksčiau ar vėliau pasakotojas turės jam atskleisti Šerkšnų šeimos atsiradimo Sibire aplinkybes.

Iš to, kaip pavaizduoti netikėtai sutiktieji Sibire tautiečiai atrodytų, kad Judošium privalėtų būti vienas iš tų "buržuazinių nacionalistų". Gal mokytojas Stašys? Paaiškėja, kad ne.

* * *

Iš viso romanui "Žuvys nepažįsta savo vaikų" tenka pripažinti tam tikrą mąslumą, kuris iškelia jį į romano kategoriją. Prieš dešimt ar dvidešimt metų Juozas Požėra buvo laimingas žmogus, žinantis atsakymus į visus klausimus. Šiandien, kaip matyti iš daugelio užuominų (leistina jas interpretuot ir vienaip, ir kitaip), atrodo, kad autorius yra praradęs tą "staraveriją". Itin nelaukta ir literatūriniu požiūriu efektinga romano pabaiga. Pasakotojui taip įsikyri sibirietiško gyvenimo monotonija, gaudymas sabalų, kad valdžia gautų užsienio valiutos (apmokėt šnipus!), taip pasidaro nepakeliama vienatvė, kad pirmai progai pasitaikius jis pasprunka drauge su malūnsparniu atskridusiais žuvėgaudžiais. Pasirodo, tuo metu (ar vėliau) Julius Šerkšnas paskelbiamas žuvusiu be žinios ir ant pasakotojo (Viliaus) krenta policijos įtarimas.

Skaitytojui neatskleidžiamos Šerkšno dingimo aplinkybės. Valia įtarti, kad jis buvo Inokentuškos — bjauraus tipo, griežiančio dantį ant Juliaus auka. Bet autorius to netvirtina. Jis tik leidžia nutuokti, kad nebūtina nužudyt žmogų fiziškai. Yra ir dvasinis nugalabijimas, įstumiant žmogų savo bukumu, elgsena į nevilti. Taip pažvelgus, vaizduotė nuklysta kažin kur.

Romano pavadinimas ir dažnos užuominos kalba, kad žmogus be tėvynės, be šaknų yra niekalas. Nors žuvys ir nepažįsta savo vaikų, jos grįžta neršti į gimtinės upelius. Julius buvo grįžęs Lietuvon pražvalgų ir... nusivylė. Atklydęs nuotykių ieškoti tautietis pasirodė skystablauzdžiu ir gėdingai pabėgo. Ar yra iš tikrųjų neršto vietų, namų? Kaip tikėti žmogumi, jei gyvenimo pavyzdžiai rodo, kad jo širdy yra neapykantos kirminas tiems, kurie jam padėjo ar kuriuos jis pats nuskriaudė? Juliaus motina dega neapykanta Jegorui, nors tas sibiriokas viską darė padėt jos šeimai. Inokentuška širsta ant Juliaus, nors jis pats kaltas, nes atitolino klasta nuo Juliaus jo mylimąją. Pagaliau mokytojas, tapęs kapinių prievaizda, atsisako priimti bendran kapan Juliaus tėvo palaikus vien todėl, kad tasai kažkada paviliojęs jo mylimąją. Iš kur tos varnalėšos žmogaus širdy? Juk, taigoj, kur tik kada-ne-kada mėlynėj pasimato lėktuvėlio trasa, kur nesigirdi radijo paistalų, kur nėra rūgštyminių kritulių ir radioaktyvinės taršos, taip niekingai atrodo tos asmeninės aistros ir politikierių skelbiami mitai.

Baigdamas romaną klaustuko ženklu, Požėra leidžia nutuokti, kiek yra dalykų, į kuriuos nėra atsakymų ir kurie maudžia atskalūno Juliaus sielą. Bet kartu jis parodo ir civilizuoto, atkilusio iš "neršto" vietų dvasinę pasakotojo menkystę bei ribotumą. Ir už tai, kad Požėros knyga stumia skaitytoją susimąstyt, išeivijos žmogui juo labiau turininga ir patraukli.

Juozas Požėra, ŽUVYS NEPAŽĮSTA SAVO VAIKŲ. Romanas. Vilnius, 1985 metai. Išleido "Vaga".

Tūkstantis dolerių jaunimui

Dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūnui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę EUGENIJAUS KRIAUČELIŪNO PREMIJĄ.

Premijai skirti sąlygos:

1. Eugenijaus Kriaučeliūno 1,000 dolerių premija skiriama *lietuviui jaunuoliui*, geriausiai pasireiškusiam raštais (lietuvių, anglų ar kita kalba), veikla, organizaciniu veiklumu, arba *jaunimo vienetui* (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai reprezentavusiam lietuvius ir Lietuvą vienerių metų laikotarpyje.

2. Premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskiri asmenys iki kiekvienerių metų gruodžio 31 d. (pašto antspaudas).

3. Premijuotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma vertintojų komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdyba ir JAV lietuvių jaunimo sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučeliūnų šeima.

4. Vertintojų komisija, aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki sekančių metų vasario 15 d. ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko bei pobūdžio.

5. Premijai asmenys arba vienetai siūlomi raštu, nurodant tiksliai premijai tinkamumo motyvus. Siūlymai siunčiami: EUGENIJAUS KRIAUČELIŪNO PREMIJOS KOMISIJAI, 13400 Parker Road, Lockport, IL 60441, USA.

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. ***Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE,*** $15.00, JAV
2. ***Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE,*** $15.00, JAV
3. ***Jokūbas Dagys, SCULPTURES*** (meno albumas), $35.00, JAV
4. ***J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS,*** $6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

"NERINGA"

didžiausias lietuvių restoranas Čikagoje.

Tradiciniai lietuviški valgiai. Aplankykite!

Veikia kasdien nuo 8 v.r. iki 8 v.v.
2632 W. 71 Street, Chicago, IL 60629, USA
Tel. (312) 476-9026
Savininkai – Marius ir Emilija Kiela

Brolis brolį įamžino

HALINA MOŠINSKIENĖ

Aš nesu sutikęs savo gyvenime tokio žmogaus, kaip tu, kuris taip gerbtų ir mylėtų savo brolį, Petrą Karužą . . . (Bernardas Brazdžionis).

Skaitydama knygą "Petras Karuža", keliauju savo jaunystės takų takeliais ir tuo didžiuoju į šviesų tikslą vedančiu keliu, kuriuo žengė jaunas, gabus, gyvenimą mylintis poetas a.a. Petras Karuža. Šiais metais būtų sulaukęs 80 metų amžiaus. Deja, trapus kaip lieknas beržas, vėtrų neatlaikė ir vos sulaukęs 27 metų nebesugrąžinamai išėjo:

Aš nežinojau, kad juoko dainos
Pavirsti gali kančios aidais,
Kad baltos rožės ir kiparisai
Skaudžiais erškėčiais širdį sužeis.

Dėl to kasdieną ėjau lenktynių
Ir rausvus žiedus raškiau kasdien,
Džiazbando tonų gaisruos
paskendęs,
Nuodus ir vyną maišiau išvien.

O šiandien juodos gedulo kaukės,
Aplinkui niaukstosi tamsi naktis;
Slaptomis mano kieman subėgę,
Giltinės rodo baltus dantis.
(Iš Petro Karužos poezijos).

Su ilgesiu menu tuos laikus nepriklausomoje Lietuvoje, kai jaunimas — studentija stiebėsi į šviesią ateitį ryžto ir drąsos pilnumu. Iš kaimo veržėsi sūnūs ir dukros į mokslą, reiškėsi savo gabumais, kilo "jaunoji Lietuva", poeto Maironio išsvajota, išdainuota. Šiandieną rankose "laikau tas dienas" brolio Kazio ir bendradarbių surinktuose įvairių autorių prisiminimuose, gausiomis fotografijomis iliustruotus paties poeto eilėraščiais ir straipsniais.

Petro Karužos pažintimi negaliu pasigirti, nors tuo pat metu lankėme VD universitete prancūzų kalbos seminarus pas prof. Vl. Dubą. Bet skaitydama dabar poeto eilėraščius ir straipsnius, matau, kokia tada buvau dar nesubrendusi ir naivi. Kaunas buvo man, provincijos mergaitei, nuostabių pramogų miestas, ypač lankymas teatro, koncertų, studentų pobūvių, paskaitų. Šiandieną, kai gyvenimas jau nuslinkęs vakarop, kai kas dieną retėja draugų eilės, skaitydama Petro poeziją ir straipsnius, išgyvenu praeitį, kuri buvo mano saulėtos jaunystės lopšys.

Šio rašinio tikslas — ne nagrinėti Petro Karužos poeziją, bet perduoti asmeninius įspūdžius, perskaičius visą knygą "Petras Karuža". Joje daug įdomių prisiminimų, paties poeto straipsnių, kurie kadaise gal sukeldavo aštrių replikų, ypač išryškėja brendimas nepriklausomos Lietuvos jauno "elito" lietuvių literatūros ir publicistikos srityje.

Petras Karuža ruošėsi savo kūrybai, studijuodamas klasikų poezijos pagrindus — domėjosi ypač prancūzų literatūra, skaitė Goethę ir Schillerį, kurie praturtino jo poetinę sielą ir akiratį. Manding, kiekvienas poetas, rašytojas, žurnalistas privalo skaityti ne vien savo ar savo draugų poeziją, bet ir pažinti plačiąją kūrybą, kylančią iš kietos, audringos tikrovės.

Reiškiu pagarbą poeto broliui Kaziui Karužai, tokiu subtiliu rūpestingumu sudariusiam tą knygą, visiems prisidėjusiems draugišku jautrumu savo atsiminimų straipsniais ir knygos redagavimu. Lietuvių literatūra išeivijoje tuo būdu liko praturtinta vertingu įnašu.

Daugiau duokite tokių knygų — tai nepriklausomos Lietuvos istorinė medžiaga, šiandieną užgožiama maskvinės letenos slėgio.

Lietuva, žemė kryžių ir smūtkelių,
Šalie artojų su baltais trinyčiais!
Kodėl parymai prie dulkėto kelio,
Lyg juodalksnis samanotos gryčios?
(Petras Karuža)

PETRAS KARUŽA, Redagavo Antanas Vaičiulaitis ir Bernardas Brazdžionis. Išleido Kazys Karuža. Spaudė "Draugo" spaustuvė. Čikaga 1984 m.

Atsiųsta paminėti

Antanas Pačkauskas, ATSIMINIMŲ LANKOS. Eilėraščiai. Viršelis — Vytauto Pačkausko. Leidėja — Bronė Pačkauskaitė-Narbutienė. Spausdino "Šaltinis" (16 Hound Rd., West Bridgford. Nottingham NG2 6AH, G. Britain). 1986 m., 80 psl. Kaina 3.00 dol.

Į LAISVĘ, rezistencinės minties ir politikos žurnalas, 1986 m. 97 (134) nr. Redaktorius — J. Baužys, administratorius — J. Prakapas (14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305, USA). Metinė prenumerata — $10 JAV.

Rašytojo ANATOLIJAUS KAIRIO portretas, pieštas dailininko PETRO KIAULĖNO. Nuotrauka — JONO KUPRIO. Rašytojas A. Kairys laimėjo "Dirvos" novelės konkursą su novele "Laiptai į save".

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!

Nepamirškite savo aukos
Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: ***5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, USA***

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui..... US $ .....

Pavardė, vardas .....

Adresas .....

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

VII-sis lietuviškųjų teatrų festivalis rengiamas 1986 m. lapkričio 28-30 d.d. Čikagoje, Jaunimo centre. Jį pradės Čikagos "Vaidilutės" teatras dviem Marijos Smilgaitės režisuotais kūriniais — K. Ostrausko drama "Čižinskas" ir prancūzo L. Ridlio komedija "Uošvė į namus — tylos nebebus". Rež. Elenos Dauguvietytės-Kudabienės "Aukuro" teatras iš Hamiltono atveš K. Inčiūros pasaką "Eglė žalčių karalienė". Toronto "Aitvaras" spektaklin įsijungs rež. Aldonos Dargytės-Byszkiewicz paruoštu A. Kairio "Sidabrinės dienos" spektakliu. Festivalį lapkričio 30 d. užbaigs rež. Petro Maželio vadovaujamas Los Angeles lietuvių dramos sambūris V. Mykolaičio-Putino drama "Valdovas" ir žymenų įteikimo iškilmė. JAV LB kultūros taryba festivalio vadovu pakvietė Petrą Petrutį, kurio vadovaujaman rengėjų komitetan įsijungė — Vanda Aleknienė, Simas Jokūbaitis, Leonas Narbutis ir Vytautas Šumskis.

Antaną Vaičiulaitį, sulaukusį 80 metų amžiaus, spalio 19 d. Marylando universiteto švietimo centro salėje prisiminė ir pagerbė Vašingtone bei jo apylinkėse gyvenantys lietuviai. Pagerbtuves suorganizavo JAV LB Vašingtono apylinkės valdyba. Įvadiniame žodyje sukaktuvininko A. Vaičiulaičio kūrybą aptarė Jurgis Blekaitis, rašytoją apibūdindamas kaip mūsų literatūros klasiką, kuriuo jis tapo ne tik dėl savo veikalų turinio, bet ir tobulos, žodingos lietuvių kalbos. Sukaktuvininką sveikino laikinai Lietuvos atstovo pareigas Vašingtone einantis Stasys Lozoraitis. Kostas Ostrauskas, atvykęs iš Filadelfijos, pasveikino savo vardu ir perskaitė iš Lietuvos gautą rašytojo Juozo Apučio sveikinimą. Sukaktuvininko gyvenimui ir kūrybai buvo skirta iš Kalifornijos atskridusio istoriko Vinco Trumpos paskaita "Keletas brūkšnių Antano Vaičiulaičo portretui". Antroje programos dalyje buvo skaitomi sukaktuvininko kūriniai. A. Vaičiulaičio apysaką "Žodžių rinkėjas" skaitė Mara ir Kazys Almėnai, pasaką "Motiejaus šulinys" — Jurgis Blekaitis, dukra Joana Vaičiulaitytė-Slavikienė — tris tėvo eilėraščius, Jurgis Bradūnas — Kazio Bradūno, savo tėvo, sveikinimus A. Vaičiulaičiui, kaimynui Suvalkijoje. J. Bradūnas taipgi perdavė ateitininkų meno draugijos "Šatrija" ir "Ateities" literatūros fondo sveikinimus. Lietuvių rašytojų draugijos vardu sveikino Česlovas Grincevičius.

Kompoz. Vladas Jakubėnas, pasižymėjęs ne tik muzikiniais savo kūriniais, bet ir straipsniais, koncertų recenzijomis, mirė Čikagoje 1976 m. gruodžio 13 d. Muzikos kūrinių išleidimu rūpinasi 1981 m. gruodžio 10 d. įsteigta velionies vardo draugija, vadovaujama pirm. Edvardo Šulaičio. Šiemet bus minimas kompoz. Vl. Jakubėno mirties dešimtmetis. Draugija sukakties proga nori išleisti velionies atminimui skirtą knygą. Renkama įvairi medžiaga, liečianti kompoz. Vl. Jakubėno kūrybą ir veiklą. Informacijas teikia ir medžiagos leidiniui laukia Vl. Jakubėno draugijos pirm. E. Šulaitis, 1330 So. 51 Ave., Cicero, IL 60650, USA.

Nekaltai Pr. Marijos seselių rėmėjai Worcesteryje, Ma., spalio 5 d. didžiojoje Maironio parko salėje surengė dviejų jaunų lietuvaičių koncertą — mezzo-soprano Rasos Krokytės iš Filadelfijos ir pianistės Dalios Sakaitės iš Niujorko. Sol. R. Krokytė koncertą pradėjo kompozitorių harmonizuotomis liaudies dainomis. Antrojon dalin ji buvo įtraukusi originalių A. Dirvianskaitės, V. Paltanavičiaus, G. Gudauskienės bei kitų kompozitorių dainų. D. Sakaitė ne tik akompanavo sol. R. Krokytei, bet ir koncertą papildė I. Paderevskio, F. Šopeno, V. Bacevičiaus kompozicijomis. Koncertui vadovavo seselių rėmėjų skyriaus sekr. J. Miliauskienė.

Dail. Marijos Žukauskienės tapybos darbų parodą spalio 4-5 d.d. Bruklyne, Kultūros židinyje, surengė Niujorke veikiantis Lietuvių atletų klubas. Parodos atidarymui vadovavo jo pirm. Antanas Mičiulis. Dail. M. Žukauskienės kūrybą aptarė Paulius Jurkus, su ja supažindindamas pirmuosius lankytojus, kurių buvo susilaukta apie 70. Rengėjai juos pavaišino kavute. Parodai dail. M. Žukauskienė buvo sutelkusi 34 tapybos kūrinius, pardavė 12.

Senoji klėtelė iš Simono Daukanto tėviškės Kalvių kaime, Skuodo rajone, buvo perkelta į Lietuvos liaudies buities muziejų Rumšiškėse. Kalviuose ją dabar pakeitė ant senųjų pamatų atkurta nauja klėtelė su šiemet pertvarkyta nuolatine paroda, atspindinčia S. Daukanto gyvenimą ir darbą. Specialaus skyriaus S. Daukanto klėtelėje susilaukė ir iš šių vietovių kilęs kun. Jurgis Pabrėža (1771–1849), XIX š. pradžios botanikas, kurio lietuviškai rašyti darbai yra reikšmingi kalbininkams. Turistus atvedantis keliukas papuoštas liaudies meistrų skulptūromis. Juos pasitinka muziejų klėtelėje prižiūrinti tolima S. Daukanto giminaitė Ona Prušinskaitė.

Vilniaus konservatorijos fakultetai Klaipėdoje turi režisūros katedrą, kurios absolventai vadovauja saviveikliniams mėgėjų teatrams. Režisūros katedra nuo 1981 m. rengia konkursinius savo auklėtinių festivalius "Auksinis amūras". Šiemet buvo atvežti ir klaipėdiečiams parodyti devyni katedros auklėtinių režisuoti spektakliai. Pagrindinė kova vyko tarp Mažeikių liaudies teatro ir Klaipėdos žvejų kultūros rūmų pantomimos grupės. Mažeikiečiai buvo paruošę Felikso Paulausko režisuotą poezijos spektaklį "Kukutynė" pagal Marcelijaus Martinaičio "Kukučio balades". Klaipėdiečių pantomimos spektaklį režisavo Edgaras Savickis. Vertintojų komisija šiemetinio festivalio laureatais paskelbė klaipėdiečius. Minimi ir kai kurie kiti spektakliai. Išbaigtumu visus nustebino rajoninių Panevėžio kultūros namų liaudies teatro suvaidinta B. Sruogos komedija "Uošvė", festivaliui paruošta rež. Dianos Kupšienės. Gražių vilčių ateičiai teikia Mažeikių klojimo teatras, vadovaujamas rež. Alvydo Lenkausko, Klaipėdon atvežęs J. Ignataičio tragikomediją "Triušių sala".

Garsioji graikų dainininkė Maria Callas prisimenama jos vardo jaunųjų dainininkų konkursais Atėnuose. Tbilisyje įvykusioje kandidatų atrankoje teisę dalyvauti šiame konkurse išsikovojo Vilniaus filharmonijos sol. Sigutė Trimakaitė, sąjunginio M. Glinkos konkurso laureatė, su jai akompanavusia pianiste Audrone Kisieliūte. Sol. S. Trimakaitė varžysis kamerinio dainavimo kategorijoje. Su ja į Atėnus siunčiami trys kiti dainininkai: Maskvos filharmonijos sol. M. Lanskojus, Didžiojo teatro sol. M. Šutova ir Soratovo operos teatro sol. M. Chochlagorskaja.

Antaną Vaičiulaitį, sulaukusį amžiaus aštuoniasdešimtmečio, "Literatūroje ir mene" platokai paminėjo Albertas Zalatorius. Skaitytojams jis priminė prieškarinius sukaktuvininko kūrinius — romaną "Valentina", apysaką "Mūsų mažoji sesuo", studiją "Natūralizmas ir lietuvių literatūra". Esą A. Vaičiulaitis dėstė naujosios literatūros kursą Kauno universitete, pasižymėjo erudicija, geru literatūriniu skoniu, kurį lavino Sorbonos ir Grenobilio universitetuose. II D. karo įvykiai jį užklupo Italijoje, kur buvo išvykęs dirbti 1940 m. pradžioje. Tų pačių metų pabaigoje jis atsidūrė JA Valstybėse. Užsienyje A. Vaičiulaitis išleido literatūrinių pasakų rinkinius "Kur bakūžė samanota" (1947) ir "Auksinė kurpelė" (1957), prozos rinktinę "Pasakojimai" (1955), padavimų knygą "Gluosnių daina" (1966). Su turistų grupe A. Vaičiulaitis 1986 m. rugsėjo viduryje antrą kartą lankėsi Lietuvoje, susitiko su rašytojais, literatūros mokslininkais. Kalbėjo apie kūrybinius savo planus, dalijosi atsiminimais apie S. Nėrį, P. Cvirką bei kitus savo amžininkus, pasakojo apie susitikimus su prancūzų rašytojais P. Claudeliu ir F. Mauriacu.

Bostonietis Antanas Gustaitis su savo humoristine bei satyrine poezija pasieks ir skaitytojus Lietuvoje. "Vaga" išleis jo poezijos rinkinį "Pasiglostymo palaima", sudarytą Vytauto Kazakevičiaus. Šiam leidiniui iliustracijas nupiešė dail. V. Vizgirda, įvadą parašė filologijos dr. V. Kubilius. Anksčiau A. Gustaičio eilėraščių buvo įtraukta į metraštį "Poezijos pavasaris". Pranešimą apie Vilniuje pasirodysiantį A. Gustaičio satyrinių eilėraščių rinkinį "Gimtasis kraštas" 1986 m. rugsėjo 4 d. laidoje papildė trim to rinkinio eilėraščiais — "Vienybė", "Mandagūs ponai" ir "Aš sapnavau".

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400, 532-3414

AKTYVAI virš 31 milijono dolerių

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais	10-3
Antradieniais	10-3
Trečiadieniais	10-3
Ketvirtadieniais	10-8
Penktadieniais	10-8
Šeštadieniais	9-1
Sekmadieniais	9-12.30

MOKA UŽ:

90 dienų termin. indėlius	6½%
180-185 d. termin. ind.	7 %
term. indėlius 1 metų	7¾%
term. indėlius 2 metų	7¾%
term. indėlius 3 metų	7¾%
pensijų s-tą	7¾%
spec. taup. s-tą	6½%
taupomąją s-tą	6 %
kasd. taupymo s-tą	6½%
depozitų-čekių s-tą	5½%

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo	11 %
mortgičius nuo	9¾% - 12 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

2239 Bloor Street West.

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

PASIRINKITE SAU NAMĄ -

su

* patyrusiu atstovu
* sąžiningu patarnavimu
* asmeniniu patarimu

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8 — 232-9000, res: 231-2839

"Bache Securities" registruotas atstovas

VILIUS SERGAUTIS, *B.Sc.,*

mielai jums patarnaus šėrų, lakštų, pelningo investavimo reikaluose.

Tel. 860-3280
18 King St. E.
Toronto, Ont., M5C 1E3

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 — **Telefonas 252-8863**

Greitas ir tikslus *patarnavimas!*

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

vėl nori grįžti vado rinkimus J. Turneriui pralaimėjęs J. Chretienas. Metinis liberalų partijos suvažiavimas įvyks š. m. lapkričio 27-30 d.d. Partijos atstovams išsiuntinėtame laiške už naują vadą pasisakė ir buvęs ilgametis ministeris M. Lalonde. Esą suvažiavime turi būti iškeltas pasitikėjimo J. Turneriu klausimas. Jeigu J. Turneris nori pasilikti vadovybėje, jam reikia gauti bent 65% suvažiavime dalyvausiančių 3.500 atstovų balsų. Priešingu atveju M. Lalonde siūlo skelbti naujo liberalų vado rinkimus.

Toks pasiūlymas buvo skaudus smūgis dabartiniam vadui J. Turneriui, už kurį kadaise balsavo ir pats M. Lalonde. Pagrindiniu varžovu tada buvo J. Chretienas, pralaimėjęs rinkimus. M. Lalonde, reikalaujantis naujo vado, nepasiūlo jokių kandidatų. Kiekvienam betgi yra aišku, kad pirmenybė tenka J. Chretienui, oficialiai nesiekiančiam kandidatūros, bet sutinkančiam priimti partijos kvietimą. Abi pusės dabar pradėjo telkti savo šalininkus. M. Lalonde jieško J. Turnerio priešų, o pastarasis rėmėjų. Dabartinis liberalų vadas J. Turneris daugiausia remiasi Ontario provincija ir Vakarų Kanada, norėdamas ten atstatyti prarastą liberalų populiarumą. M. Lalonde ir J. Chretienas yra pagrindiniai P. E. Trudeau šulai Kvebeko provincijoje, norintys išsaugoti jos lemiamą įtaką Kanados liberalų partijoje. Liberalų veikėjai iš Kvebeko vis dar gyvena praeities dienomis. Jiems atrodo, kad niekas negalės pakeisti P. E. Tudeau bei jo pagrindinių talkininkų. Praeities klaidas kanadiečiai greit užmiršta Jiems rūpi geras uždarbis, alus, amerikietiško futbolo ir beisbolo rungtynės. Politika nedaug tesidomima.

Toronto dienraštis "The Globe and Mail" š. m. rugsėjo 20 d. vedamajame skaitytojams vėl priminė daugelio jau užmirštą liberalų palikimą Kanadai. Jos įsiskolinimas šiais metais pasiekė $265 bilijonus, o 1987-88 finansiniais metais pakils iki $295 bilijonų. Milžinišką skolą išugdė P. E. Trudeau pradėti sparčiai augantys metiniai liberalų valdžios deficitai. Juos dabar pirmą kartą šiek tiek sumažino dabartinis konservatorių finansų ministeris M. Wilsonas. Iš šiemetinio biudžeto net $27,3 bilijono reikės vien tik skolos palūkanoms padengti. Tai sudaro beveik trečdalį biudžete numatytų $84,6 bilijono pajamų. Išlaidos su skolos palūkanų padengimu pasiekia $116,8 bilijono, biudžetinius metus vėl užbaigdamos su nauju deficitu. Taip ir sukasi liberalų palikta karuselė, kurią finansų minsteris M. Wilsonas bando pristabdyti tik konservatorių pradėtu metinio deficito sumažinimu bent keliais bilijonais dolerių. Liberalų laikais niekas nebandė sumažinti sparčiai kylančio biudžetinio deficito. Dabar tas skolas turės išmokėti ateinančios kartos. Tada Kanada galės lengviau atsikvėpti, kai iš metinio biudžeto nereikės trečdalio ar daugiau pajamų padengti metinėms Kanados skolos palūkanoms. Atsikračius skolos ir už ją mokamų palūkanų, atsiras ištisas trečdalis biudžetinių lėšų naujiems planams, kanadiečių gerovės reikalams. Deja, to laiko nesulauks ne tik mūsų, bet ir kelios kitos kanadiečių kartos.

Tiesiai iš fabriko

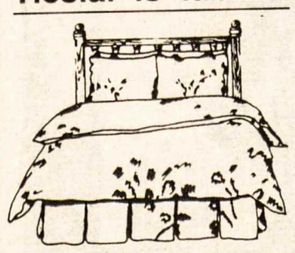

PŪKINĖS ANTKLODĖS

iš baltų, švelnių pūkų, lengvos, 100% medvilnės impilas, susiuvinėtas skyreliais.

Vienguba (66x86)	– $135
Dviguba (80x86)	– $175
Karalienės (86x90)	– $195
Karaliaus (104x90)	– $229

Užsakymai priimami telefonu arba paštu. Taip pat galite rašyti, prašydami kainaraščio

ARTEX BEDDING
535 Brant St., Burlington, Ontario L7R 2G6
Tel. (416) 634-6022

SPORTAS

VYČIO ŽINIOS

Gili užuojauta mūsų krepšininkams Jonui, Tadui ir Pranui Karpiams netekus savo motinos.

Krepšinio treniruotės vyrams vyksta ketvirtadieniais 8 v.v. Prisikėlimo salėje. Treniruotės vaikams — antradieniais nuo 6 v.v. Prisikėlimo salėje. Į pirmą treniruotę susirinko apie 15 vaikų su tėvais ne tik iš Toronto, bet ir iš apylinkių. Naujas sezonas pradėtas susipažinimo vaišėmis. Treniruotės paruošimu uoliai rūpinosi Ričardas ir Danyla Duliūnai, And. Klimas, Ed. Nacevičius. M. Duliūnas mažiesiems krepšininkams įtaisė sumažintus krepšius. Nupirktos naujos uniformos, ir tikimasi susilaukti daugiau jaunų entuziastų. Pranciškonams dėkojame už leidimą pasinaudoti sale.

Visuotinis klubo susirinkimas — 1987 m. sausio pabaigoje.

Krepšininkai ir š. m. žais York krepšinio lygoje. Tikimasi sudaryti dvi komandas. Žaidė Kanados lietuvių dienų varžybose Montrealyje ir baltiečių komandinėse pirmenybėse. Sekcijai vadovauja Ed. Stravinskas. Išleido antrą biuletenį, kuriame aprašomas sekcijos gyvenimas ir užmojai.

Metinis parengimas, numatytas lapkričio pabaigoje, neįvyks. Maži parengimai nėša tik nuostolius. Nutarta ruoštis didžiajam parengimui 40 metų veiklos sukakčiai paminėti 1988 m. Krepšininkai numato ruošti draugiškus pobūvius ir pelną skirti kelionės išlaidoms į Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą Australijoje.

Valdybos posėdžiai kviečiami kiekvieno mėnesio antrą antradienį. Margarita Zaleckienė vėl perėmė iždininkės pareigas valdyboje.

Mūsų rėmėjams — Kanados lietuvių fondui ir Leonardui Kirkiliui nuoširdžiai dėkojame. **A.S.**

"AUŠROS" ŽINIOS

Lapkričio 17 d. George Harvey gimnazijos patalpose įvyko York lygos vyrų krepšinio rungtynės "Aušra" — "Raiders". Laimėjo "Aušra" 82:59 (39:29). Šios rungtynės "Aušrai" buvo gana lengvos. Žulys kontroliavo abi lentas, o Underys gerai pasavo. Gataveckas su Dementavičium gerai atliko savo pareigas gynime. "Aušroje" žaidė: S. Žulys 12, E. Norkus 6, V. Gataveckas 11, R. Underys 7, V. Dementavičius 4, K. Bartusevičius 8, V. Nycz 30, G. Simpson, A. Pylipu 2, A. Saplys 2.

Šiais metais "Aušra" laikinai nustojo 4 pagrindinių žaidėjų — S. Arlausko, R. Sysako, R. Kaknevičiaus ir A. Baziliausko. Žaidėjai, žaidžiantys savo universitetų ar aukštųjų mokyklų lygose ir dar gaunantieji stipendijas, negali žaisi krepšinio bet kokioje kitoje lygoje. S. Arlauskas ir R. Sysak studijuoja Ryersono institute, A. Baziliauskas išvykęs į Edmontono universitetą, R. Kaknevičius yra aukštos lygos krepšinio teisėjas, kuris negali jokioje lygos komandoje žaisti. **K. Š.**

Kėgliavimo sportas

Mintis įsteigti Toronto lietuvių kėgliavimo klubą kilo per 1986 m. sporto šventę balandžio mėnesį Hamiltone. Saujelė torontiečių dalyvavo pirmose kėgliavimo žaidynėse ir po to, vasaros metu, Mykolas Jaglowitz su Audra Danaityte pradėjo planavimą bei naujų narių telkimą. Buvo išnuomuoti šeši kėgliavimo takai "Plantation Bowlerama" ir rugsėjo 4 d. oficialiai prasidėjo pirmas Toronto lietuvių kėgliavimo klubo žaidynių sezonas su 20 nuolatinių ir 5 atsarginiais nariais. Pirmąją klubo valdybą sudaro: pirm. Mykolas Jaglowitz, vicepirm. Audra Danaitytė, sekr. Aldona Barysaitė ir ižd. Vida Juzukonytė.

1986 m. lapkričio 1 d. Toronte įvyko platesnės Susipažinimo žaidynės, kuriose dalyvavo 84 kėglininkai. Štai tų žaidynių rezultatai.

Komanda, iškovojusi daugiausia taškų (2,193)

Antanas Stauskas (Torontas) — 629
Ramona Baliūnaitė (Hamiltonas) — 515
Viktoras Radžiūnas (Torontas) — 582
Angelė Danaitienė (Torontas) — 467

Komanda, iškovojusi mažiau taškų (2,009)

Lidija Majauskaitė (Čikaga) — 385
Rimas Sakalas (Hamiltonas) — 580
Virginija Liškauskaitė (Torontas) — 539
Rimas Kuliavas (Torontas) — 505

Daugiausia taškų viename žaidime — vyrų

1. Rimas Sakalas (Hamiltonas) — 200
2. Algis Nagevičius (Klivlandas) — 191
3. Mykolas Jaglowitz (Torontas) — 187

Daugiausia taškų viename žaidime — moterų

1. Ramona Baliūnaitė (Hamiltonas) — 158
2. Virginija Liškauskaitė (Torontas) — 152
   Dana Sysak (Torontas) — 152
3. Kristina Garbaliauskaitė (Torontas) - 145

Daugiausia taškų per keturis žaidimus — vyrų

1. Mykolas Jaglowitz (Torontas) — 671
2. Darius Steponavičius (Klivlandas) – 633
3. Antanas Stauskas (Torontas) — 629

Daugiausia taškų per keturis žaidimus — moterų

1. Dana Sysak (Torontas) — 560
2. Virginija Liškauskaitė (Torontas) – 539
3. Ramona Baliūnaitė (Hamiltonas) – 515

Komanda, iškovojusi mažiausiai taškų (1,489)

Kęstas Draudvila (Torontas), Sandra Strimaitytė (Torontas), Della Marcytė (Torontas), Milda Marcytė (Torontas), Darius Ivaška (Bostonas).

Ypatingas ačiū už kėgliavimo žaidynių rezultatų surašymą Ramunei Stravinskaitei, Bernadetai Kuncevičiūtei ir Annette Colosimo. **Audra Danaitytė**

Skautų veikla

• Lapkričio 30, sekmadienį, po 10 v.r., Mišių skautų būklė — "Rambyno" skautų tunto vadovų posėdis.

• Lapkričio 23 d. Lietuvos kankinių šventovėje Kristaus karaliaus ir Lietuvos kariuomenės šventės iškilmingose pamaldose dalyvavo ir skautų tunto vėliava su palyda — pl. G. Batūra, pl. A. Paškus ir sk. J. Mockus.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Lougheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 — Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) — Telefonas 531-1305

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
6½% už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo ..... 11 %
7 % už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
7¾% už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuošimčiu
7¾% už 2 m. term. indėlius	1 metų ..... 10 %
7¾% už 3 m. term. indėlius	2 metų 10¼%
7¾% už pensijų planą	3 metų ..... 10½% (fixed rate)
6½% už specialią taup. s-tą	su keičiamu nuošimčiu
6 % už taupymo s-tas	1, 2 ar 3 metų ..... 9¾% (variable rate)
6-7 % kasd. palūkanų sąskaita	
5½% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 56 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

Taupyk ir skolinkis pirmutiniame ir didžiausiame

TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE *PARAMA*

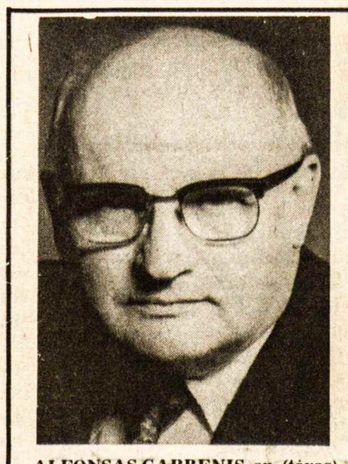

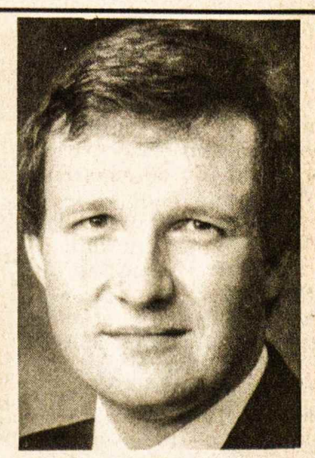

ALFONSAS GARBENIS, sn. (tėvas), ALFONSAS GARBENIS, jn. (sūnus), sueina į vieną įstaigą. Po 35 metų veiklos ir toliau ji tarnaus tautiečiams Toronte nekilnojamo turto reikaluose. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A. associate broker

4887 dundas st, west Islington, ontario M9A 1B2 res: 767-0999 — 232-2322

ISLINGTON-MANOR – puikus vienaaukštis – $2[illegible].00. PARDUOTA
PALACE PIER – [illegible]ių miegamųjų — $189.[illegible]
ETOBICOKE – [illegible]rių miegamųjų — $169.[illegible] PARDUOTA
BLOOR WEST VILLAGE – keturių miegamųjų — $215,000.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

SOLD x. DE LIMA REALTY INC. 1280 Dundas St. W Tor.

RE/MAX renton

Birutė Grigaitytė-Spudienė,

namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas Street West, (prie Dovercourt Rd.) Toronto, Ont. M6J 1X7

Įstaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas: 445-9469

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1

Savininkai – Algis ir Lenis Žilvyčiai

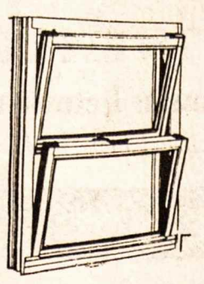

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. ***Nemokamas įkainojimas.*** ***Lietuviams 10% nuolaida.*** Skambinti telefonu

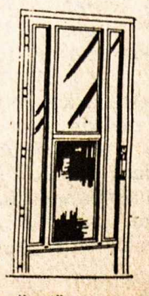

(416) 545-6556 Hamiltone,
Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

A†A
PETRUI GULBINSKUI
iškeliavus į amžinybę,

jo žmonai STANISLAVAI, sūnui VAIDOTUI ir dukrai VYDAI Lietuvoje nuoširdžią užuojautą reiškia –

Toronto lietuvių pensininkų klubo valdyba

Mielam tėveliui
A†A
KONSTANTINUI VAIČIULIUI,
staiga palikus šį pasaulį,

dukrą ONUTĘ AŽUBALIENĘ su šeima, vaikaitę DANUTĘ NAUDŽIŪNIENĘ su šeima ir visus artimuosius Lenkijoje nuoširdžiausiai užjaučiame ir kartu liūdime –

B. Agurkis (Čikagoje) — *V. L. Balaišiai*
A. K. Cirušiai — *M. Daukšienė ir Linas*
M. B. Genčiai — *J. K. Liutkai*
O. P. Polgrimai — *P. S. Prakapai*
G. A. Slaboševičiai — *B. T. Stanuliai*

Advokatė
JOANA E. KURAS, LL. B.
atidarė savo raštinę
3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Kanados parlamento narys Sergio Marchi, liberalas, atstovaujantis York West apylinkei, dažnai kritikuoja daugiakultūrę Kanados vyriausybės politiką, kurią šiuo metu vykdo ministeris David Crombie. Dabartinė daugiakultūrė Kanados taryba esanti sudaryta vien iš konservatorių šalininkų ir gaunanti savo veiklai kasmet $350,000 iš valstybės iždo. Vyriausybės atstovai tvirtina, kad daugiakultūriai reikalai tvarkomi atsižvelgiant į bendrą visų gerovę.

• **Kol Baltijos valstybių žmonės ir Rytų Europa nebus laisvi pasirinkti valdymosi sistemą, mes ginsime jų teises bei remsime jų bylą.**
(Ronald Reagan)

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

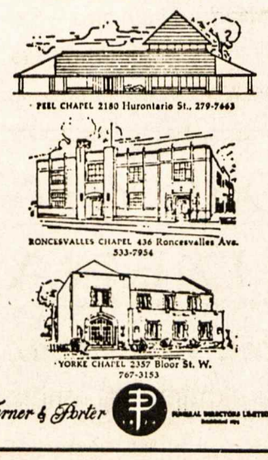

TORONTO ONT

A. a. dr. Juozas Kaškelis, gimęs 1904 m. Lietuvoje, mirė 1986 m. lapkričio 22 d. Toronte, kur ilgesnį laiką buvo laikomas slaugos namuose. Buvo pašarvotas Turnerio-Porterio laidotuvių namuose, palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse lapkričio 25 d. Velionis, gyvendamas Lietuvoje, aktyviai reiškėsi valstybiniame ir visuomeniniame gyvenime. Kanadon atvyko 1949 m. ir čia taip pat aktyviai dalyvavo organizaciniame savo tautiečių gyvenime kaip ekonomistas ir visuomenininkas.

A. a. Adolfo Simonavičiaus atminimui vietoje gėlių Alvina ir Vladas Ramanauskai paaukojo "Tėviškės žiburiams" $30.

Angelė ir Alfonsas Šmigelskiai, jų dukra Loreta su vyru Petru Murausku ir šeima, prisimindami prieš 10 metų mirusią a.a. brangią Reginą, atsiuntė "Tėviškės žiburiams" $50.

KLB Sault Ste. Marie apylinkės valdyba, įvertindama lietuviškos spaudos reikšmę išeivijai, atsiuntė "Tėviškės žiburiams" paramą — $50 per sekretorių A. Vanagą.

Dienraštis "The Globe a. Mail" 1986. XI. 19 išspausdino ilgoką informaciją apie Jurgio Kairio ir jo žmonos Audronės kelionę į Maskvą, Leningradą ir Lietuvą. Esą jiedu nusipirko Kanadoje dozimetrą branduolinei radiacijai matuoti ir visoje kelionėje, trukusioje 13 dienų matavo radiacijos kiekį. Rado tik labai mažą radiacijos kiekį, nesudarantį jokio pavojaus žmonėms.

Kanados etninės spaudos federacijos dvimetinis suvažiavimas įvyko lapkričio 21-23 d.d. Toronto "Press Club" patalpose. Dalyvavo atstovai iš provincinių klubų: Vankuverio, Albertos, Manitobos, Kvebeko ir Ontario. Jie svarstė daugiausia organizacinius klausimus, liečiančius visą federaciją ir paskirų klubų veiklą. Šeštadienį pietų metu pagrindinę kalbą pasakė Ontario kultūros ir pilietiškumo ministerė dr. L. Munro, pabrėždama Ontario provincijos daugiakultūrį veidą, išreiškiamą spaudos įvairove. Ontario etninės spaudos klubas ją pakėlė į garbės nares. Po pietų į suvažiavimą atvyko Kanados valstybės sekretoriaus ir daugiakultūrių reikalų ministeris D. Crombie. Jis savo kalboje palankiai vertino etninės spaudos darbą ir pažadėjo jai padidintą paramą. Pietuose dalyvavo šimtinė etninės spaudos darbuotojų, kurių tik dalis reiškėsi suvažiavime kaip klubų atstovai. Dalyvių tarpe buvo kun. Pr. Gaida ir V. Matulaitis kaip "TŽ" atstovai. Įvyko ir naujos vadovybės rinkimai, bet rašant šias eilutes rezultatai dar nebuvo žinomi.

Morkus Sungaila susižiedavo su Ina Lukoševičiūte š. m. spalio pabaigoje. Jungtuvės numatytos 1987 m. rugpjūčio mėnesį Montrealyje. Abu aktyviai reiškiasi visuomeniniame lietuvių gyvenime, dainuoja "Volungės" chore, yra baigę aukštuosius mokslus ir siekia akademinių laipsnių.

A. ir T. Kojelaičių stipendijų fondas, veikiantis prie Kanados lietuvių fondo, kasmet jiems vis įnešant po keletą tūkstančių dolerių, jau priaugo iki $62,986. Iš gaunamų nuo pagrindinio kapitalo palūkanų mokamos stipendijos studijuojantiems universitetuose, siekiantiems mokslo laipsnių, lankantiems Vasario 16 gimnaziją ar lituanistinius kursus. Be to, fondas duoda premijas studentams, parašiusiems profesoriui rašto darbą iš lituanistikos. Prašymai stipendijoms gauti priimami betkuriuo laiku ir iš visų kraštų. Stipendijoms gauti pirmenybė teikiama aktyvesniems bet kokioj lietuviškoj veikloj ir silpnesniems ekonomiškai. Fondo adresas: KLF A. ir T. Kojelaičių stipendijų fondo komisija, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6, Canada.

Vietoj kalėdinių sveikinimų atvirukais įsirašė į bendrą sveikinimą ir paaukojo "Tėviškės žiburiams": **$25** — dr. Aleksas ir Aldona Valadkos, Petronelė ir Jonas Vėgėliai, Oakville, Ont., Alvina ir Vladas Ramanauskai, S. V. Balsevičiai, dukra Vida ir sūnus Jonas, Nepean, Ont., Anelė ir Tomas Žiliai, Zigmas ir Ona Girdauskai, Pranas, Domicelė Dauginai ir sūnus Algimantas, Welland, Ont., Petras Ščepavičius, Algis ir Pajauta Kaziliai, Colgan, Ont., Bronius, Elena ir Alvis Kišonai, Zosė Martinaitienė ir Juozas Žadeikis; **$20** — Vitalius Matulaitis, Stasė ir Aleksandra Kalūzos, A. ir G. Stankai, O. J. Staškevičiai, Port Colborne, Ont., Marija ir Kazys Daukai, Vaclovas ir Liudvika Morkūnai, Ada ir Valius Poškaičiai, Halina ir Vladas Gumauskai, Inglewood, Ont.; **$15** — Agatė ir Vilius Karaliai, Welland, Ont., Adelė Vaitkevičienė, Vincas Sinkevičius, Ona Jakimavičienė, Aldona ir Jonas Ranoniai, Adolfas Kanapka, Georgetown, Ont., Antanas ir Stefa Petraičiai, J. J. Pilipavičiai; **$10** — Lina ir Liudas Einikiai, L. ir A. Andruliai, Elena ir Steponas Pusvaškiai, Emilija Vindašienė, Delhi, Ont., Jonas, Ona, Danutė ir Vida Dirmantai, Ona Dementavičienė, Marija ir Antanas Danieliai, Jonas Šeperys, Aniceta Aperavičienė, Regina Klemkienė, Ona Urnavičienė, Stasė ir Mikas Petruliai, J. A. Vanagai, E. S. Kuzmickai, E. M. Kazakevičiai, Marytė ir Antanas Aulinskai, Oakville, Ont.; **$5** — Andrius Gaputis, Ottawa, Ont.

• **Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams.**

TORONTO LIETUVI,
pasinaudoki proga ir atliki
pareigą:
sumokėk
SOLIDARUMO MOKESTĮ
$5.00
už 1986 metus visų trijų parapijų patalpose ir Lietuvių namuose šiais sekmadieniais:
lapkričio 9, 16, 23 ir 30, gruodžio 7 ir 14.
KLB Toronto apylinkės valdyba

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B
2 Jane St., Suite 500 — Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas — įstaigos (416) **762-7393**
Toronto, Ontario M6S 4W3 — namų **233-0303**

ADVOKATAS A. PUTERIS
nuo 1985 metų spalio 1 dienos perkėlė savo raštinę į
3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3425 Dundas St.W., Suite 201 — Telefonai:
prie Windermere Ave. — įstaigos (416)**763-4319**
Toronto, Ontario M6S 2S4 — namų **621-2136**

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Gražina Raškauskienė, *B.Sc.*
allan BROWN
624-6336 namų **624-2199**
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
- *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
- *parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas*
- *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
- *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*
- *uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)*

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.
KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331
arba **537-2869**

Išleistas naujas Ontario įstatymas, teikiantis didesnę apsaugą darbininkams prieš nuodingas medžiagas

Jei dirbate raštinėje, kasykloje, įmonėje ar parduotuvėje, galite susidurti su pavojingomis medžiagomis, net nežinodami.

Ontario vyriausybė lapkričio 6 dieną išleido naują potvarkį, kuris įsigalios 1986 metų gruodžio 6 dieną. Naujasis potvarkis teikia didesnę apsaugą darbovietėse kiekvienam dvejopu būdu. Visų pirma jis nustato specifines teisines ribas 600 įvairių nuodingų medžiagų. Antra, jis reikalauja sumažinti tokių nuodingų medžiagų kiekį darbovietėje, įrengiant technikinę kontrolę, kaip, pavyzdžiui, pagerintą vėdinimą vietoj respiratorių.

Jei norite gauti minėtų medžiagų sąrašą ir informaciją apie jų leidžiamą kiekį, nueikite į artimiausią Ontario darbo ministerijos įstaigą (Ontario Ministry of Labour Office).

Jeigu norite užsakyti knygelę, kurioje yra minėtas potvarkis, nuodingų medžiagų sąrašas ir jų leidžiamas kiekis, — atsiųskite čekį arba pašto perlaidą $1.00 sumai Ontario iždininko vardu (Treasurer of Ontario) šiuo adresu:

Ministry of Government Services
Publications Services Section
5th Floor
880 Bay Street
Toronto, Ontario
M7A 1N8

Ministry of Labour
Ontario
Minister, Hon. William Wrye
Premier, Hon. David Peterson

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

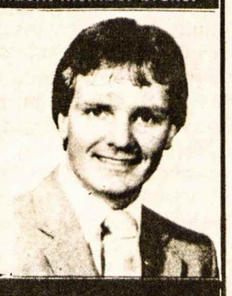

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

"Vilniaus Manor" pastatui
reikalinga šeima superintendento pareigoms.
Geras atlyginimas ir didelis butas nemokamai.
Kreiptis į V. Adomonytę tel. **762-1777** arba H. Stepaitį tel. **233-8396.**

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A6
Registration No. 0009239
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo pirmadienio iki penktadienio 3 v.p.p.-7 v.v.
tel. 245-9990
nuo pirmadienio iki šeštadienio nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p.

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Nuo lapkričio 30, pirmojo advento sekmadienio, Mišios sekmadieniais bus 9.30 v.r. ir 11 v.r.

— Iškilmingai atšvęsta Kristaus Karaliaus ir Lietuvos kariuomenės atsteigimo šventė, dalyvaujant organizacijų vėliavoms.

— A. a. dr. J. Kaškelis, 82 m. amžiaus, mirė lapkričio 22 d., palaidotas lapkričio 25 d. lietuvių kapinėse

— Palaidoti: a.a. Jonas Mikolaitis, 66 m., a.a. Feliksas Kupčinskas, 60 m.

— Pakrikštyta Eduardo ir Ramunės (Underytės) Stravinskų dukrelė Elena-Petronelė.

— Susituokė Kostas Stankus su Klara Siupsinskiene.

— Bilietai į Naujų metų sutikimą Anapilyje gaunami sekmadieniais parapijos salėje po pamaldų, šiokiadieniais (vakarais) — pas R. Celejewską tel. 231-8832.

— Nauja parapijos choro valdyba: pirm. R. Paulionis, vicepirm. A. Pajaujienė, ižd. V. Buragas, sekr. A. Sagevičienė; dirigentas — muz. J. Govėdas.

— Uždaroms vyrų rekolekcijoms registruotis pas V. Aušrotą tel. 242-3648.

— Adventinėm parapijos rekolekcijom gruodžio 18-21 d.d. pakviestas kun. P. Daugintis, SJ, iš Čikagos.

— Paaukojo: lietuvių kapinėms $100 — A. Šmigelskis, $40 — E. Zielinski; parapijai $500 — V. T. Gražuliai; $80 — H. Drabato; $75 — O. V. Kušneraičiai.

— Mišios lapkričio 30, sekmadienį, 9.30 v.r. — už a.a. Joną ir Oną Ališauskus, Kazimierą ir Kotryną Vasiliauskus, 11 v.r. — už a.a. Vincą Paznėką, Joną Yokubyną.

Išganytojo parapijos žinios

— Lapkričio 30, sekmadienį, 9.45 v.r. adventinės pamaldos su Šv. Vakariene. Švęsime naujus bažnytinius metus. Laikys kun. P. Dilys.

— Moterų draugijos susirinkimas — gruodžio 7 d., po pamaldų, pas Vilmą Steponienę (310 Rathburn, Islington, Ont., tel. 622-5896).

—Parapijos choras renkasi pirmadieniais 7.30 v.v. parapijos salėje.

— Kun. P. Dilys dalyvavo "Christian-Jewish Dialogue of Toronto" simpoziume lapkričio 12 d. St. George's United Church, 35 Lytton Blvd. Tema: "Naujojo Testamento skaitymas po holokausto". Simpoziume dalyvavo katalikų ir evangelikų kunigai, rabinai, katalikų vienuolės ir pasauliečiai. Susirinko per 200 žmonių. Bendra išvada: skaitydami Šv. Raštą, turėtume daugiau akcentuoti esminį dalyką — Dievo valią žmonijai gelbėti. Pagrindinė kalbėtoja buvo Toronto un-to prof. Adele Reinhartz.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Kristaus Valdovo šventėje visus pamokslus sakė kun. dr. V. Skilandžiūnas.

— Lapkričio 22 d. palaidotas a.a. Adolfas Simonavičius, 60 m.

— Registracija kelionei į Romą, Lietuvos krikšto 600 metų sukakties proga, vyksta klebonijoj. Ekskursija išvyks birželio 16 d. į Paryžių; po to — Liurdas, Avinjonas, Nica, Montekarlas, Venecija, Paduva, Florencija, Asyžius, Roma. Iš Romos išskrenda į Paryžių birželio 30 d. ir iš Paryžiaus liepos 1 d. grįžta į Torontą. Kelionės kaina su 3 valgiais, viešbučiais, kelione $2,899.

— Registracija į uždaras vyrų ir moterų rekolekcijas Mary Lake vienuolyne — vyksta klebonijoj. Vyrų rekolekcijos — gruodžio 5-7 d.d., moterų — gruodžio 12-14 d.d. Vedėjas — kun. L. Zaremba, S. J.

— Bilietai į "Lietuviškas vestuves" gaunami po Mišių salėje.

— Toronto Maironio mokyklos tradicinė eglutė — parapijos salėje gruodžio 13 d., 10 v.r.

— Išganymo istoriją giesmėje ir žodyje atliks "Volungė" ir parapijos vaikučių choras, vad. D. Viskontienės, gruodžio 20, šeštadienį, 7 v.v., Prisikėlimo šventovėje. Vargonais akompanuos muz. J. Govėdas.

— Parapijos tarybos labdaros sekcija per daiktų išpardavimą surinko šalpai $3,500.

— Parapijai aukojo: $300 — S. E. Pennock; $200 — M. A. Statulevičiai; $100 — R. H. Simanavičiai, S. D. Rukšos, V. Liuima, B. O. Spudai; $50 — S. Barškėtis; religinei šalpai: $100 — V. I. Ignaičiai (Luko ir Konstancijos Ignaičių atminimui); vienuolynui: $500 — O. J. Mickai; $150 — A. Domeika; $50 — A. Giedraitis.

— Mišios lapkričio 30, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. kun. Benediktą Bagdoną, OFM, a.a. kun. Tadą Degutį, OFM, a.a. kun. Izidorių Grigaitį; 9.20 v.r. — už a.a. Vaclovą Lastauską; 10.15 v.r. — už Vėlinių novenai pavestuosius, už a.a. Sofiją Gustainienę, Sofiją ir Adomą Biretas, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Mažulaičių šeimos mirusius.

Kristaus Karaliaus šventė lapkričio 23 d. buvo atšvęsta ne tiktai pamaldomis šventovėse, bet ir specialia iškilme Prisikėlimo salėje, kur įvyko ir metinė N. Pr. Marijos vienuolijos seserų rėmėjų suruošta vakarienė. Iškilmę pradėjo rėmėjų pirmininkė R. Grigonienė, pakviesdama kun. Pr. Gaidą invokacijai. Išsamią paskaitą apie Kristų karalių kalėjime ir dabarties kalinį skaitė kun. dr. V. Skilandžiūnas iš Otavos. Kaip ilgametis keturių kalėjimų Otavoje kapelionas, jis atskleidė kalėjiminį pasaulį, kuriame kenčia izoliuotas žmogus. Jo naštą lengvina krikščioniškas tikėjimas, gaivina dorinio prisikėlimo viltis. Meninę programą atliko "Volungės" choras, vadovaujamas muz. D. Viskontienės. Jis savo giesmėmis išryškino muziko J. Govėdo kūrybą, atlikdamas pirmą kartą naujausią jo kūrinį "Kristui Karaliui" iš Lietuvos gautam tekstui ir ištisą pynę jo komponuotų linksmų dainų. Giesmė "Kristui Karaliui" buvo užsakyta centrinio krikščionybės sukakties komiteto Čikagoje ir bus giedama sekančiais metais visose išeivijos katalikų šventovėse. Be to, "Volungė" padainavo ir kitų kompozitorių dainų, būtent St. Šimkaus, E. Balsio, A. Račiūno. Valgius palaiminus kun. P. Šarpnickui, OFM, prasidėjo vakarienė, loterija ir kai kurių laimikių varžytinės, kurias pravedė dr. J. Čuplinskienė ir K. Manglicas. Visiems padėkos žodį tarė seselių vienuolyno vyresnioji sesuo Loreta Jonušaitė. Dalyvių buvo pilnutėlė salė.

Nuolatinis "Tėviškės žiburių" rėmėjas Bronius Narbutas, dosniai remiantis lietuvišką spaudą, atsiuntė šiam savaitraščiui $300 ir užsakė savo sūnui "TŽ" dvejiem metam, sumokėdamas rėmėjo prenumeratą.

"Marian Helpers Bulletin" 1986 m. spalio-gruodžio numeryje yra išspausdintas trijų puslapių straipsnis anglų kalba apie arkiv. Jurgį Matulaitį "Our Brother the Archbishop". Taip pat yra iliustruotas straipsnis apie Latviją "Latvia the Land of Mary". Jame rašoma apie garsiąją Agluonos šventovę. Minėtasis biuletenis yra leidžiamas Amerikos marijonų vienuolijos. Redaktorius — Donald Van Alstyne, MIC.

Lietuvos kariuomenės atsteigimo metinės buvo iškilmingai paminėtos pamaldomis 11 v.r. Lietuvos kankinių šventovėje ir specialia iškilme Toronto Lietuvių namuose. Pamaldose organizuotai su savo vėliava dalyvavo Vl. Pūtvio kuopos šauliai, skautų ir katalikių moterų vėliavos su palydomis. Popietinę iškilmę pradėjo Vilniaus šaulių rinktinės Kanadoje vicepirm. St. Jokubaitis, pakviesdamas įnešti salėn organizacijų vėliavas. Po Kanados himno jis tarė įvadinį žodį ir pakvietė kun. J. Staškų invokacijai. Gėlėmis buvo pagerbti Lietuvos kariuomenės kūrėjai-savanoriai — St. Paciūnas, Vl. Kazlauskas ir L. Vaštokas. Sveikinimo žodį tarė estų ir latvių karių atstovai, dalyvavę su savo vėliavomis. Aktualią paskaitą apie partizanines kovas Afganistane skaitė ten lankęsis JAV kariuomenės kapitonas A. L. Eiva-Eitavičius, parodęs ir visą eilę skaidrių iš Afganistano. Meninę programą atliko sol. V. Povilonis, L. Mockutė ir G. Batūra. Padėkos žodį iškilmės rengėjams tarė KLB Toronto apylinkės valdybos pirm. A. Vaičiūnas. Iškilmė baigta Lietuvos himnu ir vėliavų išnešimu.

A. a. kun. dr. Jono Gutausko atminimui vietoje gėlių Petras ir Morta Januliai, La Salette, Ont., paaukojo "Tėviškės žiburiams" $40.

Monografija "Nemarus mirtingasis", kurioje aprašytas Lietuvos kankinio arkivyskupo Teofiliaus Matulionio herojiškas gyvenimas, yra išversta į vokiečių kalbą ir išleista V. Vokietijoje (sutrumpinta laida). Lietuviškas originalas, išleistas Italijoje Lietuvių katalikų mokslo akademijos, dar gaunamas "TŽ" administracijoje papiginta kaina — už $5.

Toronto lietuvių teatras "Aitvaras", vadovaujamas režisierės Aldonos Dargytės-Byszkiewicz ir administratorės Lilės Nakrošienės, lapkričio 28-30 d.d. dalyvauja septintajame teatrų festivalyje Čikagoje su A. Kairio komedija "Sidabrinė diena". Pasikalbėjimą su A. Dargyte-Byszkiewicz išspausdino "Draugas" 1986. XI. 18 laidoje. Šiam teatrų festivaliui vadovauja radijo programos "Margutis" vedėjas P. Petrutis.

KLKM draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyriaus metinė šventė — gruodžio 7, sekmadienį. Mišios — 11 v.r. Jose dalyvausime su skyriaus vėliava. Narės prašomos pasipuošti tautiniais drabužiais. Po pamaldų — vaišės Parodų salėje. Vaišių metu Aldona Totoraitienė skaitys savo kūrybos. Bus loterija. Kviečiamos narės su šeimomis, viešnios ir svečiai dalyvauti mūsų šventėje. **Valdyba**

Kanados Lietuvių Bendruomenės Toronto apylinkės susirinkime buvo nutarta skelbti apylinkės tarybos rinkimus. Sudaryta rinkiminė komisija: pirm. Vytautas Taseckas, sekr. Lilija Pocienė, nariai — Bronius Degutis, Juozas Kasakaitis, Bronius Mackevičius. Rinkimai numatyti 1987 m. sausio 23 d.

A. a. Antano Masio atminimui antrųjų mirties metinių proga vietoje gėlių Petras ir Marė Masiai iš Hamiltono paaukojo "Tėviškės žiburiams" $100.

Rengiama demonstracija. Gruodžio 10 d. minima Žmogaus teisių diena. Ta proga gruodžio 7, sekmadienį, 1 v.p.p., Toronto rotušės aikštėje ruošiama latvių, lietuvių, estų ir ukrainiečių demonstracija. Bus paleista 2000 juodų balionų su politinių kalinių pavardėmis ir adresais, skatinant tuos, kurie suras nukritusius balionus, rašyti kaliniams laiškus ir kalėdinius sveikinimus. Demonstracijos kalbėtoju pakviestas Ontario provincijos parlamentaras Yuri Shymko. Pernai suruošta demonstracija buvo paminėta Toronto spaudoje ir televizijoje. Visi tautiečiai kviečiami gausiai dalyvauti šioje demonstracijoje!

Pasaulio rašytojų PEN klubo Kanados skyrius (angliškasis) paminėjo Tarptautinę kalinamų rašytojų dieną lapkričio 11 ir nutarė rūpintis keturių tokių rašytojų išlaisvinimu, jų tarpe Antano Terlecko, 1980 m. nuteisto trejų metų kalėjimo ir penkerių metų lagerio bausme Sov. Sąjungoje. Kiti trys kalinami rašytojai — Martha Kumsa Etiopijoje, Adem Damaci Jugoslavijoje ir Huang Hua Taiwane. PEN klubo Kanados skyrius turi 245 narius. Sekantis pasaulinio masto rašytojų kongresas planuojamas Kanadoje 1989 m. Tikimasi 400 dalyvių. Keturias dienas jie posėdžiaus Toronte, kitas keturias — Montrealyje.

VYRESNIO AMŽIAUS asmeniui pigia kaina išnuomojams kambarys ir virtuvė antrame aukšte. Skambinti tel. 534-8057 Toronte.

Vasario 16 gimnazijai paaukojo KLB Sault Ste. Marie apylinkės valdyba $250, St. Catharines apyl. valdyba $100, A. A. Erštikaičiai $150 ir Br. Stundžia $100, A. Lukošienė $25. Dėkojame besirūpinantiems lietuvybės likimu išeivijoje. Aukas galima siųsti KLB kr. valdybos iždininko J. Krištolaičio (Box 446, Waterdown, Ont. L0R 2H0) adresu, čekį rašant "Lithuanian Canadian Community" arba L. Tamošausko adresu čekį rašant "Vasario 16 gimnazijai". Torontiškiai aukas gali įnešti į lietuvių bankeliuose esamas gimnazijos sąskaitas. Paaukoję $15 ir daugiau gauna kvitus, tinkamus atskaityti nuo pajamų mokesčių.

KLB švietimo komisija

Pirmoji tarptautinė miniatiūrinio meno paroda atidaryta Toronte "Del Bello Gallery" (363 Queen St. W.) 1986 m. lapkričio 9 d. ir veiks iki gruodžio 31 d. Dalyvauja dailininkai iš 43 kraštų; iš okupuotos Lietuvos — 6 (Danutė Gražienė, Danutė Jonkaitytė, Klemensas Kupriūnas, Ema Poškutė-Pumputienė, Jūratė Stauskaitė, Tadas Vėbra). Dalyvaujančių kraštų sąraše Lietuvos nėra. Lietuvių dailininkų pavardės surašytos katalogo skyriuje USSR. Atrinktų paveikslų skyriuje, kataloge, yra Vėbros paveikslas ir parašas: "Tadas Vėbra, Vilnius, Lithuania, "PF-85", print, 1985". Ilgame Kanados dailininkų sąraše yra tik viena lietuviška pavardė, būtent Eugenia Valiunas.

VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso organizacinis komitetas kartu su Kanados lietuvių jaunimo sąjunga ir Toronto Lietuvių namų kultūrine komisija maloniai kviečia visus į

AUSTRALIJOS "SVAJONIŲ" TRIJULĖS KONCERTĄ

1986 m. gruodžio 6, šeštadienį, 7 v.v., Lietuvių namuose.

Kokteiliai 6 v.v. Po koncerto – baras, pyragai ir sūrio vaišės. Bus proga susipažinti su VI-ojo PLJK-o planais

BILIETAI – $7.00, pensininkams ir studentams – $6.00; užsakomi vakarais pas V. Kulnį tel. 769-1266 arba Rūtą Girdauskaitę tel. 536-4537. ***Pelnas skiriamas VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui***

Ateitininkų KŪČIOS

gruodžio 7, sekmadienį, 5 v.p.p., Prisikėlimo parapijos salėje.

Kaina: suaugusiems – $5, moksleiviams ir studentams – $3, jaunučiams ir jauniams – $2.

Visus maloniai kviečia atsilankyti ***Tėvų komitetas***

GRUODŽIO DEŠIMTOJI YRA ŽMOGAUS TEISIŲ DIENA

Ta proga **šių metų gruodžio 7, sekmadienį, 1.00 v.p.p.,**
Toronto rotušės aikštėje estai, latviai, lietuviai ir ukrainiečiai rengia

demonstraciją

Kalbės Ontario provincijos parlamento narys YURI SHYMKO. Rotušės aikštėje bus paleista 2000 juodų balionų su politinių kalinių pavardėmis ir adresais, prašant suradusius balionus siųsti kaliniams laiškus ir Kalėdų sveikinimus.

Visi tautiečiai kviečiami demonstracijoje gausiai dalyvauti!

KALĖDŲ DŽIAUGSMAS

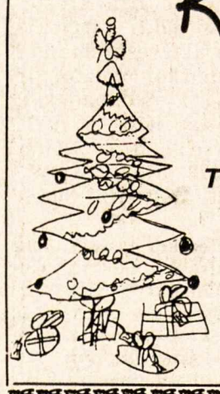

gruodžio 13, šeštadienį, 10 v.r. – 1 v.p.p.
Prisikėlimo parapijos salėje

Toronto Maironio mokyklos kalėdinė programa:
B. Pūkelevičiūtės "Daržovių gegužinė", vaišės, staigmenos, dovanėlės. Kviečiami maži ir dideli!

Registracija – Toronto Maironio mokykloje šeštadieniais arba – skambinti B. Batraks tel. 271-1640, R. Jaglowitz tel. 622-9919.
Įėjimas vaikams – $1, suaugusiems – $2.

MONTREAL QUE

"Rūtos" klubo dešimtmečio minėjimas lapkričio 16 d. AV parapijos salėje sutraukė per 160 svečių. Puiki koncertinė dalis, skanios vaišės ir gera nuotaika patenkino visus. Solistė Rasa Krokytė iš Filadelfijos ir pianistė Magdalena Kowalewska (pusiau lietuvaitė) sužavėjo. Vieną dainą solistė turėjo padainuoti priedo. Programos pranešėja buvo klubo vicepirm. Petronelė Juškevičienė-Miller. Klubo įsteigimo istoriją papasakojo pirmasis "Rūtos" pirm. Jonas Adomaitis. Seselės Teresės organizuotą ir su sesele Oliveta iš Putnamo atvežtą dail. Adomo Galdiko paveikslų parodą ir dailininko asmenį įdomiai aptarė jo buvęs studentas dr. Henrikas Nagys. Dešimt paveikslų buvo parduota, kurių vieną nusipirko čia atsilankęs Verdunomiesto burmistras R. Savard. Svečių tarpe buvo estų ir latvių pensininkų klubų atstovai.

Buvusiai Lietuvos operos solistei Elzbietai Kardelienei gimtadienio išvakarėse visi dalyviai sugiedojo "Ilgiausių metų". Po seselės Olivetos, vienos iš klubo steigėjų, sveikinimo "Rūtos" pirm. Br. Staškevičius padėkos žodžiu baigė minėjimą.

Australijos "Svajonių" koncertas įvyks gruodžio 7 d. AV parapijos salėje tuoj po pamaldų. Pelnas skiriamas Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kongresui, kuris įvyks Australijoje 1987-8 m. sąvartoje.

KLK Moterų dr-jos Montrealio skyrius uoliai ruošiasi muz. Vaclovo Povilonio koncertui (žiūr. skelbimą).

Ruošiasi tuoktis Petras Daunoravičius su Diane C. M. A. Lamontagne. **B.S.**

KLK moterų dr-jos Montrealio skyriaus

METINĖ ŠVENTĖ

1986 m. gruodžio 14, sekmadienį, 11 v.r.,
Aušros Vartų šventovėje pamaldos
už gyvas ir mirusias nares; po to salėje –
iš okupuotos Lietuvos šiemet pasitraukusio
muz. **Vaclovo Povilonio** KONCERTAS,
šilti pietūs, loterija. Auka – 8 dol.

Greitas ir tikslus patarnavimas
Tel. Bus.: 722-3545 **PETRAS ADAMONIS**
Res.: 256:5355 C. I. B.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS – virš $19,000,000; REZERVAS – VIRŠ $600,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	8 1/2%	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5 3/4%
1 metų	7 3/4%	Taupymo – kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	7 1/2%	Einamos sąsk.	5 %
120 d. - 179 d.	7 1/4%	Pensijų – RRSP – term.	8 3/4%
30 d. - 119 d.	7 %	Pensijų – RRSP – taup.	6 3/4%

IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 9 3/4%, asmenines – nuo 10 3/4%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. antr. treč.	9.00 – 3.00	———	———
Ketvirtadieniais	12.00 – 8.00	4.00 – 8.00	———
Penktadieniais	10.00 – 6.00	2.00 – 6.00	———
Sekmadieniais	10.30 – 12.30	———	10.30 – 12.30

Metinis "Atžalyno" bazaras — popietė įvyko š. m. lapkričio 16, sekmadienį, Lietuvių namuose. Rengėjai — tėvų komitetas, kuriam šiuo metu sėkmingai vadovauja J. Vitkūnienė. Popietėje dalyvavo per 300 svečių ir rėmėjų. Bazaras buvo atidarytas 12.30 v. Mortos svetainėje. Ant paruoštų stalų buvo išdėstyta apie 1200 paaukotų laimikių, kuriuos atvykę "Atžalyno" rėmėjai ir svečiai pirko loterijos tvarka. Mindaugo salėje 3 v.p.p. išsirikiavo "Atžalyno" šokėjai: vaikų grupė, vadovaujama D. Krivaitės ir M. Hurst, jaunių grupė su vadovais R. Turūta ir V. Dovidaityte, studentų grupė su vadovėm — A. Zanderiene ir V. Vitkūnaite. Programoje dalyvavo apie 50 šokėjų, kurie pašoko 7 šokius. Akordeonais grojo D. Pargauskaitė ir J. Kriščiūnas. Nors publikai šokiai buvo matyti ankstyvesniuose pasirodymuose, tačiau buvo įdomu stebėti grupėse naujus šokėjus, kurie keičiasi kiekvienais metais. Šokėjų programa buvo užbaigta rengėjų padėkos žodžiais, šokėjų grupių vadovų papuošimu gėlėmis ir įteiktomis dovanomis. Dalyviai buvo pavaišinti pyragais, skanėstais ir kavute. Buvo ir loterija. Popietė užbaigta apie 5 v.p.p.

(J. Varčius)

JIEŠKAU NUOMININKO-kės, kuris reikalui esant galėtų nuvežti mane į šventovę ir krautuves. Skambinti tel. 252-3009 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

REIKALINGA LIETUVĖ MOTERIS prižiūrėti vienerių metų vaikui mūsų namuose prie Royal York ir Bloor (netoli požeminio) tris dienas į savaitę tuoj po Naujų metų. Skambinti Gabijai tel. 232-0737.

JIEŠKOME LIETUVIŠKAI KALBANČIO ASMENS prižiūrėti dvejų ir ketverių metų vaikams pilną laiką darbo dienų metu. Sausio pirmą dieną kraustomės į Howard Park-Sunnyside rajoną Toronte. Skambinti vakarais tel. 762-4181 arba rašyti: Audrius Plioplys, 25 Larkin Ave., Toronto, Ont. M6K 3A6.

GAMINU namuose pagal užsakymus vištienos arba anties susuktus kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė.
Savininkė ALINA ŠALNIENĖ, baigusi kursą Guelph universitete (Flowers Canada of Floral design), paruošia gėles vestuvėms, ligoniams, laidotuvėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2. Namų tel. 737-3379.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.